

Motrišta

Ovaj članak je pisan pred kojih dva mjeseca u Zagrebu, par dana nakon povratka iz Knina, kad sam još bila prepuna utisaka tog dana, kad smo proveli u Kninu nekoliko sati, nagledali se mnogo toga što me je duboko dimulo.

Bože sačuvaj, a svaki dan je sve gore.....

Pred koji dan bila sam u Kninu, poslom. Naime, gosp. Damir Borovčak, dopisnik HRVATSKE ISKRE imao je još jedno predstavljanje svoje knjige "Hello Toronto, ovdje Zagreb", ovaj put u kraljevskom gradu Kninu. Kako sam tih dana bila u Hrvatskoj, i ja sam bila prisutna tom događaju. Mislim da vam ne moram govoriti o emocijama ljudi koji su nazočili tom svečanom događaju, jer svako od njih proživio je strahote rata, osobno sudjelovao u događajima o kojima govori knjiga Borovčaka. Knjigu su predstavljali gđa. Maja Freundlich, novinarka, Nenad Piskac, pisac i ja prepunoj dvorani ljudi koji su upravo gutali svaku riječ svakog od predstavljača.

Danas nekoliko dana kasnije, razmišljam koliko je važno bilo za mene nazočiti tom vrijednom događaju u Kninu. Uz sve ono lijepo - druženje, pregled grada, nova poznanstva ili susrete s ljudima kojima je ovaj strašan rat promijenio život, upravo sam zahvalna gosp. Borovčaku da mi je prikazao onu drugu stranu života koju smo mi zaboravili, a nekim ljudima je to strašna sadašnjost, koliko god se trudili biti pozitivni.

Naime, u Kninu, kako sami znate, i danas žive prognanici. Još ima onih koji su izbjegli iz svojih domova za vrijeme Domovinskog rata, no trenutno veći je broj onih koji su sada napustili Bosnu, Drvar. Ima ih na stotine, a Caritas Knina, i posebno fra Ante brine za njih. I ne samo za njih, već i za mnogobrojne nezaposlene kojih ima u Kninu zaista velik broj. Dok vam ovo pišem, upravo završava jedan program na TV Hrvatska o ljudima koji žive u Kninu, ukoliko se to može reći "žive".

Slušala sam jednog starijeg čovjeka, koji je, kako sam kaže, prošao ono što je nemoguće riječima izreći. On govori kako je od početka rata prošao 12 mjesta stanovanja, bježao, skrivao se, a star je čovjek, i da mu nema djece čemu sve to. On ne može govoriti o sadašnjosti, plače za prošlošću jer dio te prošlosti su ljudi kojih više nema, dom kojeg više nema, život kojeg nikada više neće biti.

Razmišljala sam tada o nama koji živimo u Kanadi, dobro nam je, i jako smo uvrijeđeni "što nas domovina neće". I jasno, mi kao da smo zatvorili duše i srca, zaboravili onu ljudsku žalost života ljudi koji su nam braća, onog bližnjega svoga koji nas treba svaki dan. Taj naš bližnji, taj naš brat, danas sigurno živi u Kninu u prognaničkom naselju Golubić. Većina tih ljudi, uz one nezaposlene u Kninu, su prognanici iz Bosne, jedan dio njih je iz Vareša, dio iz Drvara i susjednih mjesta Bosne gdje su živjeli stoljećima, a danas im je to uskraćeno. Kad govore o svom domu, prazan im je pogled, nema budućnosti, nema smijeha, a posebno je teško gledati djecu, koja se upravo izgubljeno igraju kraj očeva i majci, a često pored samo jednog člana obitelji, jer drugih nema. Jedna malena je zapjevala pjesmicu, koja mi je upravo razdirala srce, i tada sam mislila na nas sve tamo u Kanadi, koji imamo puno previše, vrlo se često razbacujemo sa svim onim što imamo i ne cijenimo često što imamo. Kaže jedan od prognanika kako su svi

ovdje očajni. Jedna žena koja je izgubila sina u Varešu govori: "Bože sačuvaj da mi je netko rekao što ću doživjeti u svom životu. Da mi je itko rekao da se neću moći vratiti u svoju kuću, da neću više vidjeti svoga sina, ne bih mu vjerovala. I Isus se patio na križu, i njega su raspeli, a što još meni i mojoj djeci mogu učiniti! Da mi nije ove dječice, najradije se ne bih više nikada probudila. Bože sačuvaj svakoga onog tko je prošao taj užas, ali i danas živi u tome".

Nema riječi kojima bih vam mogla predočiti težinu života stanovnika prognaničkog logora Golubić kraj Knina. Dnevni odlazak u javnu kuhinju, a sve su to ljudi koji su ponosno sticali što su imali, pa onda dnevno beznažno gledanje na djecu koja upravo propadaju i da nema onih fratara u Kninu koji im daju neku nadu, kako bi živjeli?

Često se pitamo što učiti i svi razmišljamo o grandioznoj pomoći "nekome" imaginarnom. Predstavljam vam žive ljude danas, ljude kojima uz pomoć, treba ljudska toplina i dodir, i pozi-

Oni koji dolaze u Caritasovu kuhinju razne su dobi.

vam vas da učinite ne nešto grandiozno, već nešto malo, ljudsko, ono što će nekome donijeti sreću i možda samo malo mira za tek nekoliko sati tog dana. "Grandiozne planove" ostavimo onima koji neće ništa učiniti za ljude iz Bosne, Hrvate, koji nemaju snage za dalje, a tako im malo treba za dalje - tek malo mira, malo sigurnosti, a ne ovaj užasan osjećaj kad ne znate gdje ćete biti sutra. Ostavimo te "grandiozne" planove onima koji se razbacuju riječima - a ne djelima, a Vi, svatko od vas, pošaljite pomoć kninskom Karitasu, ili ponovno pročitajte članak Damira Borovčaka. Možda ćete pronaći neku ideju koja bi Vas mogla zainteresirati. Dotaknite nekako srcem nekoga iz Knina, čiji je posljednji pogled na vlastiti dom bio negdje u Bosni, kojeg više nikad neće vidjeti, ili čovjeka čija djeca nemaju dovoljno kruha svaki dan....

Tako ja mislim.

Valentina

Vašu pomoć za Knin uputite na:

Caritas Knin, VII. gardijske brigade br. 9, 22300 Knin

Tel. ++ 385 22 661 770 Fax/tel. ++385 22 664846

email: caritas_knin@inet.hr

Kunski račun: 2330003-1100065850 Splitska banka - Knin

Devizni račun: 2330003-1100000013-07-7030-1524003 Splitska banka - Knin

Cijena \$3.00

Broj 111 - 31. VIII 2002.

Hrvatska ISKRA

Kanadsko - Hrvatski Vjesnik • Canadian Croatian Journal

(bivši "CIRKULAR" za Toronto i okolicu)

**Čitajte
U OVOM BROJU:**

- Hrvatska-Slovenija, zategnuti odnosi
- Zašto je Sindikat ušao u HKZ-u?
- Pašalić i Tuđman pokreću Hrvatski blok
- Najnovije o Bruni Bušiću
- Otkrivena nova masovna grobnica
- Apel za Knin
- Vijesti iz HNK "Croatia" Toronto
- 16. karlovački dani piva
- Don Mirko Barbarić: Pozdrav iz Knina
- O rodbinskim nazivima
- Tradicionalne brodice Hrvatske
- Događaji u našoj zajednici
- E, moj Zvonimire
- Motrišta

S piknika najmlađeg folklornog društva "Jadran"

Hrvatska ISKRA

(Bivši "CIRKULAR"
za Toronto i okolicu)

Kanadsko-hrvatski vjesnik
Canadian-croatian journal

Izlazi dva puta mjesečno

Editor-in Chief

Glavna Urednica

Valentina Krčmar

Technical Director

Tehnički Urednik

Emil Šimunović

Contributing Editors

Damir Borovčak, dr. Darko Desaty,
dr. Vladimir P. Goss, ing. Ivo Jolić,
Višnja Milas Matutinović,
Biserka Milinković,
Neda Petrešević-Pajović, Nenad Piskač,
Marina Vuković

Address - Adresa

1137 Centre Street

Thornhill, ON, L4J 3M6 CANADA

Telephone - Telefon

(905) 738 4797, (416) 894 9235

Fax: (905) 738 9853

E-mail: iskra1@look.ca

Yearly Subscription - Godišnja pretplata

KANADA \$80.00

USA \$70.00

Advertising rates

1/2 page - \$100.00 per issue

\$1,000.00 yearly

\$500.00 per six months

1/3 page - \$50.00 per issue

\$500.00 yearly

1/8 page (business card)

\$25.00 per issue

\$300.00 yearly

Advertising is payable in advance.

Cheques payable to HRVATSKA ISKRA

Čekove nasloviti na HRVATSKU ISKRU

Sadržaj:

Pismo urednice	3	V. Goss: A master of Public Communication	21
In memoriam: Carolyn Vraneš Sepp	4	Neda Petrešević-Pajović: Opatija	22
Zašto je Sindikat ušao u HKZ-u	5	Croatian National Theatre	23
Najnovije vijesti	6	Mojim očima(i srcem)	24-25
Hrvatska-Slovenija, zategnuti odnosi	7-8	Don Mirko Barbarić: Pozdrav iz Knina	26
Vukovar obilježio obljetnicu	9	O rodbinskim nazivima	27
Dobra glavnosezonska završnica	9	Pjesnik Silvije Strahimir Kranjčević	28
Čanak se ispričao za incident	9	Ponovo otkrivanje Jadrana	29
Gospodarstvo	10	Hrvatska u prvoj jugoslavenskoj državi	30
Najnovije o Bruni Bušiću	11-12	Tradicionalne brodice Hrvatske	31
Vijesti iz BiH	13	Snuboki	32
M. Vuković: Za čavrljanje	14	Događaji u našoj zajednici	33-37
Vijesti iz HNS Kluba "Croatia"	15	Vaša pisma	37
Apel za Knin	16-17	Vaše zdravlje	38
Dan Pobjede u Kninu	17	Za svakog ponešto	39
Kulture	18	Motrišta	40
Zanimljivosti	19	Poseban prilog HRVATSKOJ ISKRI:	
Why Labour Union in CCU	20	Nenad Piskač: E, moj Zvonimire (4 strane)	

Pismo urednice

Dragi čitatelji,

Pri kraju smo ljeta, koje smo jedva osjetili zbog strašnih vrućina, nedostatka kiša, visoke vlažnosti u zraku, premalo čistog zraka za disanje. No, koliko god smo se mučili tijekom vrućih radnih dana ili po kućama, očito nam ta vrućina nije uopće smetala u subotu i nedjelju, kada su hrvatski parkovi u našoj zajednici bili krcati. Mislim da je ove godine postignut rekord što se tiče posjeta parkovima. Kako čujem, ali to i svjedočim, svaki hrvatski park bio je prepun svake subote i nedjelje, a poseban rekord bili su Velika Gospa, lički piknik, kao i imotski piknik. Kako često obilazim parkove posebno moram spomenuti Veliku Gospu u župnom parku "Father Kamber", gdje mjesta zaista više nije bilo, a automobili su dolazili i dolazili stalno. Kako naša dopisnica Biserka Milinković kaže jednako tako bilo je i na Centru.

Pred nama je događaj koji je promijenio svijet, 11. rujna 2001. Nevini ljudi koji su tog dana izgubili živote zbog mržnje promijenili su svih nas i svi smo naglo "odrasli". Više nema bezbrižnih putovanja, pregledavaju nas svugdje, promatrani smo stalno, život nam je potpuno drugačiji. Naši susjedi Amerikanci su i danas u dubokoj tuži za bezbrojnim ljudima koji su umrli na najstrašnji način, i HRVATSKA ISKRA šalje ovim putem još jednom poruku kako i naša hrvatska zajednica dijeli duboku bol Amerikanaca i svih onih drugih raznih nacionalnosti koji su poginuli u Twin towers, u avionima, na zemlji.

Ovu HRVATSKU ISKRU posvetili smo Kninu, gradu heroju, zaboravljenom gradu. Uz razne materijale koje vam donosimo, najviše je materijala posvećeno Kninu. Uz apele, komentare, vijesti i članke, čak sam i članak koji je obično vrlo sretan "Mojim očima" uputila Kninu, no ovaj puta sreće nema, tek ponos na grad koji se drži i dalje, unatoč svim problemima. A vama, dragi čitatelji, svakom od Vas, prepuštamo odluku: da li ćete samo slušati i čitati o Kninu, ili možda malo pomoći?

U ovoj HRVATSKOJ ISKRI, uz Knin, donosimo vam mnoge materijale, a posebno vam pažnju skrećem na intervju s predsjednikom Sindikata koji predstavlja službenice iz Hrvatske Kreditne Zadruga. Kad sam još dolazila u HKZ-u susretala sam te žene, sve Kanadankе hrvatskog podrijetla, nasmijane, susretljive, razgovorljive. Tada nisam niti pojma imala da ću jednog dana slušati predstavnika Sindikata koji govori kako su one upravo bile prisiljene kontaktirati Sindikat, zbog velikih problema na radnom mjestu. Pročitajte više o tome na stranim 5 (hrvatska verzija) i 20 (engleska verzija).

A kakav je bio Vaš dan?

Srdačan pozdrav,

Valentina

Za svakog ponešto

Bosanski specijaliteti

RECEPTI VESNE PEZO, PJEVAČICE RODOM IZ BOSNE

BUREK Potrebno je pola kilograma oštrog i pola kilograma glatkog brašna, kilogram mljevenog mesa, pola kilograma luka, papar, sol, ulje. Posebno se radi tijesto, a posebno nadjev.

Od brašna u koje se stavi decilitar ulja i malo soli među prstima zamijestiti tijesto dodajući toplu vodu kako bi bilo srednje tvrdo. Formirati šest dijelova za razvlačenje. Na nauljeni podložak staviti tijesto, premazati uljem i prekriti prozvimom folijom. Preko folije staviti krpu i pustiti da odstoji jedan sat. Tijesto potom razvući, nadijevati, zarolati, staviti u protvan i peći u pećnici. Kad je pečeno, premazati uljem i prekriti krpom. Nadjev se radi od mljevenog mesa i luka rezanog na kockice, uz dodatak papra, soli i malo ulja.

PITA OD JABUKA

Tijesto se sprema isto kao i za burek. Nadjev se radi od kilograma jabuka u koje se stavi malo cimeta, šest žlica šećera te vanilin šećer. Jabuke naribati i prepržiti na maslacu te dodati šećer, cimet i vanilin šećer. Nadjenući tijesto, zarolati i staviti u pećnicu. Kad je pečeno, premazati maslacem.

BAKLAVE Potrebno je pola kilograma posebnih kora za baklave te pola kilograma oraha. Orahe samljeti i pomiješati sa 25 dekagrama šećera. U protvan redati tijesto, pa nadjev od oraha i tako redom, no na vrhu mora biti tijesto. Staviti 20-ak minuta peći u pećnicu na 200 stupnjeva, odnosno dok kora ne dobije odgovarajuću boju. Izvaditi iz pećnice, izrezati te preliti posebno pripremljenim "sokom". On se radi tako da se skuha litra vode u koju se, kad provrije, stavi 25 dekagrama šećera te, uz miješanje, kuha još pola sata.

Vegetarijanski mirisi

RECEPTI NOVINARKE SONJE ŠARUNIĆ

JUHA OD SLANUTKA

Pola kile slanutka namočiti preko noći. Drugi dan kuhati, ali prvu vodu baciti. U drugu vodu može se staviti malo soli, te kuhati u Papenovu loncu 15 do 20 minuta. Napraviti malu zapršku od dvije žlice ulja i dvije žlice brašna. Na zapršku nježno ulijevati vodu od slanutka, te u tome rastopiti tri trokuta sira za mazanje i dvije povrtnice kocke. Kad je to gotovo, vratiti u lonac sa slanutkom i pustiti jednu minutu da provrije. U juhu se može dodati pasta od bosiljka, te na kraju kiselo vrhnje.

LAZANJE S POVRĆEM

Potrebno je 12 zelenih integralnih lasanja, 100 grama pinjola, 600 grama tikvica, 300 grama svježeg kravljeg sira, 25 grama maslaca, jedna čajna žličica naribanog muškarnog oraščića, žlica maslinova ulja, jedan patlidžan i dvije žlice umaka od soje. Lazanje politu kipućom vodom i ostaviti 10 minuta. Pinjole dvije minute popržiti na suhoj tavi, a tikvice narezane na ploške pirjati na maslacu. Pomiješati tikvice, pinjole i sir, te dodati muškarni oraščić i odložiti sa strane. U drugoj posudi patlidžan narezan na ploške pirjati četiri minute na maslinovu ulju. Dodati 1,5 dl vode i dvije žlice umaka od soje, te pirjati dok patlidžan ne omekša. Potom patlidžan miksati uz dodatak malo vode da se dobije umak. Četiri lasanje posložiti na dno vatrostalne posude, a odzog staviti pola mješavine s tikvicama. Na to posložiti još četiri lasanje i na to staviti pola umaka od patlidžana, te ostatak umaka od tikvica. Lazanje na kraju politu drugom polovicom umaka od patlidžana, po želji posuti parmezanom i peći 40 minuta u pećnici na 190 stupnjeva. Po želji u smjesu s tikvicama, osim umaka od soje, može se dodati i soli. (Večernji list)

ŠIRITE HRVATSKU ISKRU

Ivo J. Turčić:

Litar vina, strah od kmice

Još malešni je bil, kad jedno kasno popodne subota je bila, tata ga je poslao po litar vina, zel je on flašu, niz breg potčral da bi dole na cestu brže došao.

Po cesti je brzo išao i pomale trčao kak bi do dede, bake još brže došao. Kod njih je njegov tata svoje vino držao. Na vrbi kraj gmajne pjevale su ftice, on se je još više požurio da bi se vrnul prije kmice. Kmica je već padala kad došao je do dedine hiže, baka je odmah ključa zela, z njim odušla i vina mu natočila.

Fala i zbogom baki je rekel i nije se niš' polahko vlekel, neg', zgrabio je flašu i potčral po cesti kak da ga gone postekljali pesi.

I čul je žabe kak kraj potoka rega-rega-regaju i čul je pese kak v selu lajeju. Prošel je kraj Raspela, kaj bilo je tam kraj ceste, gore na križu u kmici i tišini Kristuš je visil, mahnul je ispred sebe znak Križa i još brže je išao.

Konačno došao je do puta kaj međ' njivami gore dalje na breg luta. Videl je kak gore iza brega veliki mesec polahko vun se vleče, i rasvjetljene prozore svoje hiže sad je videl, i lakše mu je bilo i polakše je sad išao.

Napokon do hiže je došao, vrata otprl, mama je radosno viknula "Slavek je došao!" Na prste on se je pridignul, i ponosno na stol LITAR VINA je metnul. Tata ni niš' rekel, samo mu se osmehnul. On si je pak u kut na klupu sel i duboko zdehnul.

S piknika upravitelja parka

Upravitelj parka "Father Kamber" gosp. Darko Brdan

We invite the readers to express their opinions in Letters to the Editor. Submissions must not be longer than 250 words. We reserve the right to edit with respect to the length or libelous statements. All letters must include your first and the last name; your address and telephone number.

Vaše zdravlje

GENETSKI MODIFICIRANA HRANA Predrasude, vjerovanja i obmane...

Kada je 1940 godine otkriven DDT, cijeli svijet je "pljeskao" novom otkriću jer se tim insekticidom karakterističnog mirisa elegantno riješilo pitanje malarije i žute groznice koje su u tropskim dijelovima svijeta kosile milijune ljudi. To kemijsko sredstvo riješilo je i pitanje pjegavog tifusa koji prenose uši. Istina je da DDT učinkovito ubija komarce, uši i brojne druge insekte, ali tada nitko nije ni sanjao da postoji i "druga" strana medalje, a niti je u to htio vjerovati. Naime, kada čovjek u glavi nečemu digne spomenik, teško ga ruši! Oči je otvorila 12 godina kasnije, knjiga američke liječnice Rachel Carson (Silent Spring), koja je upozorila što DDT zapravo znači za okoliš, pa je prva upotrebila izraz "biocid". Kao što je poznato 1973 godine DDT je zbog katastrofalnog djelovanja na ostale životinjske vrste (ptice, pčele, leptire) bio zabranjen. Ova uvodna priča tipična je za ponašanje čovjeka i ponavlja se kod genetski modificirane hrane!

Hibridizacija i GM modifikacija - nije isto!

Mnogi misle da je genetska modifikacija hrane "nova" tehnika i da je to isto što i ukrštanje pasmina ili hibridizacija biljaka. Nažalost to su uvrježene zablude! Ukrštanje pasmina životinja ili hibridizacija biljnih vrsta nisu povezane s manipulacijom gena pa djeluju u odnosu na pravu manipulaciju kao bajka.. Genetska manipulacija podrazumjeva vađenje selektiranih gena iz jednog organizma (životinje, biljke, insekta, bakterije, virusa) i umjetno prebacivanje u kompletno druge vrste (primjerice soju) što za posljedicu ima promjenu pojedinih svojstava. Ubačeni geni ulaze u sve stanice takve soje i postaju njeno "vlasništvo". Temeljna razlika u načinu gledanja Amerike i Europe na GM-sirovine za proizvodnju namirnica je u tome što se u Americi u preko 50% nekih usjeva koristi genetska manipulacija! Poučena gorkim iskustvima (luda govedina, dioksin) Europa unatoč pritiscima ne želi GM-hranu. Japan slijedi europske trendove!

Genetska manipulacija je precizna?

Mnogi misle da sve što izlazi iz laboratorija mora biti precizno! Nažalost, samo mali broj funkcija DNA viših organizama je poznat. Geni ne djeluju izolirano već sasvim sigurno u interakciji, što znači svaki izolirani gen prenešen u drugu vrstu je nepoznanica! Poznati genetičar s Harwarda prof. dr. R. Lavontin je rekao: "mi tako malo poznajemo DNA da bih bio iznenađen kad ne bi dolazio šok za šokom" Dakle, genetska manipulacija sirovina za proizvodnju hrane je atraktivna igra za znanstvenike s apsolutno nepoznatim dugoročnim posljedicama.

Nema razlike između konvencionalne i GM-hrane?

Priče kako u stvari između konvencionalne i GM-hrane nema nikakve razlike, slatka su obmana kojoj podliježu nedovoljno obrazovani ali i mnogi vrlo obrazovani ljudi. Kada jedamput promijenite genetsku strukturu biljne vrste koja će u obliku hrane doći na vaš stol, ništa više nije isto; strani geni mogu promijeniti molekule i izazvati neočekivana svojstva tj. skrenuti u smjeru toksiciteta ili mogu postati alergogene (što je praksa i pokazala).

GM-hrana je testirana i potpuno sigurna!

Od svih predrasuda, ova je zasigurno najopasnija jer do sada nema nikakvog kliničkog ispitivanja na temelju kojih bi se takav zaključak donio. Testirani su lijekovi, suplementi i aditivi, ali GM-hrana ne. Dok su na istraživanje postupaka manipulacije potrošeni milijuni dolara, na klinička ispitivanja nije potrošeno ništa, naprosto iz straha da se ne sruši "kula od karata". Onaj tko proizvodi GM-hranu novce za ispitivanja ne da (tko reže granu na kojoj sjedi?), a oni drugi novce nemaju. Nezavisni istraživači uglavnom se plaše za karijeru. Za GM-hranu nitko ne jamči sigurnost, a najbolji dokaz je izbjegavanje deklariranja (etiketiranja). Najsigurniji segment - lijekovi na bazi genetske manipulacije, pokazali su se nesigurnim; za posljednjih 19 mjeseci korištenja bilo je 6 smrtnih slučajeva.

Izaberite drugu hranu!

Ako nećete GM-hranu izaberite onu drugu tj. konvencionalnu! To je floskula koja se često čuje kao poruka potrošačima koji su zbunjeni i

uplašeni! Koliko je to obična podvala, evo dokaza. Budući da su velike svjetske multinacionalne kompanije progurale GM-hranu bez deklariranja, vi na policama samoposluga ne možete više prepoznati što je modificirano a što ne, prema tome takva poruka je zapravo podrugivanje. GM-hrana je jednostavno nametnuta! Ako izbjegnute soju u zmu dobit ćete zasigurno barem jednu od 200 preradevina soje, primjerice lecitin u čokoladi.

Znanstvenici znaju što rade!

Ova predrasuda glede GM-hrane vrlo je prisutna, budući najveći broj ljudi vjeruje u visok moral znanstvenika i njihovo visoko obrazovanje. Međutim, valja reći da su znanstvenici samo strasni ljudi koji vole svoj posao, koji imaju punu slobodu djelovanja i koji su na kraju uposlenici velikih multinacionalnih kompanija. Pa i kad nisu, nikad ne kažu sve što znaju da ne bi bili "zbrisani" s lica zemlje. Ne mogu oni govoriti što misle jer će to napraviti samo jedamput. GM-sirovine se ne rade za povećanje prinosa "kako bi se nahranio gladni svijet", već isključivo kako bi se osigurao profit i novo tržište. Oni hrabriji pa i nobelovac Joseph Roblat, suglasni su u ocjeni da bi upravo GM-hrana u bliskoj budućnosti mogla biti destruktivnija od atomske eksplozije... Ako se sada vratite natrag na uvodni dio, bit će vam jasno zašto nikada nije dobro što na sunce dana izlazi tako euforično. Ne zaboravite; kada je uspješno izvršena prva pokusna atomska eksplozija u Novom Meksiku, znanstvenici - autori projekta pljeskali su i bacali šešire nebu pod oblake! Samo godinu dana kasnije kada je ta bomba bačena na Hirošimu, shvatili su što su napravili. (Dr. sc. I. Kuljer)

GMH U DJEČJOJ HRANI

U Americi je izvor genetski modificirane hrane (GMH), u velikim kompanijama koje proizvode takvo sjeme i utrkuju se za profitom, povećanjem tržišta i još koječim drugim. U Europi su mnoge zemlje donijele striktnu zabranu za uvoz takve hrane i pogotovo za uporabu u pripravi dječje hrane, a Hrvatska se još uvijek neodlučno koprica između diktata iz USA i ekološke svijesti koju, na kraju krajeva, još uvijek imamo. Zato su na našim tržnicama relativno rijetki štandovi s voćem koje izgleda kao iz snova.

Što je tu loše - reći će neki. Zar se time ne povećava proizvodnja hrane i ne omogućuje veći izvoz u one zemlje koje je nemaju? Argumenata za korištenje GMH ima mnogo, i daju ih političari i trgovci. Druga strana nije manje brojna, a činjenica jest da ama baš nitko na kugli zemaljskoj ne može s potpunom sigurnošću reći što će se dogoditi nakon petnaest godine uporabe GMH. Usprkos tomu, svaka zemlja ima ustanovu za kontrolu hrane i lijekova, koja prilikom uvoza nekog artikla u zemlju mora dati garanciju da taj artikl nije škodljiv. Dakako, oni će udariti pečat jer se radi o interesu, jer GM hrana nije škodljiva danas ili sutra, dok Amerika i Kanada kao najveći proizvođači tvrde da je posve bezopasna. Ako je tako, zašto su onda neke zemlje pametnije od naše male Hrvatske donijele zakone u kojima zabranjuju upotrebu GMH u proizvodnji dječje hrane, u kojima zabranjuju uvoz i prodaju GMH i više vjeruju vlastitim mogućnostima u proizvodnji hrane? Naime, dokazalo se da će GMH u dječjoj hrani kod neke djece rezultirati pojavom alergija i alergijskih reakcija na određeni tip hrane (soja, kukuruz), a moguća su i oštećenja imunološkog sustava.

U dječjoj hrani koriste se isključivo proizvodi pripremljeni na prirodan način, ali tijekom kultivacije i tehnološke obrade postoji mogućnost da u te proizvode mogu dospjeti i tragovi GMH. Zbog toga propisi EU nalažu da u dječjoj hrani GMH ne smije prelaziti 1%. Na tržnici će relativno rijetki i na prvi pogled savršeni proizvodi stajati manje nego prirodno uzgojeni, pa će na primjer, kilogram genetskih jagoda stajati oko dvadesetak kuna, dok će one prirodne doseći iznose i do trideset kuna. U našoj ekonomskoj situaciji dvojba možda uopće ne postoji, ali sada je ujedno i pravi trenutak da je stvorimo. Bez obzira na opću besparicu, kada se radi o vašem djetetu ne bi trebale postojati dvojbe. Istina, mališan treba voća i povrća za svoj normalan razvoj, ali odgovornost za djetetovo buduće zdravlje leži i na roditeljima. Ako smo svjesni da djetetu igra i kretanje na svježem zraku čini dobro, onda na taj način treba promatrati i hranu koju mu dajemo. Jer upamtite, posljedice GMH u našoj prehrani neće na vidjelo izaći sutra ili preko sutra, nego za deset do petnaest godina! A tada će već biti kasno.

(www.MojHTHinet.hr)

Vijesti iz zajednice

Zamoljeni smo objaviti:

Generalni Konzulat Republike Hrvatske, Mississauga

Željeli bi Vas izvijestiti da je u tijeku projekt adaptacije Klinike za onkologiju i radioterapiju Rebro, koje je u vrlo derutnom stanju. Klinika ima 53 kreveta i godišnje hospitalizira više od 3.000 bolesnika. U Klinici se vrši dijagnostika zloćudnih tumora i liječenje zračenjem, kemoterapijom, hormonalnom terapijom i imunoterapijom.

Generalni konzulat RH u Mississaugi zamoljen je informirati Hrvate na našem konzularnom području o ovom projektu i zamoliti ih za pružanje financijske pomoći. Iza ovog projekta stoji dobrotvorna udruga "Ador". Sve detaljnije informacije možete dobiti direktno od g. Božidara Topolovca, predsjednika udruge na telefon 011-385-1-240-4864. Ukoliko ste u mogućnosti pomoći u realizaciji ovog projekta, Vaše donacije možete dostaviti na devizni račun: Zagrebačka banka d.d. SVIFT ZAGA HR 2X, 7026-VAL-0941778 (za Onkologiju Rebro).

S poštovanjem,

Refik Šabanović, konzul gerant

NIKOLA ŠUBIĆ ZRINJSKI

Hrvatska nacionalna opera Nikola Šubić Zrinjski skladatelja Ivana pl. Zajca po prvi puta na sjeverno-američkom kontinentu, na inicijativu i u izvedbi kanadske operne kuće Opera Mississauga s hrvatskim solistima, članovima Hrvatskog narodnog kazališta iz Zagreba.

Nemojte propustiti ovu jedinstvenu priliku!

RASPORED IZVEDBI: 5., 8., 10. i 12. listopada u 8 sati navečer - 6. listopada u 3 sata poslije podne.

Ulaznice možete naručiti telefonom: 905-305-0060 ili 905-306-6000, ili osobno na blagajni Living Arts Centre u Mississaugi.

ŠIRITE HRVATSKU ISKRU

Oglas

\$20.000.00 NAGRADA \$ 20,000.00

biti će isplaćena osobi ili bilo kojoj hrvatskoj karitativnoj udruzi ili ustanovi, po želji osobe koja je u stanju na sudu pozitivno utvrditi identitet osobe, koja se krije iza imena ŠIME VASILJ. Pod pseudonimom Sime Vasilj oko 15. travnja 2002. poslan je članak mnogim članovima hrvatske zajednice pod naslovom:

Upravitelj: Sime Vasilj

Ako itko, tko čita ovaj oglas, zna tko se krije iza imena Šime Vasilj, neka o tome obavijesti:
Mr. Bruce A. Thomas, Q.C., Tel: (416) 869 5455

Cassels Brock & Blackwell LLP, Barristers and Solicitors, Scotia Plaza, Suite 2100, 40 King St. W., Toronto, On M5H 3C2

Dobra reklama je pola uspjeha, tako kažu oni koji rade na ovom polju. Reklama u HRVATSKOJ ISKRI garantira vam da će Vašu reklamu vidjeti mnogo ljudi iz naše zajednice. Zato, reklamirajte u HRVATSKOJ ISKRI, a time pomažete i ove novine, kao i svoju zajednicu. Za dogovor o reklamama javite se u uredništvo.

GOLF "2002"

Croatian Fraternal Union of America, Canucks-Jadran C.F.U. Lodge 975 of Toronto, Ontario, Canada will be hosting

CANADIAN GOLF "2002"

AT THE NEWLY RENOVATED BRADFORD Highlands Golf Club, Saturday, Sept. 14, 2002

Come and enjoy a day of golfing and evening of socialising, enjoy a super dinner and sounds of tambura into the wee hours.

The tournament will again be a fundraiser for the "Dora Foundation".

Golf "2002" entry fee \$100.00 CDN (includes golf, golf cart, banquet, registration fee). Please come and help. We also ask your support by means of a prize contribution or a hole sponsorship of \$100.00. We will advertise and also request that our many participants offer their patronage to our sponsors.

For further information or donation please call

Linda Pećanić-Battiston (416) 622-4223

Folklorni ansambl "Zrinski-Frankopan" započinje svoje redovne probe 12. rujna (septembra) u 7:00 PM (19.00 sati), u četvrtak.

Probe se održavaju već punih 32 godine na istom mjestu, u dvorani župe Naše Gospe Kraljice Hrvata, 7 Croatia St. Primamo nove članove, tamburaše i plesače. Za informacije nazovite (905) 508-9344

In memoriam

Carolyn Vraneš Sepp

October. 6, 1972 - August 13, 2002

In our community lately we had few deaths that touched us all - the whole community. Few young men and women have left us, leaving all of us in shock and disbelief, especially their parents who just cannot believe what has happened. At such moment we all huddle together around bereaved, trying to give comfort to those who are left behind, but the words of comfort are today of no use to the people who had dreams for their children, and then there is nothing.

It is not for us to ask why, although each and every one has asked themselves why Carolyn, so young, such a lovely woman, so vibrant, always with a huge lovely smile - with such great future in front of her. It is not for us to ask, or know, yet it is so hard for us to understand and accept.

Carolyn Vraneš Sepp, with mom Mirjana and dad Branko Vraneš

Carolyn's life was cut so quickly, so fast that she didn't even start living. Born in 1972, to Branko and Mirjana Vranes, she completed school, started to work, met Jay, they got married and had two wonderful boys Luke and Ryan. All of them just started to live, were gloriously happy, but the illness struck so fast, so quickly, and nothing helped. Carolyn left us on August 13, 2002.

How can you console grieving parents, mom who just cannot find any reason to go on? What to say to a young husband who is left to bring up by himself two boys who will perhaps remember their mom, since she was really special mom. Carolyn did everything for her kids; she spoiled them by loving them so much as if she knew that they would have to go on without her. In these few years she spent with her boys Carolyn showered them with so much love, as if she was aware that this love should last them a lifetime.

In tragedies, which affected us lately, with so many young people from our community dying, somehow few good things do happen. In each and every case the community huddled around the family in trouble, trying to help the young and older patients in hospitals who really suffered as much as possible. In Carolyn's case many people from our community ran to do their best, trying to save young Carolyn's life, but unfortunately to no avail. Many people did their best to help in difficult situation, many of us just prayed as Carolyn asked us to, many of us just cried, because there was nothing anyone can do. The death was stronger.

It is extremely hard to say good-bye to Carolyn. Even today, ten days after her departure from this world, the tears are flowing for a lovely girl who left behind a beautiful legacy. She will always be remembered as a special girl, a dutiful daughter to her mom and dad, darling sister to her brother Brian and sister in law Stella, wonderful wife to Jay, and a greatest mother, who her children adored, so much so that they cannot go home, 'because mommy is not there'.

Few days ago I talked to Father Gjuran and I mentioned Carolyn's untimely death. He then talked to me and her mom, who was at my house that day telling us that Carolyn is today safe in God's arms, with no pain, with a smile on her beautiful face. If I didn't believe Father Gjuran's words it would be very hard to go on, because there is no sense in what happened few days ago. She was much too young, she left us much too early, but the only thing that will sustain her family, mom and dad, husband and children, brother and sister-in-law is the thought that they will meet Carolyn again one day.

Carolyn, good bye for now. Počivaj u miru.
From all of us who loved you.

Advertisement

***** \$20,000.00 REWARD \$ 20,000.00 *****
will be paid to any person who can identify and testify in court to the positive identity of Šime Vasilj under whose name on or about April 15, 2002 a pamphlet titled

MONTREAL- NEW YORK- TORONTO- NORVAL- CHICAGO- VANCOUVER- SEATTLE

Upravitelj: Šime Vasilj

was published and mailed to the members of Croatian community. If you possess this information kindly contact:

Mr. Bruce A. Thomas, Q.C., Tel: (416) 869 5455

Cassels Brock & Blackwell LLP, Barristers and Solicitors, Scotia Plaza, Suite 2100, 40 King St. W., Toronto, On M5H 3C2

Piknik najmlađeg folklornog društva "Jadran"

Vaša pisma

Pozdravljeni! 5. kolovoza 2002.

Evo šaljem pretplatu za još jednu godinu i jako sam sretan što HRVATSKA ISKRA izlazi i nadalje, pa stoga još jednom hvala i nastavite još u svjetliju izdanju.

Pozdrav svima,

Mirko Volarić, Toronto

Poštovana urednice, 27. srpnja, 2002

Hvala Vam za Vašu poštu koju uredno primam. Kako Vam ne mogu na drugi način zahvaliti, onda barem da Vam se zahvalim sa ovim pismom.

Drago mi je da ste se lijepo proveli u Hrvatskoj. Kod mene je, hvala Bogu, sve u redu, jedino što smo imali velike promjene u telefonima i pošti od prošle godine.

Pozdravljam Vas, Vašu obitelj, sve ostale ljude dobre volje....
Ante Ljubas, Fort Worth, Tx. USA

Poštovana urednice, 20. kolovoz 2002.

Primite srdačne pozdrave i podršku u vezi sa slučajem HKZ-e. Član sam iste, ali ne dugo godina i obično sam bio u Hrvatskoj kad su bile Godišnje skupštine. Na ovu smo zadnju otišli, no nije bilo mjesta za parkiranje, pa sam otišao doma.

Ono što se dogodilo na toj skupštini ispod je svake kritike. Tako nešto u ovoj zemlji, u ovo vrijeme? Stvari se moraju raščistiti i doći na svoje mjesto, a oni koji su odgovorni morat će položiti račune. Pa ne živimo mi u nekoj diktatorskoj džungli! Naš doktor dr. Mladen Seidl lijepo je to napisao u svom pismu (HRVATSKA ISKRA br.107), pa prema tome ja tome ne bih imao što dodati, jer je on sve rekao.

Puno srdačnih pozdrava i iskrenih želja za još veći uspjeh u Vašem radu,
Ivo J. Turčić, Mississauga

Kanadani iznenađeni i oduševljeni duhovnošću mladih katolika

- Na susretu nije bilo nikakvih incidenata, što je iznenadilo kanadsku javnost, ni alkohola, ni droge, niti ičega što je danas, nažalost, popratna pojava na skupovima mladih na koncertima i ostalim okupljanjima. Kanadska javnost je impresionirana ponašanjem mladih - bili su vedri, veseli, raspoloženi. Osjetio se dah duhovnosti koji je vodio mlade.

S obzirom na skandale koji su se dogodili u Americi, djelomično i u Kanadi, ugled je Katoličke crkve smanjen. Taj je susret bila prva javna manifestacija katoličanstva koja je osobito važna jer dolazi od mladih. Stoga mnogi nisu mogli vjerovati da u mladima prevladava tako jaki duh vjere. Papa je u homiliji dao prekrasan poticaj mladima da podrže Katoličku crkvu i njezine svećenike. Iako su nas neki iznevjerili, rekao je Papa, dajte podršku i mislite na one koji su još dobri i ostali su vjerni Kristu i Crkvi.

Vlasta Seidl, profesorica engleskoga jezika u Kanadi
(Fokus, 8. kolovoza 2002.)

Da li znate što je "Šmigulin"?

Ovog ljeta među nama je boravila Dr. Mirjana Hercigonja Saucha iz Zagreba. Tko je ona? Ne poznamo je, nismo nikad čuli o njoj. Što je to posebno o njoj? Zaključujemo da je povezana medicinom. Da, pogodili ste. Dr. Hercigonja Saucha je liječnica, specijalista, sudski vještak. Ništa neobično!, reći će neki od vas. Ona se bavi i pisanjem kako proze tako i poezije. I ništa neobično! Ali ona je i majka! Ništa posebno! Imamo mi i u našoj sredini liječnica, majki koje se bave pisanjem. Pa što je to neobično o toj osobi? Mislim da ćete nakon što pročitate ovaj članak ipak razmisliti i uvidjeti kako ima ipak nešto neobično zanimljivo o toj osobi.

Ta liječnica je i autorica jedinstvene knjige "Šmigulin ili Priča o tvom i mom rođenju" koja je predstavljena s velikim uspjehom ovog proljeća u Zagrebu. Izdavačka kuća Školska knjiga predstavila je knjigu kao jedinstvenu seksualnu bibliju za mlade kao i sve ostale. Prema riječima autorice: "Šmigulin svojim sadržajem i značajem ruši barijeru među godinama i generacijama, te bi se trebao naći u svačijem srcu, u svakoj kući, posebno zbog toga što takve knjige do sada nije bilo u svijetu."

U razgovoru sa tom ženom, majkom, nastojim saznati više o njoj, o tome kako je knjiga nastala, o samoj knjizi kao i o daljnim planovima.

Doznajem pojedinosti. "Kad sam prije 22 godine začela svoje drugo dijete, ni slutila nisam da sam upravo napisala ovu neponovljivu knjigu o životu ljudskog bića od samog početka, o njegovom životu prije rođenja. Jer, život piše priču a mi ih trebamo samo pretočiti u riječi. Riječ je ta koja sva vrata otvara pa i vrata srca. I kada mi se je moje dijete, moj Tomislav, moj Šmigulin, javilo tek kao rezultat obične laboratorijske reakcije, još daleko premalen da mi dovikne: 'Majko, tu sam, iako me ne vidiš, ja postojim, i daj mi samo malo vremena da dođem u tvoj svijet'.. plakala sam od sreće i shvatila kako je malo trebalo pa da ljudskog roda ne bude."

Stoga sam ovu bajkovitu priču o životu prije rođenja, o životu embrija, fetusa imenom Šmigulin (šmignuti, šmugnuti, ušuljati se), koje se 40 tjedana bori za svoj život, strahuje i nada se, ljubeći jednako svoje svemirske tete kao i svoje roditelje, tako sam i tako ranjiv, posvetila svima koji su osjetili ili će osjetiti čudo majčinstva ili očinstva. Zašto čudo? Zar prenošenje vlastitog života nekom novom budućem biću nije čudo? Zar nije čudesno prepoznati vlastiti osmijeh ili osmijeh svoje ljubljene ili ljubljenog na malom licu?

Danas, kada se čovjek našao na raskrižju svoje prošlosti i svoje budućnosti, kada su osnovne ljudske vrijednosti postale upitnima, Šmigulin nas upozna sa svojim svijetom tame da bismo bolje razumjeli svjetlost, jer on je NAŠE MESO I NAŠA KRV - ON JE NAŠE DRUGO JA.

Ima li čovječji zametak ikakvih prava? Ima li ikakvih prava to sićušno klupko stanica, nalik isprva malini pa punoglavcu, pa tek zatim u manjoj i onda većoj mjeri ljudskom biću, svakodnevnna su dilema i predmet rasprava stručnjaka svih profila, kao i Crkve.

Ima, ako ga volimo i ako smo mu podarili život iz ljubavi. Pri tome ne zaboravimo da nas ON TO NIJE TRAJIO! Zato čujmo vapaj svojega djeteta! "Hoću živjeti, pustite me živjeti! Iako me majko ne vidiš, ja postojim! Daj mi samo malo vremena da ti to pokažem i dodem u tvoj svijet. I BIT ĆU SLIKA I PRILIKA TVOJA I OČEVA. Ja sam vaše meso i vaša krv. NEĆETE VALJDA UBIJATI SAMI SEBE?"

Ovo su samo neki isječci iz razgovora sa autoricom knjige "Šmigulin" koja je s toliko ljubavi i napisala životnu priču svih nas koji smo voljeli i volimo život i koji smo mogli i htjeli se prihvatiti majčinstva i očinstva. Ostalo pročitajte sami u knjizi Šmigulin. Dr. Hercigonja-Saucha je poklonila 3 primjerka knjige hrvatskoj knjižnici u Mississaugi pa je tako dostupna i svima onima koji žele pročitati tu divnu knjigu.

Misli autorice su riječi srca jedne majke koja poštuje život, ljubi svoje dijete i koja je te osjećaje stavila na papir kako bi nam jednos-

tavnim jezikom i mudrošću predstavila ČUDO ŽIVOTA. Jer knjiga i riječi su nas naveli da razmislimo o stanju i vrijednosti ljudskog života u svijetu, a posebno u Hrvatskoj. Koliki nevini životi nerodene djece vaze za životom, a mnogi od njih nikad ne ugledaju svjetlost dana. Da, mnogi ne shvaćaju da je "To"- taj "Šmigulin" ustvari ljudsko biće.

Daljni planovi su da se knjiga prevede i izda na engleskom jeziku. Mislim da je itekako poželjno i potrebno da pomognemo da Šmigulin nađe mjesto ne samo u našim domovima, nego i u javnim ustanovama, školama širom Kanade i svijeta.

Hvala svim onim osobama koji su nam omogućili da se upoznamo s radom dr. Hercigonje i s njom osobno. Tu su uključeni naši svećenici, te urednici radio programa, ISKRA i ostali bez kojih bi ŠMIGULIN ostao nepoznat. Dr. Hercigonja - Saucha se ovom prilikom zahvaljuje svima koji su joj pomogli u promociji njene knjige i prilici da nam ne samo s znanstvenog, nego i s majčinskog i vjerskog pogleda predstavi ŽIVOT.

Preporučujemo vam ovu interesantnu i vrlo vrijednu knjigu, koju možete naručiti kod autorice dr. Mirjane Hercigonja Saucha, adresa Tita Brezovačkog 10, Zagreb. (BM)

Gđa. Terezija Hercigonja i dr. Mirjana Hercigonja Saucha

Modern Age Plastics Inc.
Custom Plastic Fabrication & Machining
Specilizing in Acrylics:

- Designing
- CNC Machining
- Computerized Vinyl Signs
- Point of Purchase Displays
- Optical Displays
- Acrylic Furniture
- Projektiramo po Vašim osobnim specifikacijama
- Izradujemo Acrylic namještaj
- Stalci za novine, tace za serviranje, rame za slike itd.

For more information call:

Stan Trtanj, Ivan Hajsan or Bob Galamaga

Tel: (416) 675 2955, Fax: (416) 675 2965
50 Fasken Dr. Units #2, 3, 4, 5
Etobicoke, Ontario, M9W 1K5

We invite the readers to express their opinions in the Letters to the editors and other articles in the newspaper. Submissions must not be longer than 250 words, however there could be some exceptions. The opinions/ articles/ letters do not reflect personal opinion of the editor. We also reserve the right to edit the articles or letters with respect to length or libelous statements. All letters must include your first and last name, your address and telephone number.

Zašto je Sindikat ušao u Hrvatsku kreditnu zadругu?

Razgovor s predstavnikom Sindikata, gosp. Ron Diottom, koji predstavlja službenike

HKZ-a u pregovorima

U ovom broju HRVATSKE ISKRE donosim vam interesantan razgovor koji sam imala s gosp. Ron Diottom, predsjednikom sindikata koji predstavlja službenike HKZ-e. Čitali smo i slušali kojekakve komentare o službenicima HKZ-e i sindikatu, o njihovom (ne)pravu da se učlane u isti. Kako do sada nitko nije prikazao stranu službenika, bar jednog dijela koji žele u sindikat, kratko sam razgovarala s predsjednikom sindikata, i evo što mi je rečeno.

Po Vašem mišljenju zašto je bilo potrebno da se organizira sindikat u HKZ?

Službenice HKZ kontaktirale su nas zato jer ih je upravitelj dnevno uznemiravao na poslu. Radnici su imali problema sa upraviteljem gosp. Vinskim, tako da je došlo do organiziranja sindikata i do našeg Nacionalnog ureda. To organiziranje Sindikata, u stvari je bio njihov poziv u pomoć. Radnici koji rade moraju imati neku vrstu Upravnog tijela koje će njih predstavljati. Dok nisu kontaktirale Sindikat, dok nisu s nama govorile - bile su tretirane kao mašine, ne kao ljudi; prema njima se nije postupalo onako kako se treba postupati kao prema ljudima. Željeli su biti tretirani kao što bi trebali biti tretirani na radnom mjestu, i to je bio njihov zahtjev za malo poštovanja i uljudnosti (respekta) prema njima. Nažalost, situacija u HKZ još se uvijek nije promijenila.

Do nedavno bilo je protivljenja nekih članova tijela HKZ-a prema Sindikatu. Mnogi vjeruju kako je do organizacije Sindikata došlo zbog toga kako bi službenici došli do nekih osobnih koristi. Koliko, po Vašem mišljenju, ima u tome istine?

- Ovo što su službenici pozvali Sindikat nema ništa s novcem. Mi smo imali čitavu diskusiju o tome, i zaista se ne radi o novcu. Ovo učlanjenje u Sindikat članove tijela HKZ-e neće ništa koštati. Naši sindikalni članovi žele poštovanje, respekt i razumijevanje. U Kanadi, po zakonu to je njima i zajamčeno. Službenice ne traže neke povlastice, već da budu plaćene za onaj posao i ono vrijeme kada rade.

Kako napreduju pregovori s HKZ-om? Da li HKZ-a poštuje tzv. "propise fair play-a"?

Pa baš i ne poštuje. Zakon u našoj provinciji govori da se u tvrtci ne smije ništa mijenjati na poslovnoj strani dok se pregovara o kolektivnom sporazumu sa Sindikatom. Sve mora ostati tzv. "zamrznuto". To znači, sve mora ostati kako je bilo u samom početku pregovora. Jedna od stvari koju je upravitelj napravio bila je da je službenice za koje je mislio da su glasale za Sindikat, smijenio sa njihovih pozicija i zaposlio nove ljude, a te nove ljude treniraju službenice koje su smjenjene s tih istih pozicija ili mjesta. On stalno mijenja pravila. Kada su se službenice učlanile u Sindikat, bile su odmah prebačene u druge podružnice, tako da ih se rastavi. To je bio jedini razlog za prebacivanja, mi smo toga svjesni. Kad se saznalo da su se učlanile u Sindikat, gosp. Vinski im je svaki dan prijetio, maltretirao pojedinačno, ali i grupno. Moji ljudi su mi to rekli. To su naši članovi i ja vjerujem njihovim pričama. Ja radim za njihovu korist. Razgovarao sam s njima pojedinačno, i grupno, i kako mi kažu, bilo je zaista mnogo zastrašivanja, pokušaja da službenice napuste posao. Upravitelju je i uspelo da neke službenice odu već u samom početku. On ih je maltretirao u tolikoj mjeri da su ljudi radije otišli nego se dalje borili. A ta borba nije za novac uopće, kao što sam rekao u samom početku. Ta borba nema ništa s novcem, nego sve je to zbog malo ljudskog dostojanstva i malo uljudnosti na radnom mjestu na koje ti ljudi, kao i svi mi ostali, imamo pravo, i zagarantirano nam je zakonom ove zemlje.

Gosp. Vinski je ustvari rekao, da, optužili su nas na Labour Board-u. Odete na te sastanke, složite se sa svim što vam kažu, no onda odete natrag na radno mjesto i činite što vam je volja tako i tako. Dakle, to je njegova filozofija, i on još radi tako i danas. On nije sjeo s nama i razgovarao s nama na normalan način. On se još uvijek pokušava boriti protiv bilo kakve reprezentacije za ove službenice.

Da li će biti bilo kakav dodatni trošak za članove HKZ-e zbog Sindikata koji predstavlja zaposlenike?

Nikakav dodatni trošak neće biti, ništa novo što bi, po mojem mišljenju, bilo promijenjeno za članove HKZ-e. Trenutačno, koliko ima "sindikalnih "stuarda" ili sindikalnih vođa u HKZ-i?

Do danas nema niti jednog. Mi nemamo pravo na "stuarde" Dok

ne dobijemo potpisani kolektivni ugovor između dvije strane. Sada imamo samo odbor, kojeg su izabrali radnici, ali ovaj Odbor nije tzv. "na snazi". Broj stuarda ovisi o tome na koliki broj se sve strane dogovore, i tada će ih radnici izabrati između sebe.

U toku pregovaranja između HKZ-e i Sindikata netko od službenika mora biti prisutan. Možete li nam reći tko plaća njihove troškove?

Kao što znate, HKZ-a zatvorena je ponedjeljkom. Mi pokušavamo održavati sastanke ponedjeljkom tako da HKZ ne bude oštećena. Za vrijeme sastanka Nada (Tonković) ide samnom, i mi plaćamo njene troškove. Jedini trošak za Zadругu je to što gosp. Vinski troši vrijeme i plaća odvjetnika da se bori protiv nas, umjesto da radimo zajedno. Ne mogu reći koliko upravitelj plaća advokata, ali što se pregovori više odugovlače, više će se novaca platiti odvjetniku. Ti odvjetnici nisu jeftini, potrebno je mnogo istraživanja, i tako oni naplaćuju svoje troškove. Oni ne naplaćuju samo za pregovore, već i za druge stvari, a ipak gosp. Vinski se bori protiv nas bez kraja i konca.

Mr. Ron Diotte, predsjednik IWA Canada

Po Vašem mišljenju da je upravitelj poslušao što radnici imaju za reći, njihove pritužbe i potrebe, to bi koštalo mnogo manje nego što je do sada potrošeno?

Da je on saslušao nas i svoje službenike, sve bi se sredilo puno brže, i sve bi bilo isto kao i prije u HKZ-i, možda i bolje, jer bi imali kolektivni ugovor koji bi odgovarao objim stranama. Ovo nije ugovor samo za ljude koji rade u HKZ-i, nego i za HKZ-u. Obje bi strane tada razumjele što se od njih očekuje i koja su pravila. Kolektivni ugovor zastupa obje strane - zato imamo sporazum, kako bi pronašli onu sredinu koja odgovara i jednoj i drugoj strani. Mi se ne mješamo u svakodnevne poslove uprave HKZ-e. Mi samo želimo da su radnici plaćeni za posao koji rade, kolika je cijena posla i kako je posao definiran.

Da li je neobično da neka financijska ustanova ima Sindikat?

Mi imamo Kreditnu zadrugu u Kapuskasing-u, tri u British Columbia. Kreditne zadruge se organiziraju iz istoga razloga u sindikat kao i ostali radnici: ljudi žele pravdu i poštovanje na radnom mjestu. Ljudi u Kanadi i Ontariju imaju pravo ići na posao i odraditi svoju dnevnicu i vratiti se svojim kućama u istom mentalnom i fizičkom stanju kao i kad su došli na posao. No nažalost, tako nije u HKZ-i. Ljudi rade pod velikim pritiskom i prijetnjom kako će izgubiti posao ako se posao ne napravi "na ovaj način". Tu nastaje problem. Kad bi postojala pravila za rad, postojao bi i jezik koji bi objašnjavao kako se stvari rade. Tada nema problema. Ali bez toga, u HKZ-i sve se stalno mijenja. Jedan dan rade ovo, drugi dan drugi posao, ovisno o tome kako upravitelj želi. To nije u redu. Vi imate pravo ići na posao i vratiti se kući bez stresa na vašem radu, bez pritiska ili maltretiranja bilo koje vrste.

U zaključku možete li nam reći kako napreduju pregovori?

Najnovije vijesti

PIRANSKI ZALJEV Račan nudi arbitražu za Piranski zaljev

Premijer Ivica Račan i šef slovenske vlade Janez Drnovšek hitno će se sastati da bi zaustavili eskalaciju sukoba oko Piranskog zaljeva i dogovorili se o dugoročnom rješenju za granični spor između dviju država. Ne otputuje li Drnovšek na međunarodnu konferenciju u Johannesburg, dvojica premijera mogla bi se sastati još ovoga tjedna. Taj hitan susret oni su jučer dogovorili u telefonskom razgovoru.

- Ako vlasti dviju država ne ponude izlaz, ponudit će ga snage sukoba - rekao je jučer Račan, očito polazeći od toga da na obje strane postoje krugovi kojima odgovara potenciranje spora. Hrvatske vlasti sada vide izlaz isključivo u arbitraži. Sporazum o granici parafiran prošlog ljeta nije dobio potrebnu političku podršku, a konsenzus ne postoji ni za zamrzavanje graničnog spora. O arbitraži, međutim, prema Račanovoj procjeni, postoji dovoljan stupanj suglasnosti. On kaže kako se nada da s tim u vezi neće biti predomišljanja zbog dnevnih političkih poena u trenutku kad bude trebalo prihvatiti rezultate arbitraže.

Dvojica premijera trebala bi se na skorom sastanku dogovoriti hoće li taj posao povjeriti redovitoj ili ad hoc arbitraži, kao i o sadržaju arbitraže. Račan polazi od toga da predmetom arbitriranja ne može biti samo ono što je sporno za Hrvatsku, ali podsjeća da su dvije državne komisije kopnenu liniju razgraničenja praktički usuglasile još 1999. godine, a da je na kopnu ostalo sporno samo oko sedam kilometara granice. Koliko će dugo trajati arbitraža, ovisit će o tome što će sve ući u proces arbitriranja, no to nipošto, kaže Račan, ne može biti cijela granica.

Pitanje je koliko su šefu slovenske vlade Drnovšku trenutno otvorene nuke za brzo, a dugoročno rješenje, s obzirom na to da je slovenska politička scena već u predizbornoj atmosferi. - Na testu su vlasti obiju zemalja - kaže s tim u vezi Račan, procjenjujući da će slovenska strana za konstruktivan pristup naći uporište i u najnovijim pokazateljima o raspoloženju slovenske javnosti. Najveći dio Slovenaca, naime, smatra da su za sukob podjednako odgovorne obje strane, što se smatra spremnošću za arbitražno rješenje spora.

Novi pokušaj rješavanja odnosa sa Slovenijom neće se protegnuti na nuklearnu Krško i Ljubljansku banku. Račan i Drnovšek sada su usredotočeni na zaustavljanje spirale sukoba oko granice jer će u protivnom, kaže Račan, ostati otvoren prostor i za različita "kreativna tumačenja" Schengenskog sporazuma, odnosno za pooštrevanje režima za hrvatske građane na slovenskoj granici. Obje su pak zemlje "ranjive" zbog mogućnosti pogoršanja gospodarskih odnosa. Slovenija je u prvom redu zainteresirana za dobru trgovinsku suradnju, a Hrvatska za slovenske goste na Jadranu.

Predsjednik HSLS-a Dražen Budiša jučer je na Trgu bana Jelačića potpisao peticiju DC-a kojom ta stranka prikuplja potpise građana zahtijevajući od Vlade odbacivanje parafiranog Sporazuma o državnoj granici između Hrvatske i Slovenije (dogovor Račan - Drnovšek). Budiša je novinarima izjavio da podržava inicijativu DC-a jer taj sporazum ima samo paraf predsjednice Vladine Komisije za granice i budući da nije ratificiran, ne obvezuje Hrvatsku. - No, dodatni je politički problem što iza toga sporazuma do ovoga trenutka stoji cijela hrvatska Vlada jer je sporazum jednoglasno prihvaćen na sjednici Vlade, a do današnjeg dana, iako je bilo takvih izjava, Vlada ga nije povukla - rekao je Budiša.

Račan u petak s hrvatskim ribarima

Istodobno dok demantira optužbe iz nekih slovenskih parlamentarnih

Nismo zadovoljni načinom kako idu pregovori. HKZ-a definitivno odugovlači pregovore. Iz kojih razloga, ne znam. Nema nikakvog smisla u odugovlačenju, jedino to da se situacija pogorša među radnicima, pa možda netko u međuvremenu dade otkaz. Kako čujem, upravitelj je zaposlio ljude na ugovor kad su počeli pregovori za kolektivni ugovor. I ovo će se riješiti kad dobijemo potpisani kolektivni ugovor. Sve te taklike, maltretiranja i prijetnje su, ponavljam, samo da se ljudi isprovociraju kako bi dali ostavku, tako da oni koji ostanu nisu u Sindikatu, tako da upravitelj može raditi što god želi. Jednom kad dobijemo kolektivni ugovor, ovo će sve prestati. Za par tjedana imamo sljedeći zakazani sastanak, gdje očekujemo da će se mnogo toga riješiti. Mnogo je toga već uređeno, ovo nam je vjerojatno zadnja faza u pregovorima, ali trebalo nam je puno vremena da bi došli do te zadnje faze, nažalost.

Razgovor vodila Valentina Krčmar.

krugova po kojima Hrvatska želi sporom oko morske granice destabilizirati Sloveniju, Račan procjenjuje da hrvatsko obavještajno i političko podzemlje nije posve nevino u nedavnim akcijama na terenu oko granice u Piranskom zaljevu. - Istra je atraktivna za ljude koji žele nešto dobiti potenciranjem toga sukoba - kaže Račan.

Premijer će na sastanku s Drnovšekom razgovarati o tome kako riješiti probleme koji će nastati u listopadu, kad stupi na snagu Sporazum o pograničnoj suradnji, koji su ratificirali parlamenti obiju država. Pravi problem za hrvatske ribare mogao bi nastati primjenom toga sporazuma potpisanog još u vrijeme HDZ-ove vlasti, jer slovenski će ribari moći ribariti sve do Funtane, odnosno do jedne točke između Poreča i Vrsara. Hrvatska će inzistirati da se primjenom tog sporazuma uvede red, kaže Račan, te da se točno zna koliko je dozvola izdano i tko će ih kontrolirati. Hrvatska strana nije prihvatila prijedlog slovenske strane, a po kojem bi se izdavale bianco dozvole. Račan će se u petak s hrvatskim ribarima raspraviti moguće posljedice primjene Sporazuma o pograničnoj suradnji.

Komentirajući akciju šefa DC-a Mate Granića koji prikuplja potpise protiv Sporazuma o granici, Račan kaže da bi Granić trebao tražiti poništavanje Sporazuma o pograničnoj suradnji koji je sam potpisao. Granić je jučer rekao da čvrsto stoji iza Sporazuma potpisanog 1997. u vrijeme kada je on bio ministar vanjskih poslova. Podsjetio je da je Sabor jednoglasno ratificirao Sporazum, dodajući da je za njega tada glasovao i zastupnik Račan te da na Sporazum nisu imali primjedbe ni hrvatski ribari. (Večernji list 28.8.)

BIVŠI I SADAŠJI HADEZEOVCI OSNIVAJU NOVU STRANKU I KLUB NEZAVISNIH ZASTUPNIKA

Pašalić, Tuđman i Aralica pokreću hrvatski blok
ZAGREB - Više nema nikakve sumnje - dr. Ivić Pašalić, kojega je ne tako davno dr. Ivo Sanader isključio iz HDZ-a, osnovat će novu stranku. Iako se posljednjih tjedana u javnosti najviše kalkuliralo da će se ta stranka zvati HDZ dr. Franjo Tuđman, te da su zbog toga u pitanje došli dobri odnosi između Pašalića i obitelji Tuđman, čini se da bi stvarno ime nove stranke moglo biti iznenađenje za javnost. Ono je zasad najstrože čuvana tajna, a sam Pašalić uopće ne želi o njemu govoriti. Bivši Tuđmanov savjetnik za unutarnju politiku i sada već bivši hadezeovac ne želi ni signalizirati u kojem smjeru idu njegove namjere, već samo ponavlja: "Još ništa nije odlučeno, vidjet će se..."

Iz krugova bliskih tom saborskom zastupniku ipak doznajemo da će se osnivanje nove stranke poklopiti otprilike s osnivanjem kluba nezavisnih saborskih zastupnika, u što Pašalić također sasvim sigurno ide, a to će biti prvih tjedana jesenskog zasjedanja parlamenta. Kako sada stvari stoje, Pašaliću će se priključiti Zdravka Bušić, Ivo Bajica, Kruno Gašparić, Ivica Tafra, Milan Kovač, a možda i Ljerka Mintas Hodak te još neki sadašnji HDZ-ovi saborski zastupnici. Pašalić će tako u svom klubu već u startu imati sedam do 10 članova, a to znači da ni novac koji bi trebao dobiti neće biti zanemarljiv. Pri osnivanju nove stranke Pašalić će provoditi i tzv. lustracijske principe. To znači da u stranci neće biti mjesta za bivše partijske kadrove, već samo za mlade političare koji za sobom ne vuku nikakve repove. U osnivanje nove stranke Pašalić će najvjerojatnije krenuti blisko surađujući s Mirom Tuđmanom, a iza cijelog projekta nazire se svojevrmena ideja o osnivanju hrvatskog bloka. U tom smislu sve se češće podsjeća i na Ivana Aralicu, koji je zajedno s M. Tuđmanom i Pašalićem i osmislio hrvatski blok. Riješeno je, čini se, i uvijek važno pitanje sponzora, odnosno financijera nove stranke, koji su iz Hrvatske, ali su njihova imena zasad također strogo čuvana tajna. (Večernji list 28.8.)

Predstavljena je nova "HRVATSKA ČITANKA"

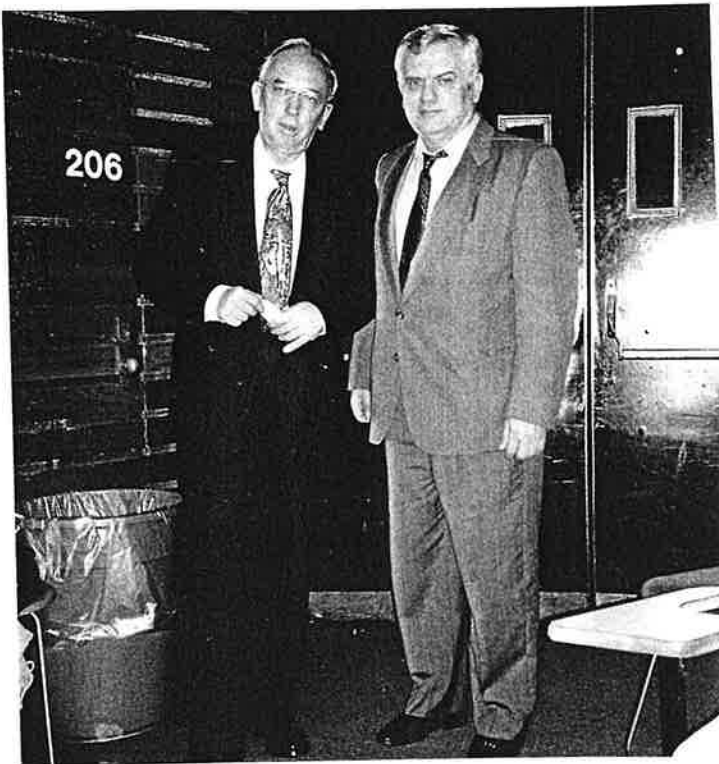
Ovog ljeta u našoj zajednici imali smo zaista neobičnu priliku - predstavljanje dviju novih knjiga - jedna u Zagrebu ovog proljeća ali 'otkrivena' i ovdje ovog ljeta, a druga u srijedu 21. kolovoza. Autori Vinko Grubišić i Anita Mikulić-Kovačević predstavili su nam na Hrvatskom franjevačkom kultumom centru u Norvalu Hrvatsku Čitanku / Croatian Reader. Prof. Grubišić s Waterloo -Kitchener university, neumomi radnik, istraživač, učenjak, jezikoslovac, lingvist već nekoliko desetljeća radi na materijalu toliko potrebnom učenju hrvatskog jezika.

Vrijednost ove čitanke je u tome što su hrvatski tekstovi paralelno predstavljeni i na engleskom jeziku. Vinko Grubišić je uključio u svoj rad i mladu generaciju Hrvata iz naše sredine. Anita Mikulić-Kovačević, ko-autorica Čitanke priprema doktorsku radnju na University of Toronto na temu hrvatske renesanse. Neki od prevodioaca za materijale iz Čitanke su djeca naše sredine kao što je Katia Grubišić. U svojem izlaganju prof. Grubišić je napomenuo da se desetljećima osjeća potreba za knjigom, čitankom u kojoj bi bili predstavljeni radovi hrvatskih pisaca studentima hrvatskog jezika

Dok su se u prošlosti u većini izvan domovinskih hrvatskih škola učitelji mučili kako složiti i predstaviti hrvatsku književnost, osnutkom nove hrvatske države očekivalo se da će hrvatska država i edukativne ustanove više pažnje posvetiti tim problemima. Doduše bilo je nekih pokušaja ali do danas ništa konkretno se nije na tome poradilo. A vrijeme prolazi i nove generacije naše djece ostaju bez boljih programa. To su razlozi koji su naveli Dr. Vinka Grubišića, Anitu Mikulić-Kovačević na težak i mukotrpan rad, na izdavanje te knjige.

Bilo je teško napraviti izbor. Autori su pokušali izabrati ono što bi donekle dalo neki pregled i uvid u hrvatsku kulturu baštinu. Knjiga ima 412 stranica a podijeljena je u 5 dijelova. Tu su zastupljeni kraći prozni tekstovi, pjesme, narodna književnost, drame i kratke priče. Rječnik koje je uključen na kraju knjige bit će velika pomoć posebice studentima u učenju i razumijevanju teksta. Dr. Grubišić je objasnio da će neki postaviti pitanje kako to da ima i 'ne hrvatskih' pisaca u toj čitanci. Oni koji misle da to nisu hrvatski pisci trebaju znati da su se ti isti pisci izjasnili i uvijek smatrali hrvatskim piscima (sjetimo se Augusta Šenoe). Ovaj projekt je uzео skoro tri godine ali trud se isplatio. Konačno smo dobili pravu hrvatsku čitanku s engleskim prijevodom. Uz to su i neka djela prvi puta prevedana na engleski, kao što je to Kranjčevićev "Mojsije". Time su otvorena vrata u svijet biserima hrvatske pisane riječi. Knjiga je tiskana u Hrvatskoj čime se pomaže hrvatskoj privredi. Budući da je prvo izdanje tiskano u maloj nakladi i već razdijeljeno, za novo izdanje treba se prijaviti autorima, a uskoro će informacije biti dostupne i na internetu o čemu ćemo vas izvijestiti.

Na kraju treba čestitati autorima kao i svima koji su bili uključeni u ovaj projekt. Na nama je da podržimo ovaj hvale vrijedan poduhvat. Na kraju jedna žalosna činjenica a to je da je predstavljanje Hrvatske čitanke bilo vrlo slabo posjećeno. Autorima poručujem neka ne 'klonu' već nastave u svome hvale vrijednom radu, a čitateljstvu poručujemo neka pomognu ne samo kupnjom knjige, nego i promocijom iste. (BM)

Prof. Tomasović i prof. Vinko Grubišić (arhiva)

Iz naše zajednice

Preporučujemo Vam: TRAVEL SERVICE LTD.

Special agents for
CROATIA AIRLINES
MEMBER OF IATA

CAR RENTALS
IN CROATIA

GeneralTulist travel Service Ltd. je jedna od najuglednijih putničkih agencija u Kanadi. Utemeljitelj i vlasnik ove poznate tvrtke je obitelj Lončarić. Profesionalnim uslugama ove agencije koriste se Hrvati iz Kanade, Hrvatske, Ujedinjenih Američkih Država i drugih zemalja, već više od 30 godina.

- Naša agencija zastupa gotovo sve zrakoplove i pomorske linije.
- Organiziramo grupna (charter) putovanja s najnižim cijenama, naročito u domovinu Hrvatsku.
- Također, već više od 30 godina, obitelj Lončarić uređuje i emitira hrvatski radio sat "Zvuci Hrvatske" kojeg možete slušati na radio postaji CHIN 100.7 FM u tjednu od 2:00-3:00 sati i nedjeljom u 12:00 na 15.40 AM
- Za sve informacije obratite se na nas ured.

Ivica (John) Lončarić

3045 Southcreek Road Unit 1, Mississauga, Ontario L4X 2X6
(905) 602 8900, Generaltourist@ICA.net, www.generaltourist.com, Fax: (905) 602 8899

CHIN Radio is now broadcasting LIVE on the internet 24 hrs a day! Check out our new and improved website: chinradio.com and listen to FM 100.7 FM and AM 1540 live on your computer! email us your comments at: promotions@chinradio.com. We would like to hear from you!

Slavili smo Veliku Gospu.....

Na Hrvatskom franjevačkom i kulturnom centru u Norvalu

.....i ove godine je svečano proslavljen blagdan Velike Gospe. Te nedjelje 11. kolovoza na Centru se okupio veliki broj vjernika koji su uz domaće svećenike i goste započeli slavlje sa procesijom a onda je slijedila svečana Sv.Misa. Na Centru se je i ovaj puta sakupilo zaista mnogo župljana, cijelih obitelji, prijatelja i poznanika, mnogo onih koji svaku Veliku Gospu provode ovdje u društvu obitelji i prijatelja. Uz dobru hranu, dobro druženje Velika Gospa proslavljena zaista svečano.

Župni park "Father Kamber"

U nedjelju 18. kolovoza u župnom parku "Father Kamber" vrlo je svečano proslavljena Velika Gospa. Od ranog jutra pristizali su župljani, gosti i prijatelji, tako da oko 11 sati ujutro, kad je počela sv. misa gotovo nije bilo mjesta za parkiranje. Nakon svečane procesije, u kojoj su sudjelovali gotovo svi prisutni (a posebno su lijepe bile mlade djevojke i momci u hrvatskim narodnim nošnjama), pa je procesija predvođena kipom Majke Božje vijugala gotovo polovicom parka. Nakon završetka sv. mise, slavlje je nastavljeno do kasno u noć, uz dobru hranu i dobre prijatelje. Svakome je vrlo jasno da su se župljani koji su sudjelovali u pripremi ovog velikog dana, ovog velikog slavlja slavlje Majke Božje, zaista naradili, no ja duboko vjerujem kako im ništa nije bilo teško kad su vidjeli kako su svi koji su bili tog dana u parku zaista zadovoljni. Čak se ni kod prodaje mesa nije jako "brundalo" u redu, svi se bili u "marijanskom" raspoloženju.

Te nedjelje pri kraju sv. mise dr. Mirjana Hercigonja Saucha, autorica knjige "Smigulin" rekla je par riječi o svojoj vrlo interesantnoj knjizi i dobila je velik pljesak prisutnih, a nakon ručka mladi pjevač duhovnih pjesama Luka Balvan priredio je koncert hrvatskih pjesama, na veliko zadovoljstvo svih u parku.

Svima iz župe "Naše Gospe Kraljice Hrvata" posebno marljivim radnicima na baru, kod mesa, na ulazu u park i redarima - velika hvala. Bilo nam je zaista jako lijepo, baš kao što smo i očekivali!(VK)

"HRVATSKA ISKRA" - Broj 111, 31. VIII 2002.

Hrvatska-Slovenija, zategnuti odnosi

PREMIJER RAČAN S NOVINARIMA: Propao je sporazum koji sam parafirao

ZAGREB - Premijer Ivica Račan sazvao je jučer konferenciju za novinare kako bi deset dana nakon početka slovenskih izleta u hrvatski dio mora u Piranskom zaljevu objasnio moguća rješenja spora. Račan je proteklih dana nekoliko puta potaknuo razgovore sa slovenskim premijerom Janezom Dmrovšekom, no ni ti razgovori očito nisu dali jamstvo da slovenske ribarice u pratnji slovenske policije više neće prelaziti crtu sredine u Savudrijskoj vali.

- Danas incidenta nije bilo, očekujem da ih ni do kraja dana ni idućih dana neće biti. Incidenti štete i Sloveniji i Hrvatskoj i dobrosusjedskim odnosima za koje bi morale biti zainteresirane obje zemlje - rekao je predsjednik Vlade.

Vlada ostaje pri stavu da se u ovom sporu mora primijeniti članak 15. Konvencije o pravu mora, prema kojem, kad nema dogovora o granici, granica bude na crti sredine sve dok se dogovor ne postigne. Za razliku od Hrvatske, Slovenci zasad ne pristaju na arbitražu, a o razlozima zašto to ne žele hrvatski premijer nije želio govoriti. No, napominje kako postoji još jedna mogućnost - da se sve zamrzne u sadašnjem stanju, ali da se na granici onemoguće incidenti. Zamrzavanju su, prema njegovim riječima, pribjegle i neke skandinavske zemlje te Belgija i Nizozemska. Pitanje ribarenja, pak, moguće

je vrlo brzo riješiti primjenom već s obje strane ratificirana Sporazuma o pograničnoj suradnji, koji bi mogao biti primijenjen najkasnije od 1. listopada, a omogućio bi objema stranama prelasku granice i ribarenje za pet kočarica i 20 čamaca s mrežama, ali s dozvolama.

Na pitanje novinara Račan je govorio i o sporazumu o granicama koji je on parafirao. - Evidentno je da do realizacije sporazuma o granicama ne može doći. Prepustit ću povijesti da ocijeni je li bio dobar. Bio je to pokušaj da se jednim potezom riješe svi otvoreni problemi sa Slovenijom. Sporazum je postao irelevantan i moramo tražiti rješenja izvan njega - kaže premijer te tvrdi kako taj dogovor o granicama nije razlog za incidente u Piranskom zaljevu jer su se takvi incidenti događali i puno prije njega proteklih desetak godina.

Premijer nije želio izravno odgovoriti na pitanje hoće li hrvatska policija, kako je to prije nekoliko dana najavio ministar Lučin, slovenske kočarice zaplijeniti ako prijedu crtu sredine. - I to sredstvo Hrvatska bi koristila ako se nastavi eskalacija incidenta. No, nadam se da eskalacije neće biti - rekao je Račan i dodao kako ne može reći koje će sve mjere Hrvatska poduzeti nastave li se incidenti. Na pitanje novinara rekao je kako proglašenja gospodarskog pojasa ne može biti bez dogovora s Italijom. (Večernji list 17.8.)

U AKVATORIJU ISPRED SAVUDRIJE VEĆ DVA DANA NEMA POLICIJSKIH PLOVILA Policija iz prikrajka motri slovenske ribare

SAVUDRIJA - Prema informaciji "dežurnih" savudrijskih ribara, jučer u podne iz hrvatskog teritorijalnog mora povukao se jedan par ribarskih brodova koji su prijedodne vukli lebdeću koću. Tijekom jučerašnjeg prijedodneva u hrvatskom moru ribarila je i posada jedne ribarice koje se nakon nekoliko sati također povukla iz hrvatskog mora. Prema riječima savudrijskih ribara, ni jučer ni u četvrtak u hrvatskom akvatoriju nije primijećeno plovilo hrvatske policije u kontroli aktivnosti slovenskih ribara, ali ni plovilo slovenske policije.

-To je najvjerojatnije posljedica razgovora Račana i Dmrovška, koji su se navodno u duljem telefonskom razgovoru sporazumjeli da se smanje tenzije na moru, a povlačenje policijskih plovila bliže obali trebalo bi pridonijeti tomu - rekao nam je jučer Danilo Latin, ribar iz Savudrije,

aktivno uključen u rješavanje problema u Piranskom zaljevu.

Rad mješovite hrvatsko-slovenske komisije za provedbu Sporazuma o pograničnom prometu i suradnji (SOPS) te zaključak da će hrvatski i slovenski ribari dobiti 25 dozvola s pomoću kojih će slovenski ribari smjeti ribariti do Grgatova rta kod Funtane i da će nadzor ulova obavljati ribarski inspektori na moru, Danijele Kolec, predsjednik ceha ribara Bujštine pri Obrtničkoj komori u Umagu, ocijenio je neprovedivim.

- To nema izgleda za provođenje - rekao je jučer Kolec i dodao: - članovi hrvatske komisije bili su nepripremljeni na razgovorima u Mokricama za razliku od slovenske strane. Takva ideja u svakodnevici je neprovediva i sumnjam da će se u Saboru zastupnici HSS-a, HSP-a, HDZ-a i DC-a s time složiti i podići ruku "za". (Večernji list 17.8.)

ŠEF SLOVENSKE KOMISIJE ZA SUKCESIJU BIVŠE SFRJ TVRDI: Slovenija nema obveza prema štedišama Ljubljanske banke

LJUBLJANA - Slovenija je isplatila sve svoje obveze prema deviznim štedišama Ljubljanske banke i vrlo je moguće da sukcesijska pogađanja (pod okriljem Banke za međunarodna poravnavanja - BIS) u Baselu neće biti ni nastavljena. Tri države sljednice - Hrvatska, BiH i Makedonija - zahtijevale su da se u sukcesiju uključi i pitanje deviznih štediša, ali Slovenija na to ne bi smjela pristati jer je sve riješila svojim Ustavnim zakonom, slovenskoj je javnosti jučer u listu "Finance" objasnio bivši šef slovenskih pregovarača o nasljedstvu Miran Mejak.

To što se sada događa i povezano je s pritiscima Hrvatske i BiH na Sloveniju da ispunio obveze prema njihovim deviznim štedišama Ljubljanske banke Mejak naziva starom jugo-pričom u kojoj je Slovenija 50 godina plaćala jugu koji je proizvodio sirovine, a Slovenci su bolje živjeli. Ako dogovor o rješavanju pitanja deviznih

štediša ipak bude bio postignut, slovenska vlada neće moći zaobići parlament koji je prihvatio Ustavni zakon i nipošto ne bi smio pristati da se dug deviznim štedišama plati iz slovenskog proračuna. Mejaku se problematičnim čini političko stajalište prema kojem Slovenija mora platiti nešto više jer nije imala ratnih šteta.

Preko pregovaračkog su nam stola neprestano predbacivali što nismo imali Vukovara i Sarajeva, a predlagalo se i da se sva preostala imovina federacije od zlata, veleposlanstava do klirinških potraživanja stavi u zajedničku masu i iz nje isplate štediše. Za takvo rješenje ostali nisu bili. Ima i drugih rješenja, ali bi trebalo pregledati bilance banaka u Hrvatskoj i BiH i vidjeti kamo su ulagale svoje novce, a možda bismo mogli s Hrvatima filijalu Ljubljanske banke u Zagrebu sanirati kao što smo napravili u Sloveniji, smatra Mejak. (Večernji list 17.8.)

RUPEL: ARBITRAŽA MOŽE, ALI I NA KOPNU

LJUBLJANA - Slovenski ministar vanjskih poslova Dimitrij Rupel jučer je kategorično isključio mogućnost novih razgovora o granici na moru s Hrvatskom, inzistirajući da je koncept razgraničenja u Piranskom zaljevu, što ga je nagovijestio lani parafirani sporazum Dmrovšek-Račan koji je naišao na jaka protivljenja u Hrvatskoj, za Sloveniju "alfa i omega" svakog mogućeg rješenja i kamen temeljac budućih odnosa s Hrvatskom.

"Sporazum Račan-Dmrovšek na minimalistički način kao kompromis odgovara objema državama. Za nas je koncept podjele Piranskog zaljeva

središnjom crtom nemoguć jer bi se time kotač povijesti vratio deset godina unatrag. Crta sredine u Piranskom zaljevu za nas nikada nije bila aktualna niti je bila predmetom razgovora, oni su zapravo počeli tek kada se od nje odustalo", izjavio je šef slovenske diplomacije na konferenciji za novinare posvećenoj pitanju odnosa s Hrvatskom i nedavnim incidentima u Piranskom zaljevu zbog prava ribarenja i policijske kontrole.

Rupel se, nakon duže odsutnosti zbog godišnjeg odmora, ponovno pojavio u svom diplomatskom stožeru, a često je posljednjih dana bio

bio kritiziran zbog "diplomatske neaktivnosti" u vezi "hrvatskih provokacija na moru". Rekao je kako je cijelo vrijeme bio upoznat s događajima, a nije javno reagirao ne želeći dramatizirati odnose s Hrvatskom koju Ljubljana želi za strateškog partnera po uzoru na savezništvo koje je među državama postojalo u 1990. i 1991. Rupel je međutim jasno dao do znanja da su za Ljubljanu ideje o novim pregovorima o granici nemoguće, jer inzistira na pravu slobodnog izlaza u međunarodne vode i kontroli Piranskog zaljeva. "Zadnji su incidenti u spomom trokutu, koji je i ranije bio pod slovenskom policijskom kontrolom, proizvod neke nove hrvatske politike čiji je cilj najblaže rečeno dezavuirati sporazum Račan-Drnovšek i napore učinjene u zadnjih

ISTRAŽIVANJE HRVATSKO-SLOVENSKE NESUGLASICE

Na Svetoj Geri slovenski bunker i vojnici s pancirkama

Između pozerskog lupkanja šakom o stol, anemičnih akcija hrvatske diplomacije i najava marševa zbog krize u Piranskom zaljevu, hrvatska javnost kao da je zaboravila brojne druge granične sporove sa Slovenijom. Jedna od takvih bolnih rana na tijelu hrvatskog suvereniteta svakako je i vojama na Sv. Geri koju su, namjerno ili ne, u zapečak stavili hrvatski političari, ali i mediji.

Nakon uzastopnih inicijativa, pa i najava da će se slovenska vojska povući, osobito između 1998. i 2000. godine, nije se mnogo toga promijenilo. Odlučili smo se stoga i osobno uvjeriti kakvo je stanje na Svetoj Geri nakon porasta napetosti u odnosima između Hrvatske i Slovenije.

Do 1178 metara visokog vrha Sv. Gere od samoga podnožja vodi oko 20 kilometara dugačka vijugava makadamska cesta, s hrvatske strane probijena 1993. godine. Obilnim kišama prerovana, cesta bi bila izazov i izvježbanim avanturistima u terencima, pa na vrhu, nakon gotovo sata vožnje, nismo očekivali društvo. No na odmorištu, ispred kapelice Sv. Ilije iz 16. stoljeća, zatekli smo izletnike iz Zagreba, Dragutina Žučaka, njegovu suprugu Mariju i njihovu prijateljicu Dragicu Vojnović.

- Nisam bio ovdje godinama i jedva smo se dovezli do vrha. Naši bi trebali malo više pažnje posvetiti Sv. Geri i napraviti tu cestu kako treba pa bi više ljudi dolazilo. Sa slovenskim vojnicima iz vojarne imao sam bliski susret nedugo nakon što se Hrvatska osamostalila. Prolazio sam kraj vojarne, jer sam došao sa slovenske strane, kad me zaustavio njihov vojnik i ljubazno mi rekao da se tamo ne zadržavam. Loše je da se stvaraju napetosti oko ovako lijepog mjesta koje bi ljudima trebalo biti puno pristupačnije - kazao je Dragutin Žučak.

O ljepotama Sv. Gere nismo se mogli sporiti, no na pitanje gdje je zapravo granica, nisu nam znali precizno odgovoriti. Isti smo odgovor dobili i od slovenskog planinarskog para koji nam se uskoro pridružio na odmorištu. Naime, na cijeloj Sv. Geri nema oznake državne granice, a situacija je pomalo i smiješna jer bez ikakvih sankcija svaki izletnik može "skakutati" iz jedne države u drugu. Treba samo prijeći s lijeve

SLOVENSKA STRANA OTVORILA NOVU KRITIČNU TOČKU NA GRANICI U MEĐIMURJU

Slovinci žele kontrolirati nasip rijeke Mure

ZAGREB - Među kritičnim točkama na hrvatsko-slovenskoj granici, prošlog je tjedna slovenska strana nakon Piranskog zaljeva otvorila još jednu, ovog puta na kopnu. Riječ je o neriješenoj situaciji u vezi s granicom u Međimurju, gdje Slovenci žele kontrolirati nasip rijeke Mure prema Sloveniji, koji je prema sadašnjim granicama uključen u hrvatski teritorij. Spor oko granice u Međimurju početkom prošlog tjedna ponovo je aktualizirao Štefan Prša, načelnik slovenske prekomurske općine Velika Polana, koji je u pismu slovenskom premijeru Janezu Drnovšku zatražio da Slovenija nastavi s radovima na sanaciji murskog nasipa, zbog opasnosti od poplava. Prša još navodi da "hrvatska Vlada postupa nezakonito jer obavlja kontrolu nad nečim što nije hrvatsko vlasništvo", te napominje da bi, u slučaju poplave, "Mura ugrozila 70 kvadratnih kilometara slovenskog teritorija naseljenog s više od deset tisuća ljudi".

- Pokretanje spora oko nasipa zapravo je ponovno otvaranje pitanja cijele hrvatsko-slovenske granice. Očito je da ponovno aktualiziran je tog spora baš u ovom trenutku, nakon incidenata u Piranskom zaljevu, znači da Slovenci inzistiraju na razrješenju sporova oko cjelokupne granice s Hrvatskom, kazao je jučer za naš list Franjo Makovec, načelnik općine Sveti Martin na Muri, koja je u blizini spornog nasipa. Makovec je još dodao da pogranični promet na tom dijelu granice teče nesmetano, te da je dosta slab. Sa svojim slovenskim susjedima, nastavio je, nikad nije imao problema, ali napominje da neriješena situaci-

deset godina. Slovenija predlaže da se napusti politika igre na nulti rezultat, to jest politika u kojoj jedan izgubi ili dobije na račun drugoga. Ako se dogovaramo, onda moramo i jedni i drugi dobiti", rekao je Rupel na dobro posjećenoj konferenciji za novinare, istaknuvši da Slovenija u načelu ne odbija arbitražu (ali cijele kopnene i morske granice) iako bi to bilo neracionalno, dugotrajno i skupo.

"Arbitraže se ne bojimo, više bi se toga možda trebala pribojavati Hrvatska. Ako hrvatska politika u sadašnjem trenutku ne može parafirani sporazum provesti kroz proceduru, možemo se dogovoriti da on važi privremeno ili da se stanje u Piranskom zaljevu zamrzne", ustvrdio je Rupel.

na desnu stranu puteljka koji planinski vrh dijeli nadvoje. Tako su od hrvatske kapelice ostaci slovenske crkvice Sv. Jere (Sveta Gera) udaljeni samo nekoliko metara.

Hrvatima zabranjen pristup na hrvatskom tlu

Krenuli smo dalje prema vojama praćeni zabrinutim pogledima izletnika, uz upozorenje da budemo oprezni jer je to "ipak vojska pod punom ratom spremom". Kako ne bismo napravili "granični incident", držali smo se graničnog puteljka koji od Sv. Ilije vodi prema vojama. Ostavili smo iza sebe repetitor slovenskog RTV-a i zapuštenu planinarsku kućicu na slovenskoj strani granice. Nakon prijedanih dvadesetak metara kroz gustu šumu, izašli smo na čistinu pred vojnom okruženom žičanom ogradom i natpisima o zabrani prilaska objektu. Vojni toranj sa slovenskim barjakom na hrvatskom teritoriju vidjeli smo izdaleka, ali upozorenje izletnika ozbiljno smo shvatili nakon što smo vidjeli bunkere s vrećama pijeska i do zuba naoružanog stražara.

Nakon nekoliko pokušaja da privučemo pozornost vojnika, prema nama su se uputili časnik i vojnik s kacigom, pancirkom i kalašnjikovom u rukama. Predstavili smo se i obratili s osmijehom.

- Kako to da ste još tu? Ima li kakvih naznaka da ćete biti povučeni iz ove postaje? - pitali smo slovenskog časnika.

- Ne mogu ništa govoriti o tom pitanju, a vojni objekti ne smiju se snimati - upozorio nas je časnik na hrvatskom jeziku.

- Znate li vi na čijem je području vojama? - bili smo uporni.

- Znate, ne mogu o tome ja govoriti - rekao je časnik gotovo skromno i dodao da to pitanje trebaju riješiti slovenski i hrvatski političari.

Unatoč upozorenju o snimanju, željeli smo posvjedočiti kako se i nakon 11 godina okupacije 12.916 četvornih metara hrvatske zemlje na Sv. Geri vijori slovenski barjak. Jer hrvatskom građaninu na hrvatskom tlu nijedan strani vojnik ne može određivati što može raditi u svojoj domovini. (Večernji list 26.8.)

ja s granicom uvijek visi u zraku.

- Sami građani ovog kraja su i inače poznati po mirnoj naravi. Ne vjerujem da će biti ikakvih "događanja naroda", ni s naše, ni sa slovenske strane, dometnuo je Makovec.

Kako smo neslužbeno doznali, 1997. godine visoki politički dužnosnici dviju zemalja dogovorili su da će nasip biti prepušten Sloveniji, ako Slovenija povuče svoju vojsku sa Svete Gere. Iako je težnja Slovenije bila da granica ide rijekom Murom, tad je dogovoreno da se granična crta povuče uzduž riječnog nasipa, kako bi ga mogli sami obnoviti.

Međutim, dogovor je propao iako su Slovenci dovezli mehanizaciju i htjeli pristupiti sanaciji nasipa, jer se slovenska vojska nije povukla sa Svete Gere. Nakon toga su, tri godine kasnije, zatražili od hrvatskih vlasti lokacijsku dozvolu, kako bi mogli započeti s radovima na nasipu. Koliko je Sloveniji bitan taj dio granice, dobro pokazuje i službeni stav naših susjeda. Naime, na ideju hrvatskih vlasti da se spor oko morske granice u Piranskom zaljevu riješi međunarodnom arbitražom, Slovenija je odgovorila da je to moguće, ali uz sljedeće uvjete - brzu odluku, obvezu poštivanja pravorijeka arbitražne komisije i arbitražu cjelokupne granice, a ne samo morske. Pritom su sva tri od tih uvjeta na ovaj ili onaj način vezana uz nasip na Muri, koji Slovenija želi što prije obnoviti radi straha od mogućih poplava koje su zahvatile Europu. (Novi list 26.8.)

Događaji u našoj zajednici

ISBOC - PLIVA zastupljena na Svjetskom Simpoziju

University of Toronto bilo je vrlo živo mjesto od 11. do 15. kolovoza, jer se upravo održavao IUPAC - 6. International Symposium of Bio-Organic Chemistry (ISBOC). Ovaj u svijetu poznat simpozij okuplja stručnjake i znanstvenike iz cijelog svijeta. Ove godine konferenciji su nazočile i dvije mlade Hrvatice iz Zagreba koje su predstavljale našu svjetski poznatu tvornicu lijekova Plivu.

Evo nekih osnovnih podataka o tome skupu koji sam dobila od jedinih predstavnica Hrvatske, Renate Rupčić i Marine Modrić.

"Svrha Kongresa bila je okupiti znanstvenike diljem svijeta koji su prezentirali nova dostignuća i saznanja, kao i sudjelovanje u diskusijama koje bi omogućile bolje povezivanje organske kemije i ostalih prirodnih znanosti. Simpozij nastavlja dugu tradiciju IUPAC- sponzoriranih simpozija o bio-organskoj kemiji. ISBOC- 6 objedinjuje ključne probleme novog milenija koje se odnose na bio-organske mehanizme, istraživanje novih lijekova, bio-mimetičke procese i strukturu dinamiku. Na kongresu je sudjelovalo oko 170 znanstvenika iz cijelog svijeta."

Renata Rupčić i Marina Modrić svoja će iskustva s tog svjetskog skupa prenijeti u Plivu i time obogatiti taj već tako vrijedan i u svijetu poznat biser hrvatske privrede. Uz službeni dio programa Renati i Marini nije ostalo puno slobodnog vremena. Ipak su uz pomoć svojih rođaka, vikend prije službenog početka konferencije biti na pikniku Hrvatske bratske zajednice, ogranka južnog Ontarija na zemljištu kluba Karlovac. Tamo su ih domaćini uposlili i pokazali na koji način hrvatska zajednica na ovim prostorima radi. Tako su te dvije mlade djevojke kao i Renatin brat Mladen 'završili' pomažući u kuhinji i kod slaganja stolova i stolica.

INTERNATIONAL HORTICULTURAL CONGRESS Toronto, 11.-17. kolovoza 2002

Grupa naših učenjaka, stručnjaka i sveučilišnih profesora iz Zagreba i Osijeka sudjelovala je u Torontu od 11.-17. kolovoza o.g. na Svjetskom poljoprivrednom kongresu. Naši stručnjaci zastupali su Hrvatsku u voćarstvu, istraživanju uzgoja biljaka na nekoliko načina, zaštiti okoliša i podzemnih voda, organske proizvodnje, uključujući i organsku proizvodnju sjemena. Neki su se delegati predstavili svojim istraživačkim radovima, dok su se drugi predstavili referatima. Mislim da smo opet bili prikraćani da više doznamo o tome tako važnom skupu, jer teme koje su bile predstavljene i obrađivane imaju veliki značaj za daljni razvoj poljoprivrede Hrvatske kao i njeno uključnje u Europske integracije.

Jedna zanimljivost - dok je grupa od desetak hrvatskih delegata i jedna članica iz Slovenije čekala nakon predavanja ostatak grupe, prišao im je jedan čovjek - čuo je hrvatski jezik. Ustanovilo se tada da je to sveučilišni profesor i učenjak iz SAD, prof. Martin Bukovac, sa Michigan State University, inače porijeklom Hrvat.

Za više informacija u vezi samog kongresa možete pogledati na internetu: www.ihc2002.org (BM)

Posjetila nas je i Biljana Pavlović

U našoj sredini boravila je ovog ljeta i glavna urednica vinkovačke televizije, Biljana Pavlović. Za one koji to ne znaju, Biljana je redovna izjaviteljica na hrvatskom radio programu "Hrvatski domobran" koji se emitira svake nedjelje u 10. sati ujutro na 14.30AM. Iz njenih izvješća i komentara doznajemo pojedinosti iz Vukovarsko - Srijemske županije, te one vijesti koje nisu zastupljene u širim hrvatskim medijima. Biljana uvijek pronalazi vijesti koje su interesantne i aktualne. Ovakova suradnja je zaista hvale vrijedna i još jedan način povezivanja domovinske i iseljene Hrvatske. Čestitamo, Biljana na vrlo interesantnim izvješćima i samo hrabro naprijed! Kako čujemo Biljana se vraća natrag u Hrvatsku ovih dana, pa joj na ovaj način želimo i sretan povratak u Hrvatsku, u Vinkovce! (BM)

Šteta što naša zajednica nije imala prilike čuti više o tom simpoziju i o tim našim mladim predstavnicama. Svi mi iz HRVATSKE ISKRE želimo Renati i Marini mnogo uspjeha u daljnjem radu. (BM)

Renata Rupčić, Mladen Rupčić i Marina Modrić u Karlovačkom parku

Grupa hrvatskih naših stručnjaka nakon kongresa, s našom dopisnicom gđom. Biserkom Milinković, (druga s desna) i prof. Martin Bukovac iz USA (stojeći treći s desna)

nja komičke gajete falkuše za Svjetsku izložbu EXPO '98 u Lisabonu, posljednju izložbu u XX. stoljeću i prvu svjetsku izložbu na kojoj je sudjelovala Republika Hrvatska kao samostalna država. U sklopu svog paviljona na Svjetskoj izložbi Republika Hrvatska predstavila se kao jadranska, mediteranska, pomorska i turistička zemlja. Na Festivalu brodova Svjetske izložbe u Lisabonu, izvan paviljanskog prostora, Hrvatska je predstavila svoju brodograđevnu i pomorsku tradiciju gajetom falkušom, tradicionalnom ribarskom brodicom. Izgradnjom ovog malog broda koji je karakterističan za ribarsku zajednicu Komiže na otoku Visu nastojala su se obnoviti drevna znanja i umijeća obogativši time nacionalnu, a i ukupnu svjetsku kulturu baštinu.

I potom, već petu godinu sa redom na tisuće ljudi prati maraton neretvanskih lađa kojim se oživljava tradicionalno neretvansko lađarenje. Na netom završenom maratону nastupile su 33 posade s oko 700 veslača, komilara i bubnjara. To jedinstveno natjecanje održano je na 22,5 kilometara dugoj stazi sa startom ispod mosta u Metkoviću, preko Krvavca, Opuzena, Komina i Rogotina do cilja u Pločama. Korišteni neretvanskih lađa sežu u IX. st., u vrijeme vladavine kralja

Domagoja. Ova je lađa stoljećima bila jedino prijevozno sredstvo i popularno plovilo stanovnika doline Neretve - to je stabilna brodica, širokih bokova koja može ponijeti veliki teret, lađu se uzvodno potezalo karakterističnim "lancanjem", konopom koji su vukle žene dok je muškarac sjedio na kmi i komilario. Neretvanski maraton iz godine u godinu postaje sve veća turistička atrakcija i događaj koji više nije samo pučka zabava lokalnog karaktera.

Na golemu vrijednost hrvatske pomorske tradicije i brodogradnje ukazuju i prigodne poštanske marke koje je do sada izdala uprava hrvatskih pošta. Do sada su izdane tri serije: prva od dvije marke 1992. godine povodom 500. obljetnice otkrića Amerike sa crtežom dubrovačke karake iz XV. stoljeća; potom 1998. godine serija od devet maraka sa crtežima libumske brodice, starohrvatske kondure, dubrovačke karake, istarske i dalmatinske bracerne, neretvanske lađe, barka iz XVIII.-XIX. st. te suvremenih brodova "Vila Velebita", putničkog broda "Amorella" i raketne topovnjače "Petar Krešimir IV. te marka posvećena Svjetskoj izložbi EXPO '98 u Lisabonu sa crtežom komičke gajete falkuše.

Priredila: Višnja Milas Matutinović

Snuboki

Da se dečko janput dobro već počev kositi roditelji tak velidu tre bu ga ženiti.

I počnjeju se po seli puce nabrajati im pak se ni vredno samo kam god započiti.

Ruljekova Treza bi ti buila puca knjemu tre bu iti po suseda kaj njim glasa damo.

Kak su zrekli, tak je bilo.

Suseda je odma knjima glasa odnesla fale je tak bila puna kaje komaj nesla..

Pre Ruljeku su se dve tak dogovorile kaj bi samo kaj ne predi snuboke složilje.

Za snuboke se je spravljalo pomali samo dečko niti puca su za to ne znali.

Jednoga su dneva itak dečki povedali kam bude vsnuboke išel de su pucu zbrali.

Imprak večer peš snuboke lepo se opravi a škerljek pak mora stati na hiljaj na glavi.

A da demo nuter fižu pamet deni vglovo peneze i zemlju prosi pak bar jednu kravu.

Da su došli vu snuboke nekaj zgovorili domaćini su je odma lepo podvorili.

Na stol su jim nanosili saku formu jesti zaručnici pak su rekli k mladoženji sest.

I tak spominjek je počev pre kaplici vina no kak ti se kaj puca vidi otac pita sina.

Im pak vi to bolje znate sin mu veli na to pak vi ste pri hiži gazda pak bojte i za to.

Tak se dečki odmočilo počne govoriti kaj bujte ji itak dali ja bi to štel znati.

Tam pri cesti onu zemlju bi ji mogli dati kravu Đurđu i peneze imamo kam deti.

Lumore pak posteljinu to pak ljudi vide ka vas na srom kaj znjom daste da ide.

I snuboki su se stemi rečmi dovršili s Imbrekom su ovi dimo odišli pomali.

Ruljekovi su se toga sega ne nadjali kajbi ovi ljudi tuljku sega zaprosili.

Vidiš žena mi ve to žnjom se moramo dati jerbo bi nam pucu mogli oni na špot dati.

Daje Imbrek drugoč došev zetom su ga zvali Ali su mu i navuka tam dobroga dali.

Ve pak ti tak svojim reči ka ti daju križa ti to vezda očes znati čija bude hiža.

To budem jim ja već rekev to već imam vglavi samo dok to se skup mine da se zgotovi.

Do gostovanja je itak se vu redu bilo i gostovanje se se zveseljem lepo sprevodilo.

Mesa vina i kolačev bilo ga za dosta za kume i rodbinu i sakoga gosta.

Alj za malo sinek veli japa dej mi križa ja to vazda očem znati čija bude hiža.

Moja žena bude tu za dost trpela pak vre bi i ona štela ka bi resa mela.

Sinek sinek ti mi veliš ka tebi dam križa a kaj budu pak druga deca puna vas je hiža.

Ovi drugi se vre nekom od hiže razidu vre se budu nekak snašli da po svietu didu.

Morti bi i to kak bilo dej tak vredni bili ali ste se preveć fletno križa zaželjeli.

Ima pak vre i to sam vidiš da se marna stane onda ti se žena stopram na drugi kraj bme.

Ak ti se tak ne vidi kaj bi ja bil gazda lepi si mi zdrav i mlad preberi si vezda.

Ove reči kak da je već zdavnja željel čuti tak se odma damo počev s ženom vu sviet pakovati.

A roditelji pak su zdecom sami doma stali pak su svoje delo dalje delalji pomali.

Denes vam je takša šega saki oče čuda Dok ga janput ne zasiple toa ljedvena gruda. Muna Orehov, Dekanovec

Iz naše zajednice

Piknik župnog folklornog društva "Jadran"

"HRVATSKA ISKRA" - Broj 111, 31. VIII 2002.

Iz hrvatskog tiska

VUKOVAR: OBILJEŽENA 10. OBLJETNICA IZLASKA IZ SRPSKIH LOGORA

VUKOVAR, 14. kolovoza (Hina) - Hrvatsko društvo logoraša srpskih koncentracijskih logora obilježilo je danas u Vukovaru 10. obljetnicu izlaska iz srpskih koncentracijskih logora. Prema evidenciji toga društva kroz srpske koncentracijske logore prošlo je oko 8000 nesrba. Riječ je o osobama koje su u logorima boravile duže od 15 dana, dok je broj osoba koje su kroz logore prolazile samo u tzv. tranzitu, odnosno boravile u njima jedan ili više dana, puno veći. Procjenjuje se da je kroz srpske koncentracijske logore tijekom 1991. i 1992. godine prošlo nekoliko desetaka tisuća Hrvata i ostalih ne-Srba. Po podacima Hrvatskog društva logoraša srpskih koncentracijskih logora, u srpskim logorima je ubijeno između 30 i 40 posto zatočenih logoraša.

Zbog brojnih patnji, mučenja, maltretiranja i ubojstava kojima su logoraši bili izloženi, predsjednik Hrvatskog društva logoraša srpskih koncentracijskih logora Danijel Rehak najavio je kako će najvjerojatnije do jeseni društvo podnijeti kaznenu prijavu protiv Vojske Savezne

Turizam

U BLAGODATIMA ODMORA NA JADRANU JOŠ UŽIVA VIŠE OD POLA MILIJUNA TURISTA

Dobra glavnosezonska završnica

RIJEKA - Na pragu smo dobre ovogodišnje glavnosezonske turističke završnice. Unatoč prijevremenim odlascima gostiju iz poplavljenih zemalja Austrije, Češke, Njemačke, Mađarske i Slovačke, kao i stomima najavljenih dolazaka turista iz tih zemalja iz istih razloga, na hrvatskim obalama i otocima još se odmara više gostiju nego lani u isto vrijeme. Desetak dana prije službenog zaključenja ovogodišnje glavne turističke sezone, odnosno 19. kolovoza, iz Glavnog ureda Hrvatske turističke zajednice, kao i Ureda Turističke zajednice Primorsko-goranske županije, to je službeno potvrđeno i egzaktnim statističkim pokazateljima o aktualnom fizičkom turističkom prometu. Na Jadranu se, prema pronađenom izvoru informacija, trenutno odmara 506.776 turista od kojih je 46.659 domaćih, a čak 460.117 inozemnih. Aktualni posjet je za 5 posto bolji od lani, a šest od sedam jadranskih turističkih županija bilježi bolje od prošlogodišnjih rezultata. U Istri je 19. kolovoza bilo 168.247 registriranih gostiju ili dva posto više nego prošle godine u ovo vrijeme, na području Splitsko-dalmatinske županije bilo je 75.257 gostiju ili 12 posto više nego lani, a na području Zadarske županije evidentirano je 62.359 gostiju ili 12 posto više nego 2001. Šibensko-kninska županija s 34.125 gostiju ima za dva posto bolje rezultate od prošlogodišnjih, a Dubrovačko-neretvanska, na kojoj boravi 34.800 gostiju, premašuje prošlogodišnji posjet za sedam posto, dok na Kvameru ima 2,5 posto više gostiju nego prošle godine. Jedini podbačaj ima Ličko-senjska županija na kojoj se još odmara oko 9.500

Republike Jugoslavije. U njoj će se, kako je rekao, osim kaznene odgovornosti za osobe koje su bili umiješane u zlostavljanja i mučenja logoraša, zatražiti i odšteta za vrijeme provedeno u logorima. "Ako ne bude išlo kako treba u svezi s pravilima i mogućnostima ljudi koji su stradali u logorima, tužit ćemo i hrvatsku državu", najavio je Danijel Rehak. Dodao je da je Srbima, koji su "ratovali protiv hrvatske države, Hrvatska dala mirovine, priznala radni staž ili im osigurala posao, dok istodobno ljudima koji su prošli logore, posebice radne, država nije priznala ništa".

U spomen na ubijene logoraše u srpskim koncentracijskim logorima te sve stradale branitelje i civile na Memorijalnom groblju žrtava u Domovinskom ratu u Vukovaru položeni su vijenci i zapaljene svijeće. Nakon mise, koja je za sve poginule, nestale i zatočene u srpskoj agresiji na Hrvatsku služena u župnoj crkvi sv. Filipa i Jakova, u Domu hrvatskih branitelja održana je i svečana sjednica Hrvatskog društva logoraša srpskih koncentracijskih logora.

gostiju, odnosno 16 posto manje nego prošle godine.

Na području Kvarera još se uvijek odmara 122.500 domaćih i inozemnih gostiju, odnosno 5.000 manje nego za prošlotjedne turističke špice. Aktualni posjet je za 2,5 posto bolji od lanjskog u isto vrijeme s time da je domaćih gostiju 11 posto manje nego lani, a inozemnih četiri posto više. Iako je feragosto već prošao, dio turista i nadalje se nalazi na kvamerskim obalama i otocima, pa su Talijani i početkom ovog tjedna bili najbrojniji kvamerski turisti, a slijedili su ih Nijemci i Slovenci. Kao i tijekom cijele ovogodišnje glavne turističke sezone, najviše gostiju ugošćava otok Krk na kojemu trenutno ima 38.500 gostiju, odnosno skoro dva posto više nego lani. Na Lošinj je 19. kolovoza registrirano 22.600 gostiju ili 1,5 posto više nego prošle godine u isto vrijeme, a na Rabu nešto više od 19.700, što je za 13,6 posto bolji posjet od lanjskog. Otok Cres sa 7.800 gostiju trenutno bilježi za tri posto slabije rezultate od lanjskih, a najviše gostiju na kopnenom dijelu Primorsko-goranske županije ima na crikveničkom području - 15.000, odnosno šest posto manje nego lani. Rivijera Novog Vinodolskog sa 6.600 gostiju bilježi 5,7 posto bolji rezultat od lanjskog, a Opatijska rivijera s 10.400 registriranih posjetitelja je po fizičkom turističkom prometa za dva posto bolja nego lani na kraju druge dekade kolovoza. Na riječkom području odmara se oko 1.800 gostiju ili 13 posto više nego lani, a na području Gorskog Kotara registrirano je nešto manje od 200 gostiju. (Glas Slavonije 23.kolovoz)

POTPISAN PROTOKOL O SURADNJI VUKOVARSKO-SRIJEMSKJE ŽUPANIJE I AP VOJVODINE

Čanak se ispričao za incident na Dunavu

ILOK - Protokol o međusobnim odnosima Vukovarsko-srijemske županije i Autonomne pokrajine Vojvodine u Iloku potpisali su predsjednik Skupštine AP Vojvodine Nenad Čanak i župan vukovarsko-srijemski Nikola Šafer.

Potpisivanjem Protokola, Vukovarsko-srijemska županija i AP Vojvodina teže uspostavljanju, razvijanju i jačanju međusobnih odnosa u političkim, ekonomskim, kulturnim i drugim područjima. Ponajprije, Protokol će inicirati suradnju u zaštiti nacionalnih manjina, pograničnu suradnju i malogranični promet. Suradnja na gospodarskom planu ostvarit će se izravnim povezivanjem gospodarskih subjekata, na suradnja jedinica lokalne samouprave kroz srednjoročne i dugoročne programe koji će se najmanje jednom godišnje analizirati i prema potrebi dopunjavati. Radi rješavanja svih otvorenih i spornih pitanja osnovat će se mješovita komisija koja će predložiti mjere za izbjegavanje incidentnih situacija na granici, te pomoći državnim komisijama SRJ i Hrvatske za granice da što prije i lakše parafiraju graničnu crtu. U slučaju incidentnih situacija (poput nedavne na Šaregradskoj adi) ili žurnih situacija (poplava Dunava) obje strane se Protokolom obvezuju promptno reagirati i sasitati kako bi se problemi odmah riješili. Nakon potpisivanja održana je i

konferencija za novinare na kojoj je Nenad Čanak izjavio da su došli u Ilok ponajprije ispričati se za nedavni incident na Dunavu, kojim se moglo upropastiti sve ono što su obje strane do sada postigle u uspostavi dobrosusjedskih odnosa.

- Krivci za ovaj incident nisu razmišljali što sve jedan ispaljeni metak može izazvati. Nama taj incident treba poslužiti za još bolju suradnju - rekao je Čanak.

Na pitanje jedne beogradske novinarke je li za potpisivanje Protokola traženo odobrenje savezne vlade Nenad Čanak je odgovorio:- Kulturno smo ih o tome izvjestili. A odobrenje nam ne treba, jer Vojvodina može sama odlučivati o tome kako će živjeti. Sami ćemo organizirati da dobro živimo, a do sada su nam drugi organizirali da dobro ne živimo - odgovorio je Čanak.

Župan vukovarsko-srijemski Nikola Šafer izjavio je da ta županija ima s Vojvodinom mnogo toga zajedničkog, a cilj suradnje je kvaliteta njihovog života u obje regije. Protokol će potpisati i Skupština Vojvodine, na čijem će zasjedanju 5. rujna biti nazočna i delegacija Vukovarsko-srijemske županije. (Glas Slavonije 27.8.)

OD POČETKA RUJNA POSKUPLJUJU ENERGENTI

ZAGREB - Hrvatska Vlada prihvatila je tarifne sustave za plin koji će se primjenjivati od početka rujna, a koji za građane znače poskupljenje plina za 12,39 posto, dok je tarifni sustav za električnu energiju vratila HEP-u na doradu, zahtijevajući da maksimalno povećanje cijena za kućanstva bude devet posto. Na plin se zapravo odnose dva nova tarifna sustava - onaj za transport za dobavljače i povlaštene kupce i onaj na dobavu plina za tarifne kupce.

Ministar gospodarstva Ljubo Jurčić objašnjava da je prvi tarifni sustav izradio Plinacro i znači povećanje cijene transporta plina za šest lipa, a drugi je izradila INA i on predviđa povećanje cijene za 11,1 posto. To zajedno rezultira poskupljenjem plina za 12,39 posto za građane, a 12,25 posto za gospodarstvo. Prema Jurčićevoj procjeni, povećanje cijene plina značit će i povećanje troškova života za 0,18 posto. članovi Vlade poskupljenje plina objašnjavaju potrebom investiranja u plinski sustav.

Ministarstvo gospodarstva i Vlada nisu pak u cijelosti prihvatili HEP-ov prijedlog novoga tarifnog sustava za električnu energiju. Stoga je

Kako preživjeti do 2005.

ZAGREB, 11. kolovoza - Hrvatski inozemni dug krajem svibnja ove godine premašio je 12,35 milijardi dolara. Taj podatak, prema mišljenju dijela analitičara (Lovrinčević, Lovrinović, Kalogjera...), prilično je alarmantan. No, s druge strane, pojedine tranzicijske zemlje zaduženije su od Hrvatske. Prema procjenama analitičara Raiffeisen banke, hrvatski inozemni dug u narednom razdoblju rast će još više. Do kraja godine mogao bi se zadržati na razini od 12,4 milijarde dolara, a u 2003. godini mogao bi dosegnuti čak 13,2 milijarde dolara.

Trenutačno hrvatski inozemni dug odgovara 56 posto domaćeg bruto proizvoda, a u idućoj godini taj bi se postatak mogao spustiti na 48,3 posto BDP-a.

U prvom polugodištu ove godine hrvatski inozemni dug uglavnom je kreirala država, a do kraja godine taj će se dug povećati više nego što je planirano uslijed dodatnih zaduživanja za izgradnju cesta. U lipnju je vanjski dug povećan i plasmanom tzv. samurai obveznica u iznosu od 210 milijuna dolara, što će država uglavnom iskoristiti za refinanciranje postojećih dugova.

Hrvatska je krajem 2001. godine imala 11,1 milijardu inozemnog duga, Slovačka 11,4 milijarde dolara, Češka 22,8 milijardi dolara, Mađarska 31 milijardu dolara, Poljska 71,1 milijardu dolara duga, a Rusija čak 147,2 milijarde dolara. Za razliku od njih inozemni dug Bugarske iznosio je 9,5 milijardi dolara, a Slovenije samo 6,8 milijardi dolara.

Kriteriji (pre)zaduženosti su različiti. U pravilu se smatra da su nisko zadužene zemlje čiji je vanjski dug manji od 30 posto bruto domaćeg proizvoda. Od tranzicijskih zemalja najbliže tom kriteriju je Slovenija, gdje je udio inozemnog duga u BDP-u 31,8 posto. Slovenija se među ostalim tranzicijskim zemljama proteklih godina isticala i po izrazito niskom proračunskom deficitu, koji u proteklih pet-šest godina nije premašivao 2 posto BDP-a.

Hrvatska je istodobno uz Rusiju, Ukrajinu i Slovačku proteklih godina iskazivala visoku razinu proračunske nediscipline, a razina proračunskog deficita dosežala je i do 7 posto BDP-a.

Umjereno zaduženom zemljom smatra se ona čiji vanjski dug ne premašuje 50 posto bruto domaćega proizvoda. U tu kategoriju spada ju Poljska, Češka i Rusija.

Hrvatska je pak više nalik Bugarskoj i Slovačkoj, čiji vanjski dug čini od 55 do 70 posto BDP-a, a visoki proračunski deficit znatan je problem u Hrvatskoj, kao i u Slovačkoj gdje se on ne spušta ispod 5 posto BDP-a. Odnos hrvatskog vanjskog duga i izvoza roba i usluga uspješno je smanjen sa 125 posto 2000. godine na 118 posto prošle godine. No ti omjeri su puno problematičniji i nepovoljniji u slučaju Poljske i Rusije nego Hrvatske, koja za otplatu inozemnih dugova ove godine zajedno s kamatama ukupno mora izdvojiti (dio je već plaćen) 1,23 milijarde dolara.

U 2003. godini će, prema podacima središnje banke, za servisiranje glavnice inozemnih dugova trebati izdvojiti 1,515 milijardi dolara te još 549 milijuna dolara za plaćanje kamata. To znači da iduće godine na naplatu dolazi 2,064 milijarde dolara.

U 2004. godini trošak servisiranja inozemnog duga iznositi će 2,07 mil-

predloženo da HEP u roku tjedan dana doradi svoj prijedlog i to tako da se ne povećava cijena električne energije za industriju i poduzetnike, a da prosječno poskupljenje za kućanstva bude maksimalno do devet posto. Tako bi prosječno povećanje cijene bilo 4,5 posto, a to bi na potrošačku košaricu utjecalo povećanjem od 0,3 posto, kazao je ministar Jurčić.

Hrvatska Vlada jučer je usvojila mjere za brodogradnju kojima na sebe u ovom i idućem razdoblju preuzima obveze od 2,85 milijardi kuna, od kojih je dio nastao u prošlom razdoblju, a veći dio će nastati u razdoblju do 2008., izvijestio je ministar gospodarstva Ljubo Jurčić. Najveći dio tih obveza, oko 90 posto, odnosi se na dva brodogradilišta - 1,75 milijardi kuna na Brodosplit, te 803 milijuna na riječki "3. maj". Jurčić je potrebu takve financijske potpore brodogradnji objasnio značenjem te gospodarske grane, u kojoj je direktno zaposleno 12.000 ljudi, a indirektno još do 30.000, njenim desetpostotnim udjelom u hrvatskom izvozu, te velikim učinkom brodogradnje na ostale sektore gospodarstva.

(Hina, 22.kolovoza)

ijardi dolara, a u 2005. godini ipak neznatno manje - 1,8 milijardi dolara.

U 2006. godini na naplatu dolazi dodatnih 1,77 milijardi dolara, da bi pravo olakšanje nastupilo u 2007. godini kada je ugovorena otplata samo 1,26 milijardi dolara.

Navedena struktura inozemnog duga i kratkoročno nepovoljan otplatni plan (40 posto inozemnog duga ugovoreno je na rok do 5 godina) čine nužnim novo i kontinuirano inozemno zaduživanje države na tržištima kapitala.

Pojava ozbiljnih financijskih poremećaja na tržištima kapitala i gubitak povjerenja ulagača u novonastajuća tržišta, uključujući i latinoamerička, mogla bi prilično zagorčati život svakoj hrvatskoj vladi. U takvim bi uvjetima novo zaduživanje bilo, ako ne sasvim onemogućeno, onda barem otežano i skuplje, a alternativne mogućnosti zaduživanja države na domaćem tržištu ionako se sve više iscrpljuju. (Vjesnik 18.8.)

RAČAN O IZJAVI NADBISKUPA BOZANIĆA DA DRŽAVA ZANEMARUJE OBITELJ: Bozanićeve riječi politikantske

Iako su u Vladinu Uredu za odnose s javnošću najavili da će konferencija za novinare biti samo o sporu sa Slovenijom, premijer je očito bio spreman i na pitanje o ocjeni nadbiskupa Bozanića da država zanemaruje obitelj, a ono što daje, daje kao milostinju. Iz džepa je, naime, izvukao papir s podacima o porastu državnih davanja za obitelj.

- Dijelim zabrinutost nadbiskupa Bozanića zbog pada nataliteta u Hrvatskoj. No, složeno je pitanje što sve utječe na taj negativan proces. I druge, razvijene zemlje, suočavaju se s tim problemom. Bilo bi loše to pitanje riješiti u Hrvatskoj pukim politiziranjem.

Račan je iznio podatke prema kojima su ukupni izdaci države za rodiljske naknade, dječje doplatke i opremu za novorođenčad u 2001. godini bili više od 3 milijarde kuna, mnogo veći nego 1999. godine kad su bili 1,8 milijardi. Ukupni izdaci po djetetu u tom su razdoblju udvostručeni, sa 40 na 80 tisuća kuna.

- To povećanje nije dovoljno, ali pitanje je je li uopće realno davati više. Očekujem da svi koji analiziraju tu situaciju uvažavaju pozitivna kretanja. Ne stidimo se tih rezultata. Žao nam je što na njih moramo često upozoravati jer se oni namjerno zaboravljaju, zato što je pad nataliteta previše politizirano, da ne kažemo politikantski pretjerano pitanje - ocijenio je Račan. (Večernji list 17.8.)

HRVATSKE CESTE UBIRU KRVAVI HARAČ

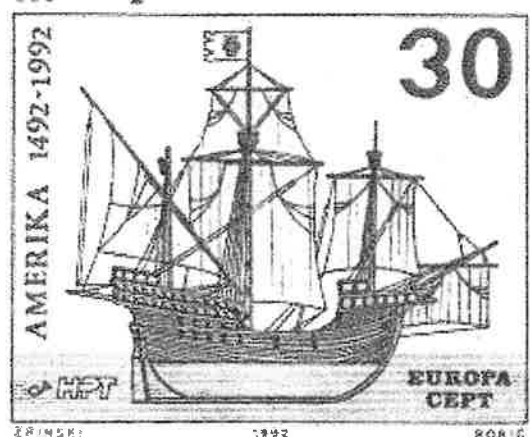
Tijekom vikenda 306 prometnih nesreća i četiri života - manje! ZAGREB - Na području Hrvatske se tijekom subote i u nedjelju ujutro dogodilo 306 prometnih nesreća, u kojima su četiri osobe izgubile život, 23 su zadobile teške, a 70 lakše tjelesne ozljede.

(Slobodna Dalmacija 19.kolovoza)

TRADICIONALNE BRODICE HRVATSKOG JADRANA

U najdublje more, More zaborava, zamalo je posve nebrigom i prešućivanjem odgnana tisućljeće duga hrvatska pomorska baština. Vještici su brodograditelji na obalama hrvatskog Jadrana prije nas izgradili na stotine tisuća brodova, brodica i lađa svih oblika i namjena i mi nemamo pravo zaboraviti leute i gajete, galijune i kondure, trgovačke i oružjem opremljene dubrovačke karake. Iako korijeni brodogradnje sežu u antičko grčka, bizantska i vencesijanska brodogradilišta umijeće gradnje brodova vrlo se rano razvilo na našim otocima i u većim gradskim središtima na obali (Rovinj, Pula, Lošinj, Cres, Murter, Trogir, Split, Korčula, Dubrovnik). U Hrvatskoj, međutim, nisu sačuvani izvorni stari brodovi, a četrdesetak "veterana (brodovi i brodice od stotinjak godina)" preživjeli su toliko izmjena i "moderniziranja" da su neki od njih brojnim pregradnjama, smatraju stručnjaci, bespovratno unakaženi.

Republika Hrvatska

Dubrovačka Karaka, marka izdana 1992.

Tragove i potvrde sa crtežima brodica i lađa koji su prije dolaska Hrvata plovila Jadranom danas nalazimo na stijenama špilja, reljefima nadgrobničkih spomenika, zapisima suvremenika ili pak na novcu i nakitu sačuvanom duboko pod površinom tisućljetnih naslaga zemlje - smatra se da je najstariji crtež broda (s jedrima i kulama) u Europi sačuvan na stijenama Grapčeve spilje na otoku Hvaru (2500.-2400. prije nove ere). Na jednom je solinskog reljefa prikazan antički trgovački jedrenjak iz II. st. dok su u Zatonu kod Nina otkriveni ostaci dijelova libumskog broda (I.-III. st.). Međutim, na dnu našeg mora, na mjestima davnih brodoloma i nesreća, od samih brodica i brodova iz tih vremena nije ostalo ništa osim ostataka tereta kojeg su prevozili (amfore, keramičke i staklene posude). Već zapisi mletačkih kroničara svjedoče o snažnoj floti hrvatskih brodova i brojnim ribaricama na istočnoj obali Jadrana u doba vladavine hrvatskih knezova Mislava i Domagoja, a bizantski car Konstantin Porfirogenet (912-959) u svojem djelu spominje hrvatske sagene i kondure i neretvansku flotu koja uspjeva dva puta pobijediti mletačku flotu! Jedini ostaci bume starohrvatske pomorske povijesti su dva broda izvađena s dna plićaka na ulazu u ninsku luku i za koje je utvrđeno da potječu iz XI. st. Pomorska povijest hrvatskog Jadrana ne govori samo o velikim trgovačkim brodovima već i o malenim i brzim brodicama Omišana s kojima oni ratuju protiv Splićana i često gusare. Najljepši se pak prikaz srenjovjekovnog broda nalazi se na škrinji sv. šimuna u istoimenoj zadarskoj crkvi. Većina dalmatinskih gradova od XIII. st. grade svoje galijice - male ratne brdove na vesla je jednim jarbolom i jednim jedrom, najpoznatije su one koje su pripadale snažnoj dubrovačkoj floti. Od XV. st. u Dubrovniku se počinju graditi veći jedrenjaci, a dubrovački galijuni ne plove samo Sredozemljem već i u daleke novootkrivene zemlje, Dubrovčani su bili među prvim pomorcima koji su svojom karakom pohodili zaljev San Francisca, a prema nekim izvorima potomci dubrovačkih brodolomaca mogli bi se pronaći među starosjediocima na obali zapadne Virginije (Croatan Indijanci), a riječ Croatan se nalazi i u nazivima nacionalne park-šume, otoka.....

Da naša sjećanja posve ne potonu prisjetit ćemo se nazivlja tih

naših osebujnih povijesnih brodica i lađa:

bark - jedrenjak s 3 do 5 jarbola nosivosti 300 do 5600 t.

bark-beštija - jedrenjak s tri i više jarbola

barkantina - jedrenjak

barkuzij - najrasprostranjeniji jadranski jedrenjak srednje veličine batana - mali čamac na vesla ravnih i koso nagnutih bokova i ravna dna, pogodan za ribarenje uz obalu

bracera - obalni opalubljeni jedrenjak obla pramca i krme, široka korita i sa dva jarbola, korijen naziva po otoku Braču

brik - jedrenjak s dva jarbola

falkuša (komiška gajeta) - brodica zaobljena trupa s palubom na pramčanom dijelu

filjuga - trgovački i ratni jedrenjak vitke linije, sličan galiji

gajeta - "svičarica", ribarski jedrenjak s pokrivenim pramcem

galija - dugi, niski i uski ratni i trgovački brod na vesla i jedra do XVIII. st.

galijica - gradi se u Dubrovniku u XVI.-XVII. st., vitki brod s 30 vesala i jednim jarbolom, koristi se za kurirsku službu i proganjanje gusarskih brodova

galijun - ratni i trgovački brod na jedra, trupa nalik na galiju, tri jarbola s koševima i jedrima, kosnik i rilo s pulenom

gondula - barka na dva vesla i jedno jedro, u upotrebi od XIII. do XVIII. st.

grip - trgovački i putnički jedrenjak s jednim jarbolom, prikladan gusarski brod

guc - brodić na vesla i jedro, pramac i krma jednako oštra oblika karaka -veliki naoružani trgovački jedrenjak za duge plovidbe, obla trupa, uzdignuta pramca i krme, plovi od XIV. - XVII. st., dubrovačka je karaka potkraj XVI. st. bila među najvećim brodovima na svijetu

kondura - obalni brod na vesla i jedro u IX. i X. st., u Dubrovniku u XIV. st.

korablja - najstariji tip drvenog broda u Dubrovniku, spominje ga Konstantin Porfirogenet

leut - ribarska brodica tipa gajete, oštra trupa, djelomično pokriven palubom s otvorima za veslače, na pramcu kratko rilo, s jednim jarbolom

nava - jedrenjak do 600 t, s dvije do tri palube i tri do pet jarbola ormanica - autohtoni ratni brod na vesla i na jedra, tzv. "uhodna lađa"

parachelmus - mala barka na dva vesla koja se upotrebljavala još u antičko doba, u upotrebi do XIII. st.

pasara - "kaic", brodica duga 3-6 m, zašiljena pramca i zrcalne krme, čamac na dva vesla

patač - trgovački jedrenjak s dva jarbola

pelig - mali trabakul

pinka - trgovački jedrenjak s tri jarbola

pulaka - trgovački jedrenjak

šajka - mali jedrenjak s dva jarbola

škuna - teretni jedrenjak s dva ili više jarbola

škuna-bark - jedrenjak sa četiri ili pet jarbola, od kojih pramčani ima križna jedra

trabakula - teretni jedrenjak, obla trupa, zaobljena pramca, oštre krme i dva jarbola,

uži od bracere

Veliki broj podataka o izvornim hrvatskim brodovima prikupili su oni znanstvenici koji istražuju povijest hrvatskog pomorstva, potom brodomodelari i zaljubljenici u more. O rezultatima njihovih istraživanja saznat ćemo u nekim muzejima na hrvatskoj obali Jadrana (Povijesni i pomorski muzej u Rijeci, Pomorski muzej u Splitu, Pomorski muzej u Orebiću, Pomorski muzej u Dubrovniku) te na povremenim tematskim izložbama ("Hrvatsko brodograditeljstvo od VII. do XVIII. stoljeća", Split, 1993; "Ploviti se mora, živjeti se ne mora", Zagreb, 1993. i dr.). Povremene nas specijalizirane izložbe maketa brodica i jedrenjaka svojim bogatstvom, različitostu i minucioznošću izrade vraćaju u prošlost našeg tradicionalnog ribarstva i pomorstva. Na nedavno održanoj izložbi u zagrebačkom Tehničkom muzeju (Tradicionalne brodice hrvatskog Jadrana) organizirana je i radionica sa ciljem privlačenja i stvaranja novih mladih rekonstruktivnih brodomodelara. Vrsni je majstor rekonstruktivnog maketarstva Luciano Keber mlade poučavao ovome minucioznom zanatu.

Međutim, javnu pozornost privlače one manifestacije i akcije kojima je cilj spasiti od potonuća u zaborav te jasno prikazati kontinuitet hrvatske pomorske i brodograđevne tradicije. Takva je akcija bila izgrad-

Hrvatska u prvoj jugoslavenskoj državi (1. dio)

Utapanjem u Kraljevstvo SHS Hrvatska je izgubila svoju državnost koju je dotad, iako u različitim oblicima, imala tijekom više od tisuću godina. Razumljivo je stoga što su to utapanje mnogi Hrvati dočekali s nezadovoljstvom. Stranka prava reagirala je već 2. prosinca 1918. javnim proglasom. U tom je proglasu konstatirala da je vladarem zajedničke države postao srbijanski kralj, a time i zajednička država kraljevinom, za što nije tražen pristanak građana iz Države Slovenaca, Hrvata i Srba, niti su se o tome izjasnila najviša predstavnička tijela s područja Države Slovenaca, Hrvata i Srba. Delegaciju od 28 članova za pregovore, izabranu od Središnjeg odbora Narodnog vijeća SHS nije izabrao narod i ona, kao takva, nije mogla ni smjela tako olako prenijeti suverena prava naroda na srbijanskog suverena. Na kraju tog proglašenja Stranka prava istakla je da će ona i dalje ostati dosljedna u svojoj težnji 'za ujedinjenje svih hrvatskih zemalja u republikansku državu u savezu slobodnih neovisnih država Slovenaca, Hrvata i Srba'.

Dana 5. prosinca došlo je u Zagrebu do krvoprolića. Nezadovoljni načinom prvoprosincačkog ujedinjenja i slavljem tog ujedinjenja koje su priredile Pribičevićeve pristase, zagrebački građani i hrvatski vojnici iz dviju domobranskih pukovnija došli su na središnji zagrebački Trg bana Josipa Jelačića. Klicali su za republiku, protiv monarhije. Njihovi povici: 'Dolje dinastija! Dolje kralj Petar! Dolje srpski militarizam!' - potakli su policijske organe da rastjeraju demonstrante. A kako to nije bilo lako zbog otpora demonstranata, policijske snage upobile su i oružje. Ubijeno je 15, a ranjeno više od 20 demonstranata.

Budući da je na područjima bivše Države SHS i nakon stvaranja Kraljevstva SHS ostao privremeno i dalje u uporabi austrougarski novac (kruna), vlada Kraljevstva SHS naredila je potkraj 1918. da se izvede žigosanje svih papirnih austrougarskih novčanica. Nakon toga naredila je i markiranje tih novčanica, tj. da se na svaku papirnu novčanicu nalijepi za tu svrhu posebno izrađena markica. Lijepljenje tih markica obavljeno je od studenog 1919. do kraja 1920. Pri tom markiranju država je - u obliku državne takse - za sebe uzimala 20 % od vrijednosti obilježene novca, što je bila otimačina i nov razlog za nezadovoljstvo u 'prečanskim' krajevima - za Srbijance su svi stanovnici Kraljevstva preko Drine, Save i Dunava bili 'prečani', tj. oni tamo preko.

Nedugo zatim provedena je unifikacija novčanog sustava. Dinar je proglašen jedinom valutom u Kraljevstvu SHS. Iako je kupovna vrijednost jednog srbijanskog dinara bila jednaka kupovnoj vrijednosti jedne austrougarske krune, nadležni državni organ iz Beograda naredio je 1920. da se pri zamjeni novca mijenjaju 4 krune za jedan dinar! Takvo nasilno obezvređivanje krune bilo je upereno protiv ekonomske moći i ekonomskih interesa 'prečanskog' stanovništva, kojemu je time nanesena ogromna materijalna šteta.

Hrvati su teško podnosili poniženja koja su doživljavali u vojsci i od žandara. Srbijanski oficiri i podoficiri batinali su ili šamarali vojnike za svaki izgred. Pritom su ti oficiri i podoficiri posebno iskazivali svoju netrpeljivost prema vojnicima koji nisu bili pravoslavci, tj. prema Hrvatima, Slovincima, Muslimanima, Albancima, Mađarima i ostalima. Smetala su im njihova imena, njihov govor, običaji, ljubav prema zavičaju, njihova latinica kojom su pisali i primali pisma. U nekim su gamizonima postojali i interni propisi o batinanju vojnika. Često se događalo da su i žandari, uglavnom Srbi, batinali hrvatske seljake, otkrivajući ih katkad bez ikakva povoda za republikanstvo, za protivljenje monarhiji, za nepoštovanje kralja.

Nakon stvaranja Kraljevstva SHS ostali su na snazi i dalje razni propisi bivše Kraljevine Srbije. Jedan od tih propisa odnosio se na žigosanje volova i konja. Žigosanjem je trebalo utvrditi sposobnost te tegleće stoke jer se ona mogla mobilizirati za vojne potrebe u vrijeme vojnih vježbi i u slučaju rata. Kad je to žigosanje započelo u Hrvatskoj, hrvatski seljaci su se - početkom rujna 1920. - pobunili. Pobuna je izbio u mnogim selima na području kotareva Sveti Ivan Zelina, Stubica, Zlatar, Križevci, Bjelovar, Garešnica, Grubišno Polje, Čazma, Kutina, Dugo Selo. U sukobima između seljaka i žandara bilo je mnoštvo pretučenih i ranjenih te nekoliko mrtvih. Pobunu su ugušili žandari i vojska. Mnogi pobunjeni seljaci bili su uhićeni i zlostavljani, a znatan ih je broj strogo osuđen na vremenske zatvorske kazne.

Veliko nezadovoljstvo Hrvata u Kraljevstvu SHS izazvalo je i prihvatanje Rapallskog ugovora. Tim ugovorom od 12. studenog 1920.

Italiji su bili dodijeljeni dijelovi hrvatskog teritorija: Istra (bez općine Kastav), Zadar i otoci Lošinj, Cres, Lastovo i Palagruža. Budući da su Talijani držali pod svojom okupacijom i Rijeku - također na osnovi teritorijalnih obećanja, dobivenih od sila Antante iz 1915. - kasnije je prepušten Italiji i taj najveći hrvatski lučki grad, Rimskim sporazumom između Kraljevine Italije i Kraljevine SHS od 27. siječnja 1924.

Nepovoljna gospodarska situacija u Kraljevstvu SHS - od 1921. - prisiljavala je Hrvate na daljnje iseljavanje. Ekonomski emigranti odlazili su ponajviše u Sjevernu i Južnu Ameriku te u Australiju i Novi Zeland, a politički emigranti u zapadnoeuropske zemlje, ponajviše u Austriju i Njemačku.

Stranačko-politički život odvijao se dosta živo i na hrvatskom prostoru. Predratna Hrvatska pučka seljačka stranka - pod rukovodstvom Stjepana Radića - bila je najaktivnija u poratnom vremenu, nakon stvaranja Kraljevstva SHS. Zalažući se za 'neutralnu hrvatsku seljačku republiku' i za 'saziv posebne hrvatske konstituante', ta se stranka od 7. prosinca 1920. nazvala Hrvatskom republikanskom seljačkom strankom. Kao takva, ona je postala najveća hrvatska politička stranka, što su pokazali i izbori za Ustavotvornu skupštinu 28. studenog 1920. Ona je dobila 50 zastupničkih mandata i prema tom broju mandata zauzela četvrto mjesto. Prvo i drugo mjesto imale su Narodna radikalna stranka i Demokratska stranka, pretežno srbijanske stranke, koje su se zalagale za centralizam, unitarizam i monarhiju, a treće mjesto - Komunistička partija Jugoslavije, koja se zauzimala za državno uređenje u kojem bi sva vlast pripadala 'radničkim i seljačkim sovjetima'. Ustavotvorna skupština u Beogradu u kmjem sastavu - od 419 zastupnika bilo je nazočno 258 - donijela je 28. lipnja 1921. ustav slabom apsolutnom većinom, a ne kvalificiranom većinom. Taj ustav potvrdio je monarhiju, dao kralju neograničena prava, te ozakonio centralizam i unitarizam (u duhu 'jedan narod - jedna država'). Državni parlament nazvan je Narodna skupština Kraljevine Jugoslavije.

Zastupnici Hrvatske republikanske seljačke stranke nisu htjeli sudjelovati ni u Ustavotvornoj skupštini, ni potom u Narodnoj skupštini, jer nisu željeli položiti prisegu kralju. Nastala preimenovanjem Hrvatske pučke seljačke stranke, Hrvatska republikanska seljačka stranka je, kao i ta njezina prethodnica, ispočetka (do 1921.) djelovala samo na području sjeverne (bivše Banske) Hrvatske. Od 1922. ona proširuje svoje djelovanje i u južnoj Hrvatskoj (Dalmaciji), te u Bačkoj i u Bosni i Hercegovini. Na izborima za Narodnu skupštinu Kraljevine SHS 1923. ona je izborila 70 zastupničkih mandata, zauzevši, prema broju mandata, drugo mjesto. Ali ni otada nije htjela sudjelovati u Narodnoj skupštini. Tražeći razumijevanje i pomoć za rješenje hrvatskog pitanja, Stjepan Radić odlazio je u Austriju, Englesku i SSSR. Uzevši za povod učlanjivanje Hrvatske republikanske seljačke stranke u Međunarodno seljačko vijeće (Seljačku internacionalu) u Moskvi, Pašić-Pribičevićeva vlada potkraj 1924. donijela je odluku da se 'Obznana' - kojom je 1920. bila zabranjena KPJ - i Zakon o zaštiti države primijene i na tu Radićevu stranku. Ona je odmah zabranjena, a njezin predsjednik Stjepan Radić i mnogi drugi njezini prvaci bili su uhićeni.

Preporučujemo Vam:
Krešimir Jewellers Inc.

- specijalna izrada nakita sa hrvatskim grbom i motivima
- vjenčano i zaručno prstenje
- muške i ženske narukvice u 10K, 14K, 18K zlatu
- nudimo Vam brzi i stručni servis popravaka
- radimo procjenu nakita za osiguranja

3045 SOUTHCREEK RD. UNIT #2
MISS. ON L4X 2X4 (905) 629 8415

Najnovije o Bruni Bušiću

JULIENNE EDEN BUŠIĆ PRVI PUT JAVNO PROGOVARA O POZADINI DUGOGODIŠNJIH POKUŠAJA DA SE NJEZIN MUŽ TRANSFERIRA U DOMOVINU TE OTKRIVA:

Amerika odbila prebaciti Zvonka Bušića u Hrvatsku

Amerika je odbila prebaciti Zvonka Bušića u Hrvatsku! Tu je vijest javno odlučila objaviti njegova supruga Julienne Eden Bušić te prvi put otvoreno prozboriti o cijelom njegovu slučaju. Svih ovih godina, kaže, šutjeli su jer im se tako sugeriralo, ali spomenuta odluka više im nije ostavila izbora. Odlučila je javno reći što se svih ovih godina zbivalo i zašto Zvonko Bušić od danas nije pušten.

Julienne je osim same odluke još više pogodio i način na koji su to Amerikanci priopćili. Njoj, naime, nitko ništa nije rekao niti je dobila bilo kakav dokument. Odluka je priopćena preko telefona!

- Kontaktirali su me dužnosnici hrvatskog Ministarstva vanjskih poslova te su mi poručili da su Amerikanci odbili zahtjev za Zvonkov transfer u Hrvatsku. Prenijeli su mi ono što su Amerikanci poručili, s nekoliko njih sam o tome detaljno razgovarala i svi su zaključili da to možemo smatrati negativnim odgovorom. Kao razlog za takvu odluku Amerikanci su naveli 11. rujna, a dali su i naslutiti da bi postupak, ako bi i bio odobren, trajao tri do četiri godine, točno toliko koliko Zvonko još ima za odsluženje jer bi on trebao biti pušten 12. rujna 2006. godine, što je najduži rok do kojega ga smiju po zakonima držati u zatvoru. Drugim riječima, oni bi s transferom odugovlačili te bi ga zacijelo odobrili dan prije Zvonkova izlaska iz zatvora.

No upravo je nezamisliv način na koji su odgovorili, nakon svih ovih dugih godina iščekivanja. Nezamislivo je, što je slučaj sa Zvonkom, da je netko za prvi prekršaj odležao punih 30 godina i da je usto imao preporuku suca da bude pušten nakon 10 godina, suca koji je sve znao o našem slučaju i koji je izjavio da Zvonka ne smatra ni teroristom ni kriminalcem. Ovo je velika sramota za američko pravosuđe. U Zvonkovu slučaju riječ je jedino o humanitarnom pitanju i o velikoj nepravdi koja mu je nanesena, a Amerikanci ga do danas nisu prebacili samo iz političkih razloga. Godinama smo psihički mučeni iščekujući taj "da" ili "ne" od Amerike. Kad je nedavno u Hrvatskoj bila pomoćnica američkog državnog tajnika Elizabeth Jones, i od nje je zatraženo da se Amerika konačno odluči što će sa Zvonkom, da konačno prestane psihološko mučenje. Svi sudionici toga sastanka zaključili su da će SAD i dalje odugovlačiti. Ona je pak samo odgovorila da će zahtjev prenijeti u Washington te da se nada da će odgovor brzo stići. I stigao je. I stvamo me štud što su nam sve moji sunarodnjaci napravili. Amerika je moja zemlja, ja sam rođena Amerikanka, ali od nje nisam očekivala da će se ponijeti tako licemjerno, nemoralno i bezobrazno. Užasnuta sam, ogorčena, ne znam koju bih riječ još upotrijebila. Nitko nije tražio da se Zvonko pusti na slobodu. On je i u Hrvatskoj trebao do kraja odslužiti američku kaznu od 30 godina zatvora, a Amerika na tome ne bi ništa izgubila. Sarno bi dobili američki porezni obveznici kojima Zvonko više ne bi bio na teret - s pomiješanim osjećajima priča J. Bušić.

U Hrvatskoj bez službenog odgovora

O slučaju Zvonka Bušića raspitali smo se i u dva ministarstva koja na njemu već godinama rade, u Ministarstvu pravosuđa te Ministarstvu vanjskih poslova. U oba su nam, međutim, odgovorili da od SAD-a još nisu dobili nikakav službeni odgovor.

Zvonko je psihološki rasterećen

O američkoj odluci Julienne je razgovarala i sa Zvonkom Bušićem koji je zatvoren u najstrožem američkom zatvoru, u saveznoj kaznionici u Leavenworthu, u saveznoj državi Kansas. On je, kaže, doživio olakšanje kad je konačno čuo američki odgovor.

- Rekao mi je da je za njega to veliko psihološko rasterećenje, da se sada puno bolje psihički osjeća jer je konačno dobio odgovor, kakav god on bio. I on i ja do sada smo o svemu šutjeli, uvijek su nam govorili da ne razgovaramo s novinarima o nekim stvarima jer da će nam to samo štetiti. Mi smo sve to poštovali, a oni su cijelo vrijeme lagali i ucjenjivali i nas i Hrvatsku. Zato mislim da je sada vrijeme da ljudi konačno saznaju sve o tome. Zamislite, iako na to ima pravo svake dvije godine, on punih deset godina nije tražio pomilovanje jer je uvijek mislio da će biti nešto od transfera. Tako nam je bilo rečeno. Zato sada molim sve koje zanima zašto su Amerikanci to odbili neka pitaju njih kao što ću i ja pitati jer mi tim odgovorom nismo zadovoljni.

Izgovor nikako ne može biti 11. rujna ili terorizam, jer su prije toga uvijek našli druge izgovore. I Hrvatska i mi smo sve napravili što su Amerikanci svih ovih godina od nas tražili, bolje rečeno ucjenjivali nas, i uvijek su Zvonka držali za političkog taoca iako on nema baš nikakve veze s aktualnom politikom. Sada želim da svi znaju o kakvoj se velikoj nepravdi radi - odlučna je Bušićeva supruga.

STAV AMERIKE: Neprikladno ga je sada pustiti!

Preko veleposlanstva SAD-a dobili smo i stav Amerike o slučaju Zvonka Bušića. On, u prijevodu, glasi: "U pogledu vaših pitanja koja se odnose na Zvonka Bušića, nije donesena nikakva odluka o tome transferirati ga ili ne transferirati u hrvatski zatvor. Dajući pojačanu pažnju svjetskom terorizmu, čini se neprikladnim uskoro o tome donijeti odluku. Razumijemo da je on spreman za puštanje 2006. godine i on tada može, prije toga, biti prikladan za uvjetno puštanje."

- Amerika je zemlja u kojoj sam rođena i odrasla - dodaje - ali to nije ona Amerika za koju se borila i moja obitelj. Imam moralno pravo kritizirati je. Reći ću samo to da je moj izravni predak po majci, Eldridge Gerry, bio jedan od potpisnika Deklaracije o nezavisnosti te je krajem 19. stoljeća bio i potpredsjednik SAD-a. Drugi rodak je pak umirovljeni agent CIA-e koji je godinama bio smješten u Bijeloj kući gdje je štitio predsjednike, baš za vrijeme kad je George Bush stariji bio na vlasti.

Američka odluka se poklopila i s izlaskom trećeg, dopunjenog izdanja njezine knjige "Ljubavnici i ludaci" koja se već predstavlja diljem Hrvatske. Knjiga je svjedočanstvo o njoj i Zvonku, a za ovo je izdanje napisala novi epilog koji počinje citatom iz Danteova "Pakla". A na kraju knjige objavljeni su samo neki od brojnih dokumenata koji govore o njihovom slučaju, ali dovoljni da se može zaključiti da je obitelji Bušić nanijeta velika nepravda, posebice Zvonku.

Priča o Zvonku Bušiću počinje 10. rujna 1976. kada je skupina Hrvata, supružnici Julienne-Eden i Zvonko Bušić te Petar Matanić, Frane Pešut i Marko Vlašić, otela zrakoplov američke tvrtke TWA na letu od New Yorka do Chicaga. Jedini im je cilj bio borba protiv Jugoslavije, a avionom su željeli nadletjeti Hrvatsku te nad njom baciti letak pod naslovom "Poziv na dostojanstvo i slobodu". Također su zahtijevali da se javnosti objavi njihov proglas koji su ostavili u pretincu za prtljagu jedne newyorške željezničke postaje.

U njemu su, međutim, postavili i eksplozivnu napravu koja je policija trajlavo pokušala demontirati pa je tom prigodom poginuo jedan policajac, a trojica su ranjena. Taj je neplanirani događaj strahovito otežao njihov položaj na sudu. Predali su se na pariškom aerodromu te su prebačeni u SAD, gdje im se i sudilo.

Bušićeva supruga, koja je dobila istu kaznu kao i on, nakon 13 godina puštena je na uvjetnu slobodu 1989, ostali sudionici su pušteni 1988, a Zvonko je već gotovo 26 godina u zatvoru. Povjerenstvo SAD-a za uvjetno puštanje na slobodu do sada je odbijalo sve zahtjeve za njegovo uvjetno puštanje iako je sudac koji im je u New Yorku sudio odredio da svi smiju biti pušteni već nakon 31. prosinca 1979. godine! **SAD je Enronom i Haagom uvjetovao Bušićev premještaj u Hrvatsku**

Dobivši konačan odgovor od Amerikanaca, Julienne Eden Bušić odlučila je javno progovoriti o svemu s čim su se svih ovih godina suočavali u pokušajima da se njezin suprug Zvonko premjesti u Hrvatsku na izdržavanje preostale kazne zatvora. Njegova supruga Julienne, Amerikanka, teško je optužila SAD i američke dužnosnike za višegodišnje političko ucjenjivanje Hrvatske.

Na Zvonkovu prebacivanju u Hrvatsku počelo se raditi već 1991., ali je postupak intenziviran 1995. godine, nakon što je Hrvatska pristupila Konvenciji Vijeća Europe o izručivanju i premještanju osuđenih osoba. **Zadržan zbog HDZ-a i Tuđmana**

Zahtjev da Zvonko Bušić nastavi služiti kaznu u Hrvatskoj osnažen je pristupom Hrvatske Konvenciji Vijeća Europe o izručivanju i premještanju osuđenih osoba početkom 1995. godine. Tu je konvenciju još

prije ratificirao i SAD, a riječ je o prvom multilateralnom sporazumu koji predviđa premještaj stranog zatvorenika iz zemlje u kojoj je osuđen u nje-govu domovinu. Amerikancima, međutim, ni to nije bilo dovoljno.

- Svrha je Konvencije olakšati društvenu rehabilitaciju zatvorenika time što se stranim državljanima osuđenima za kaznena djela daje mogućnost da odsluže kaznu u vlastitim zemljama. Ona se također temelji na humanitarnim razlozima jer teškoće u komuniciranju zbog jezičnih barijera i odsutnost kontakta s rođacima mogu štetno djelovati na zatvorenu osobu. Premještaj može zatražiti država u kojoj je osuđen ili država čiji je osuđenik državljanin, a on podliježe pristanku osuđene osobe. No Amerikancima to nije bilo dovoljno. Prvo su prigovarali da su u Hrvatskoj preblage kazne pa da će Zvonko biti pušten čim dođe u domovinu. Zato je morao potpisati papir da neće tražiti pomilovanje i da će u Hrvatskoj, ako bude premješten, do kraja odslužiti svoju američku kaznu. Hrvatska na taj uvjet sigurno ne bi pristala jer se on kosi s hrvatskim zakonodavstvom, ali Zvonko je potpisao misleći da će se time postupak ubrzati. Onda je i hrvatska Vlada donijela amandman ugovoru o transferu koji je Zvonku omogućio da američku kaznu do kraja odsluži u Hrvatskoj. No, kad je Hrvatska ispunila jedan uvjet, Amerikanci su izmislili neki drugi i tako godinama - tvrdi Julienne Bušić.

Američko ucjenjivanje, kako ona otvoreno govori, počelo je upra-vo s američkim veleposlanikom Gelbardom.

- Kad god smo tih godina potaknuli Zvonkovo pitanje, Gelbard je uzvratio Enronom i zahtjevom da Hrvatska potpiše ugovor s tom američkom tvrtkom napominjući da ćemo nakon toga moći očekivati pozitivan odgovor za Zvonka. Kad sam doznala za to, bila sam užasnuta, te sam odmah o tome obavijestila Zvonka. On je poručio da se za njega ne smije poduzeti ništa što bi štetilo Hrvatskoj. To sam prenijela u Hrvatsku i znam da su puno kasnije ipak potpisali za Enron, ali tada Zvonko više nije bio toliko u igri. No, znam da Amerikanci o Zvonkovu premještanju uopće nisu htjeli razgovarati dok Hrvatska ne potpiše za Enron. Ja se pak s time nikako nisam mogla pomiriti jer je tu riječ o čistom upletanju politike u pravosuđe, što se u Americi ne bi smjelo dogoditi s obzirom na to da ona slovi kao demokratska zemlja. U našem slučaju, međutim, politika je stalno bila prisutna - otkriva J. Bušić.

Nakon Eurona, SAD je svoju odluku o Bušićevu premještanju uvje-tovao i suradnjom Hrvatske s Haaškim sudom.

Zvonko je politički zatvorenik

- Opet je u igri bila politika. Zvonko s time nije imao nikakve veze, ali nije mu pomoglo ni to kad su Amerikanci bili zadovoljniji, recimo nakon odlaska u Haag grupe Hrvata iz BiH predvođenih Darijem Kordićem i Tihomirom Blaškićem. I to je bila samo varka. Onda su Zvonka uspoređivali s osuđenom teroristicom Talijankom Silvijom Baraldini, za koju se zalagala Italija. Gelbardu je to bio dobrodošao izgovor, jer kako će pustiti Zvonka ako nisu pustili nju. No, nakon što je Talijanka na kraju 1999. premještena u Italiju, predsjednik Tuđman upitao je Gelbarda što će biti sa Zvonkom. Gelbard je naivno odgovorio kako ne zna da je ona premještena te da to mora istražiti. Naravno, opet se ništa nije dogodilo.

Iz stranačkog života

ZAGREB, 23. kolovoza (Hina) - HDZ Toronto usvojio je 20. kolovoza Deklaraciju kojom odbacuje rezultate izbora VII. Općeg sabora stranke, smatrajući da su posljedica nepoštivanja stranačkog statuta i opće civi-liziranog i demokratskog ponašanja. Odgovomima za kršenje Statuta, u HDZ-u Toronto smatraju predsjednika stranke Ivu Sanadera, navodeći da je poticao kolege na nepravilnosti, Vladimira Šeksa i Branimira Glavaša zbog organizacije provedbe, odnosno same provedbe tih "pogubnih događaja na Općem saboru", navodi se u današnjem priopćenju HDZ-a Toronto.Također se navodi da taj stranački ogranak ne želi biti dio nedemokratskih procesa koji se planiraju na razini HDZ-ove koordinaci-je u Kanadi. Želja im je, ističu, nastaviti s radom u HDZ-u koji promiče i nastavlja s ostvarivanjem ideje dr. Franje Tuđmana.

Navode da ne prihvaćaju vodstvo koje se ograđuje ili sumnja u nevinost ili herojstvo branitelja i hrvatskih generala Mirka Norca, Ante Gotovine i ostalih 12 prisilno umirovljenih hrvatskih vitezova, kao i onih u BiH koji neopravdano čame u haaškim tamnicama. Ne prihvaćaju niti vodstvo stranke koje se ograđuje od djela Gojka Šuška, kojega smatraju jednim od najzaslužnijih za stvaranje hrvatske države.

HDZ Toronto u priopćenju koje je potpisao predsjednik Franjo Lajtman osuđuje događaje neposredno prije, za vrijeme i nakon

Onda se kao prepreka našla i Hillary Clinton. Na vlastite sam uši čula kad je Gelbard obrazložio da Zvonka ne smiju prebaciti u Hrvatsku zato što se ona natječe za senatoricu New Yorka, gdje je 1976. poginuo poli-cajac, te da bi ona mogla izgubiti, zbog čega oni ne smiju riskirati. A sada im je razlog Zvonkova zadržavanja 11. rujna. Doista superizgovor. Kad god im je trebalo, uvijek su našli neki izgovor i tako će, čini se, biti do kraja. Sve je to njihova prljava igra. I što na to reći? Za Ameriku se kaže da u njoj vlada demokracija i da ne mogu postojati politički zatvorenici. Ali, Zvonko je očit primjer političkog zatvorenika i on sigurno nije jedi-ni. To je velika sramota za moju zemlju Ameriku - drži J. Bušić. Usto joj je, kaže, predsjednik Tuđman osobno rekao da je o tome razgovarao i s Richardom Holbrookeom nakon potpisivanja Daytonskog sporazuma.

- Holbrooke je nakon potpisivanja hvalio predsjednika Tuđmana i upitao ga što želi zauzvrat. Isto mu je pitanje postavio i tadašnji državni tajnik Warren Christopher. Tuđman je nabrojio nekoliko stvari, a među njima i Zvonkov premještaj, na što je Holbrooke ostao suzdržan. Ništa nije rekao osim da će to razmotriti. I na tome je sve ostalo. Hrvatska je ispunila i sve američke zahtjeve kad je u pitanju zakonodavstvo, sve smo učinili samo da Zvonka premjestimo, ali sada je jasno da je sve to bila samo američka licemjerna igra - zaključuje J. Bušić.

Amerika išla na ruku Jugoslaviji

Režim raspale jugoslavenske države izravno se miješao u slučaj Zvonka Bušića. Tu je obavijest dobio i predsjednik Povjerenstva za uvjetno puštanje na slobodu SAD-a Edward F. Reilly, kojem se obra-tio nekadašnji visoki američki dužnosnik Evan Kemp. Kemp je u rujnu 1993., kao predsjednik Povjerenstva za ravnopravnost u zapošljavanju SAD-a (EEOC), kojega je 1990. imenovao predsjednik SAD-a George Bush stariji, među postalim napisao:

"Tijekom mandata predsjednika Busha, dok sam obnašao dužnost predsjednika EEOC-a, ispitao sam slučaj Zvonka Bušića. Tada mi je rečeno da ga Povjerenstvo za uvjetno puštanje na slobodu sve te godine nije pustilo zato što je State Department slijedio želje jugoslavenskih vlasti. Tada sam smatrao kako je krajnje nepošteno da neka strana zeml-ja može na bilo koji način utjecati na osudu nekog pojedinca u američkom zatvoru. Predsjedniče Reilly, shvaćam ozbiljnost zločina gosp. Bušića i ne mislim navoditi na zaključak da je Povjerenstvo donije-lo svoju odluku samo na temelju utjecaja State Departmenta. Ipak, izvori na visokom položaju u State Departmentu i Bijeloj kući izvijestili su me da je pritisak jugoslavenskih vlasti bio faktor koji je imao veliku težinu."

Julienne Bušić prisjeća se jednog primjera iz davne 1979. godine za koji ima i pisani dokaz: - Te je godine u Jugoslaviju putovao američki državni tajnik Cyrus Vance. Prije puta obratio se spomenutom povjeren-stvu s upitom hoćemo li mi uskoro biti pušteni, jer on ide u Jugoslaviju i to mora znati, to će ga tamo sigurno pitati. U dopisu nije izravno tražio da nas se ne pusti, ali kratko nakog toga sastala sam se s članovima komisi-je za pomilovanje koja mi je sasvim slučajno odredila još 15 godina zatvora. (Večernji list 19. i 20. kolovoza)

održavanja VII Općeg sabora HDZ-a, a posebno manipulaciju izborom delegata Općeg sabora. Tom u prilog navode da je za delegata Australije proglašen Neven Jurica koji živi u Zagrebu, a za delegata Kanade Drago Geoheli, iako po Statutu to treba biti predsjednik Koordinacije Kanade Josip Pavičić. Navode da je i mimo Statuta Geoheli postao i član Središnjeg odbora stranke. U priopćenju se navo-di da ga je zbog njegovoga nestatutarnog djelovanja Upravni odbor HDZ-a Toronto isključio iz stranke na sastanku 20. kolovoza. Za tu je odluku glasovalo devet članova Odbora, a četiri su bila protiv.

HDZ tiskovna konferencija, 22. kolovoza 2002.

Hrvatska demokratska zajednica (HDZ) se energično protiví poskupljenju struje i plina jer će biti veliki udar na džep potrošača i poslužiti tek popunjavanju proračunskih rupa, istakli su na današnjoj konferenciji za novinare Jadranka Kosor, zamjenica predsjednika HDZ-a i Andrija Hebrang, potpredsjednik stranke.

To je, kažu, sasvim neprihvatljivo u vrijeme kad većina građana jedva podmiruje osnovne životne potrebe. Također ocjenjuju da je Vlada pokazala bahatost u objašnjenju poskupljenja energenata jer sve dosad nije bilo izračunato koliko će struja u konačnici poskupjeti. Osim umirovljenika, nezaposlenih ili onih na 'minimalcu', najnovija poskupljenja će pogoditi posebno žene kojima se sugerira da kućanske poslove poput pranja i peglanja obavljaju noću, iza 22 sata, kad je stru-ja jeftinija, smatra Jadranka Kosor. (Hina)

PONOVNO OTKRIVANJE : Prirodnjačko krstarenje hrvatskim otocima

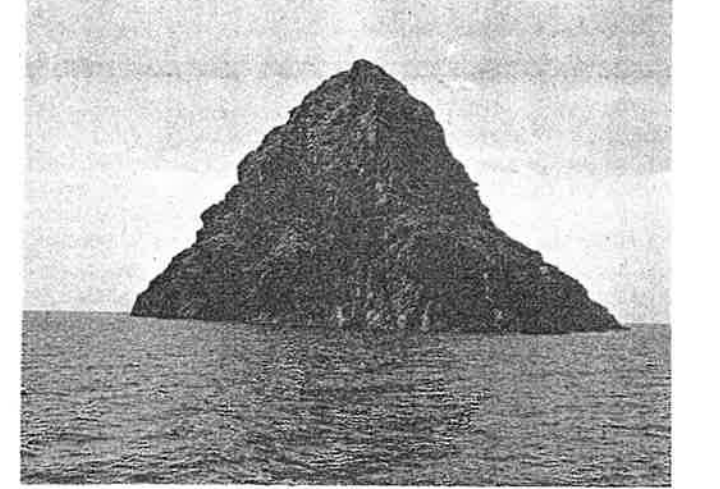
Hrvatska je zemlja s više od 1000 otoka. Zajedno s hridima ima čak 1185, od toga samo oko 70 naseljenih. Ovaj je jadranski hrvatski arhi-pelag po mnogim prirodnim značajkama vrlo raznolik, ali ga ipak, u cjelini, karakterizira blago podneblje s godišnjim srednjacima između 14 i 16,8 stupnjeva Celzijevih i prevladavajuća karbonatna podloga s gotovo svim poznatim krškim pojavama, oblicima i procesima.

Proljeće u Škripu na otoku Braču

Naslage fliša ispunile su mnoge udoline ili obalne pojaseve na većem broju otoka, a pješćane naslage mladog podrijetla mnoga otočna polja i doce. Uz crvenicu, sve to dobra je osnova za poljoprivredu na otocima. Uz još i relativno male količine padalina (500-800 mm godišnje) i velik broj sunčanih sati (2100-2700 na otoku Hvaru), jasno je otkud poznate otočke ljetne suše, ali i blage vlažnije zime. Utječe to i na oblikovanje otočne površine i na pojavu mediteranskih oblika vegetacije, koja tek na sjevernom dijelu Jadrana nosi neka submediteranska obilježja.

Razvedene obale, kristalno more

Otoka Jadrana oblikuju velika razvedenost obala. Tu neočekivano predn-jače Pag, pa Rab, a tu su naše mnogobrojne dube, milne saplunare, zaglavi, boli i stinive, šljunčane ili pjeskovite plaže s kristalno čistim morem. Obalu odlikuje raznolikost građe i položaja stijena te njihova obliko-vanja uslijed djelovanja mora, njihove visine, nagiba... Otud i neusporediva ljepota otočnih obala, kao i ljepota bezbrojnih uvala, tihih žala i njihovih plaža. Kao što je Susak osobit zbog svoje pješćane građe, koju u manjoj mjeri nalazimo i na drugim otocima, tako su oso-biti Jabuka i Brusnik, usamljeni otočići usred Jadrana, građeni od vulkanskih stijena pa i stoga različiti od ostalih naših otoka. Tek u manjim segmentima vulkanske stijene nazočne su i na otoku Visu, što mu daje neka posebna vegetacijska i ostala obilježja. Visoke, odsječene obale nisu rijetkost, osobito na južnim otočnim dijelovima. Možda su ponajbolje izržene na nekim otocima komatske skupine i Dugom otoku, gdje dosežu i do 100 metara visine.

Otok Jabuka

Često su te stijene jedina obitavališta osebujnih biljnih i životin-jskih zajednica te rijetkih pa i endemičkih zaštićenih biljnih i životin-jskih vrsta. Osebujnost su i naročito oblikove obale poluotoka Opara na Rabu, gdje pješćenjaci pod utjecajem mora građe najneobičnije erozivne oblike. Sedrene naslage kod Komiže na Visu također su obal-na otočna posebnost, snažno pod utjecajem mora.

Proljeće na Korčuli: Šumarice

Reljef naših otoka najčešće je vrlo dinamičan, s najvećim uzvišenjima od više od 700 metara, najčešće dinarskog smjera pružanja. Najviši su Brač (Vidova gora 780 m), Cres (Gorica 649 m), Hvar (Sv. Nikola 626 m)... Zbog velike reljefne plastike i mnogih drugih prirodnih obilježja, veći broj gorovitih jadranskih otoka može biti vrlo zanimljiv i privlačan u planinarsko-turističkom pogledu. Na otocima, osim iznimno, ne postoje riječni tokovi, a i izvori slatke vode su rijetkost. Bezvodnost se rješava spremanje kišnice u cisterne i dovođenjem vode s kopna i dubinskim bušenjem. Proces okrašavanja uvjetovao je na otočnim obalama i u unutrašnjosti pojavu većeg broja polupećina i spilja s pećinskim nakitom,

a u nekim se nalaze i tragovi čovjekova obitavanja. Današnji pećinski živi svijet naših otok predmet je različitih istraživanja.

Hrvatski endemi

Mediteransko otočno podneblje uvjetuje pojavu i razvoj mediteranskih oblika vegetacije koju predvodi hrast cmika ili česvina. Nažalost, cmikine šume kao primami oblik vegetacije nazočne su samo na manjim površinama i na malom broju otoka, no to je veća njihova vrijednost na Rabu, Mljetu, Brijunima, Korčuli. Uz to, otoci sjevernog Jadrana imaju pretežno šume hrasta medunca, dok oni u južnom dijelu imaju šume bijel-og i cmog bora koje na nekim mjestima tvore velike i visoke sastojine. Makije, garizi i kamenjare kao degradacijski oblici prevladavaju na ostal-im površinama i često su znak raspoznavanja pojedinih otoka ili otočnih dijelova. Pašnjacke površine na dijelu otoka osnovica su stočarenja (Cres, Pag), a maslina i maslinici na mnogim otocima, čini se, postaju sve veći. Uzgoj lavande ipak je najveći na Hvaru. Zanimljiva geološka prošlost te skorašnja veća ili manja zemljopisna izoliranost jadranskih otoku također su utjecali na pojavu, opstanak i razvitak naročitih otočkih zajednica živih bića te pojavu njihovih osobitih predstavnika.

Neobični izgled Primoštena

Flora naših otoka odavno je predmet zanimanja mnogih istraživača. Na pojedinim je otocima do 1500 vrsta višeg bilja, među kojim je i velik broj jadranskih rijetkosti i hrvatskih endema, vrsta koje, osim na nekim našim otocima, više nigdje ne rastu. Dubrovačka zečina tako je jedna od najznačajnijih i najljepših endemičnih biljaka koja naseljava stijene na većem broju naših otoka. Osobito zanimljivu otočnu floru predstavljaju biljke stijenjače i točilarke, kao i one vrste kje su prilagođene zaslanjivanju i životu u pojasu litorala.

Bjeloglavi sup, sokolovi, zmiје

Slično je i sa životinjskim svijetom, koji je također vrlo raznolik. Na nekoliko sjevernih otoka, primjerice, gnijezdi bjeloglavi sup, nekoliko vrsta sokolova naseljava stjenovit staništa srednjedalmatinskih i drugih otoka, ornitološki rezervati Paga okupljaju velik broj ptičjih vrsta, na otocima živi veći broj zmiја, pa i najveća u Europi - četveroprugi kravosas. U svijetu su već odavno poznate naše crne krške otočne gušterice s mnogo podvrsta, i to upravo zbog i zemljopisne izolacije. Bogat živi svijet podmorja temelj je otočnog ribarstva, lova glavonožaca, koraljarstva, školjkarstva i rakolova. Dobar dio životin-jskog svijeta naših otoka još je slabo istražen i praktički nepoznat.

Prirodna baština naših otoka naše je veliko blago i pretpostavka kvalitetnog života i zanimanja ljudi. To je i temelj našeg turizma, u kojem naši otoci upravo zbog sačuvanih prirodnih značajki imaju veliku prednost. Zato zaštita, čuvanje i brižan i obazriv odnos prema prirodi naših otoka trebaju biti svakodnevnom brigom svih koji na otoke dolaze i tamo žive. (Večernji list 1. kolovoza)

Pjesnik Silvije Strahimir Kranjčević

Senj, 17. 02. 1865 - Sarajevo, 29. 10. 1908

Pučku školu i gimnaziju polazio je u rodnom gradu, ali nakon suko-
ba s profesorima ne uspijeva maturirati. Tijekom 1883. godine učenik je
senjske bogoslovije, koju ubrzo napušta. Naime, iste godine kada je
primljen u senjsku bogosloviju Kranjčević odlazi u Rim želeći se, kao
student teologije Collegiuma Germanico-Hungaricum, pripremiti za
svećeničko zvanje. Nakon šest mjeseci napušta Rim, kao i ideju da
postane svećenik, te uz potporu biskupa Strossmayera odlazi u Zagreb,
gdje upisuje jednogodišnji učiteljski tečaj. Kako kao pravaš nakon
završenog školovanja ne uspijeva naći namještenje u Hrvatskoj, odlazi u
Bosnu gdje kao učitelj trgovačkih škola predaje u Livnu, Mostaru,
Bijeljini i Sarajevu. Kasniji Kranjčevići pokušaji da nađe posao u
Hrvatskoj također su neuspješni, te on do kraja života, uz nekoliko kraćih
putovanja u Veneciju, Padovu i Veronu, boravi u Sarajevu, gdje je isprva
učitelj, a zatim, od 1904. godine, i ravnatelj trgovačke škole. Godine
1898. vjenčao se s Elom Kašaj, a šest godina kasnije rodila mu se kćer
Višnja. Bio je urednik sarajevskog polumjesečnika Nada (1895-1903),
član Hrvatskog književnog-pedagoškog zbora, te suradnik Vienca,
Hrvatske vile, Slobode itd. Tijekom 1906-1907. godine, bezuspješno
tražeći lijeka, putuje u Beč i Kiseljak.

Stihove je počeo pisati u ranoj mladosti, ili kako sam Kranjčević u
svojoj autobiografiji kaže, prije petnaeste godine. Svojom prvom
tiskanom pjesmom Zavjet (Hrvatska vila, 1883), odnosno rodoljubljem
koje je ona izražavala, oduševio je pravaše Harambašićeva kruga.
Zbiricama Bugarkinje (1885) i Izabrane pjesme (1898) Kranjčević se
predstavlja - unoseći tako novost u dotadašnje rodoljubno pjesništvo -
kao pjesnik prorok, koji rodoljubni zanos uobličuje u odnosu na svoju
osobnost. Kranjčevićovo stvaralaštvo određeno je prihvaćanjem biblijske
tradicije i Darwinove teorije evolucije. U početku izrazito subjektivan
 lirik, Kranjčević u Izabranim pjesmama objavljuje i racionalnošću intoni-
rane pjesme, te proširuje tematski repertoar pitanjima vezanim za
općeljudsku egzistenciju. Druge dvije Kranjčevićeve zbirke Trzaji (1902)
i Pjesme (1908) odaju rezigniranog pjesnika, nerijetko usmjerenog prema
protestu i očaju. Kranjčevićeva lirika neopterećena je klasičnim formama,
dužinom često na rubu epike, te pisana obično dužim metrima
(jedanaesterci, četrnaesterci i dr.). Autor je dvadesetak kazališnih prikaza,
jednog nedovršenog romana, te drame koju je prema Kranjčevićevom
nacrtu nakon njegove smrti napisao M. Ogrizović.

NAPRIJED, BRAČO!

Što će reći silna buka što odmnijeva sa svih strana
Kao vijor pustim dolom, udarajuć o drveće,
Il ko mora mukla pjesma štono od sna nojcu budi?
Narod to je, naprijed kreće.

Otkuda je, kamo ide? Gdje mu dom je, kog je roda?
I med paklom i med nebom ima l' za njeg igdje prava?
Je l' ga novcem kupit moći kao pustog, sinjeg roba?
Ali tiho, on se, eno, on se veće približava.

Čuj gdje ori grom zdaleka!
Eno sunca! Grud mu tješi
Ponosnijeh nada jeka
I on smjelo k cilju spejši.

Da izbjegne bijesu, jadu, on tek pravo svoje traži,
Stog na zemlji milena je njemu svaki kut domaja;
Ajde, ljudi, vrijeme još je, popravite što ste krivi -
Jer on neće da očaja.

Njegva ruka podiže vam dvorove i kuće krasne,
Da beskućnik sam ostane a bez kore bijela kruha,
On vam meki ležaj stere, on vam čuva dom od bijede,
A da za njeg milostiva vaša srca budu gluha?
Gle, već ori grom zdaleka!
Eno sunca! Grud mu tješi
Ponosnijeh nada jeka -
I on smjelo k cilju spejši.

Vjekove je bijednik nijemi podnosio krivdu slijepo,

Za njega se nije znalo, snivao je kao dijete;
Ali sad se i on diže, vika mu je vijor silni

Naprijed hrle njegve čete.
Naprijed hrle, naprijed lete, jasno zборе svemu svijetu:
Evo svanu nama hora, našem žiću pramaljeće,
Borci mi smo čovječanstva; sa prirodom majsko sunce
I nas sad iz zaboravi, iz mrtvila našeg kreće.
Sad nam glas je groma jeka,
Luči pravde tek nas vode -
Tko je uz nas, nek ne čeka:
Naprijed, braćo, do slobode!

(1896.)

MAJALES

Šumi voda i pršti; istok se zlati i rudi,
- Lijep li je život i svijet!
Sočnom na zelenom busu slatko oda sna se budi
Plavi perunike cvijet.

Zlačani vali mu tople pozdrave sunašca nose,
Cjeluju čašku i list;
On mu iz kaleža plava žrtvuje kapljicu rose,
Mirisni ametist.

Tu su na peludu meku spavala do dva leptira
Slađane ljubavi san;

Sada im zavjese mave bračnom na krevetu dira
Zlačanim prstićem dan.

Smješka se bubu u travi, smješka se s grančice ševa,
Smješka se veliki cvijet;
Cijela se priroda smije, gali se šaleć i pjeva:
Lijep li je život i svijet!

Životna pjesan treperi ko duga od stobojna praška
Toplo i opojno svud,
Kao kad posanjan cjelov prviput trzne i draška
Ružicom sakritu grud.

... Voda što cvijeće poji, ona i - podriva žalo,
Onda uz podmukli huk
Veselo čupa i trga; svileni busenje malo
Tone u obijesni buk.

Samo na skršenu cvijetu vidi se krilo leptira,
Trza se malo još, gle!

Trza se, klone i tone - divljeg sred gorskoga vira
Tako je nestalo sve.

Plašivo ptičica s grane upire očice male,
Kud se je smiješila pre,
Uto joj nenadno jastreb perje rastrese na vale,
- Tako je gotovo sve!

Oštrim je ispio kljunom srce joj toplo i oči,
Sada ga briše o cvijet;
Vrebajuć hoće da opet na granu najvišu skoči,
Grakćući: Lijep li je svijet!

(1902.)

HRVATSKA ISKRA

Uredništvo: 1137 Centre Street
Thornhill, ON, L4J 3M6
CANADA
Tel: (416) 894 9235
(905) 738 4797
Fax: (905) 738 9853
E-mail: iskra1@look.ca

Vijesti iz BiH

INCIDENTI: OPET NAPETO U DRVARU

Srbi srušili križ za hrvatske branitelje

DRVAR - Križ podignut u čast poginulim braniteljima u parku na
Kecmanovoj glavici u središtu grada, srušile su za sada nepoznate
osobe. Riječ je o drvenom križu visokom tri a širokom dva metra. Križ
je oboren tako što je prerezan u podnožju najvjerojatnije ručnom
pilom. Kako je posrijedi križ povelikih dimenzija i težine, pretpostavl-
ja se da su u tom vandalskom činu sudjelovale najmanje tri ili četiri
osobe. Trenutačno se križ nalazi na mjestu gdje je i srušen.

Incident se dogodio u noći s petka na subotu, a policajci PU Drvar
zaprimili su dojavu u subotu u 9.50 sati. Ovo je samo logičan nastavak
cijele jedne kampanje koja se već duže vrijeme vodi u Drvaru protiv
istaknutih Hrvata te hrvatskih i katoličkih obilježja. Podsjetimo da je
nedavno katolička crkava u Drvaru bila okružena zastavama sa četiri
"S", a pokušaj pojedinaca da istu takvu zastavu objese na zvonik
katoličke crkve u Drvaru spriječila je policija.

Saga oko gradnje katoličke crkve u Drvaru i upornog sabotiranja
tog projekta od strane općinskih vlasti Drvara javnosti je odavno poz-

BISKUPI OPET UPOZORAVAJU NA NEMOGUĆNOST POVRATKA PROGNANIH I IZBJEGLIH KATOLIKA

Nemogućnost povratka prognanih i izbjeglih katolika u svoje domove
česta je tema oštrih kritika BiH katoličkih biskupa, a posebno kardinala
Vinka Puljića i banjolučkog biskupa dr. Franje Komarića, koji je i pred-
sjednik Biskupske konferencije BiH. Na svom 25. redovitom zasjedanju
u Banjoj Luci još jednom su BiH biskupi digli svoj očajnički glas protiv
lokalnih moćnika u vlasti, posebno u Republici Srpskoj, ali i protiv insti-
tucija i predstavnika Međunarodne zajednice, koja na sve nepravde
prema katolicima u RS samo šuti. O tome BiH biskupi u svom priopćenju
kažu: - Razmatrana je problematika vezana uz povratak prognanih i izb-
jeglih katolika, posebno u području pod srpskom vlašću. Ponovno je kon-
statirano da nedostaje političke volje od strane lokalnih vlasti koje neri-
jetko, ne samo da ne pomažu povratak nego ga direktno opstruiraju.
Također nedostaje nužne materijalne pomoći od strane međunarodne
zajednice za obnovu porušenoga i početak novoga života povratnika. Sa
žaljenjem je uočeno da brojni prognanici pomoć u ostvarivanju svoga
prava na povratak i mogući opstanak u svome zavičaju traže isključivo od
crkvenih institucija, umjesto od mjerodavnih predstavnika vlasti i
međunarodne zajednice u BiH.

Da sve to nisu neke kuknjave nego životne činjenice pokazat ćemo
na dva svježja primjera. U Bosanskom brodu prije rata u župi sv. Ilije
proroka bilo je oko 3,5 tisuće vjernika. Srpskom okupacijom Bosanski
Brod je postao Srpski Brod, iz njega je protjerana katolička zajednica,
crkva sv. Ilije sagrađena 1908. godine je u listopadu 1992. minirana, a
prije toga granatirana nekoliko puta. Ista sudbina pogodila je i župnu
kuću. Svi crkveni objekti, župna kuća i samostan časnih sestara
Služavki Malog Isusa su do temelja opljačkani.

Na blagdan sv. Ilije u srpnju ove godine generalni vrhbosanski
vikar msgr. dr. Mato Zovkić je krizmao samo jednog jedinog vjernika.
Bio je to krizmanik Marko Matanović. Župnik Ružić ponovno je
sagrađio župnu kuću, ali samo s malom kapelicom sv. Ilije. I mala
vjernička zajednica okuplja se oko svoga župnika. Još uvijek srpske
vlasti sve čine da se Hrvati ne vraćaju u Bosanski Brod, a prije rata od
14.098 stanovnika toga grada bilo je 4086 ili 28,98 posto Hrvata, 15,93
posto Muslimana i 31,01 posto Srba.

U Žeravcu, župi sv. Franje Asiškog u dervetanskom dekanatu
boravio je kardinal Vinko Puljić 28. srpnja ove godine. Tu se ponovno
uvjerio u strahovita razaranja katoličkih sakralnih objekata i upoznao s
mukama povratka izbjeglih i prognanih vjernika. U jeseni 1992.
godine srpske snage okupiraju Žeravac, pljačkaju i miniraju župnu
crkvu sv. Franje Asiškog i župnu kuću, a vjernike izgone u neizvjes-
nost. A Žeravac je 1991. godine brojio 802 stanovnika, a 79,05 posto
njih su bili Hrvati. Danas je Žeravac, kao i cijeli dervetanski dekanat,
u čijem sastavu je i župa sv. Ilije u Bosanskom Brodu, bez vjernika.

Potaknut takvim stanjem stvari kardinal Vinko Puljić je uzviknuo: Ne
dajmo se iskorijeniti i nemojmo reći da ovdje nema života, jer je to

nata. Da se takve stvari ne događaju slučajno, pokazuje činjenica da je
nedavno sa zgrade Općine skinuta zastava Hercegbosanske županije.
Jedinom katoličkom svećeniku u Drvaru don Slavi Grgiću prije neko-
liko dana prijetilo se likvidacijom.

Bivši općinski predsjednik Drvara Borivoj Malbašić rekao nam je
kako je devastiranje križa učinjeno u noći kada su na drvarskim ulica-
ma bili svatovi mladenaca srpske nacionalnosti.

Malbašić ističe kako u Drvaru, koji je zbog deložacija u posljednje
dvije godine napustilo 4000 Hrvata, eskalira napetost te se boji većih
incidenata. - Svako malo nam poslije ponoći zvone zvona s katoličke
crkve. Nedavno su jednostranom odlukom promijenili imena ulica i
više nema ni jedne ulice s hrvatskim obilježjima i sve se radi kako bi i
nas preostale potjerali - rekao nam je Malbašić. Dodao je kako je cilj
potjerati preostalih oko 2500 Hrvata koji zauzimaju oko 600 radnih
mjestu u Drvaru. Srba u Drvaru, kako nam je rečeno, danas ima oko
6000. (Večernji list 19.8.)

Otkrivena nova masovna grobnica u istočnoj Bosni

SARAJEVO, 27. kolovoza (Hina) - Masovna grobnica otkrivena
prije deset dana u blizini sela Kamenica u istočnoj Bosni mogla bi biti
jedna od najvećih u kojima su pokopane žrtve masakra što su ga nad
zarobljenim Bošnjacima iz Srebrenice počinile postrojbe bosanskih
Srba u ljetu 1995. godine, prenijeli su u utorak sarajevski mediji.

Istražni sudac Županijskog suda u Tuzli Emin Haličević izjavio je
za sarajevski "Dnevni avaz" kako se očekuje da bi u toj grobnici mogli
biti pronađeni posmrtni ostaci najmanje 350 osoba no ne isključuje se
mogućnost pronalaska i do 400 kostura.

Tijekom dosadašnje ekshumacije koju vodi poljska antropologinja
Eva Klonowski pronađeno je 27 cijelih kostura, te djelomični ostaci još
70 tijela.

"Ovo je jedna od većih masovnih grobnica. Široka je četiri, duga
dvanaest a duboka dva metra. Većina kostiju i ostataka nije u jednom
dijelu", kazala je Klonowski kako je citira "Oslobođenje".

Samo deset dana prije ove grobice u neposrednoj je blizini
pronađena još jedna iz koje je ekshumirano 200 tijela.

Prema nalazima forenzičara i istražitelja, obje su tzv. sekundarne
grobnice što znači da su tijela u njih naknadno prevezena s nekog dru-
gog mjesta. Pretpostavlja se da je riječ o Bošnjacima iz Srebrenice koje
su Srbi nakon zarobljavanja ubili u Bratuncu i Kravici gdje su ih prvo-
bitno i pokopali. U pokušaju da prikriju tragove počinjenih masovnih
likvidacija zarobljenika, vlasti bosanskih Srba naknadno su
premiještale tijela.

Istražitelji su utvrdili kako su na lokalitetu novootkrivenih grobni-
ca bili i posebni strojevi koji su trebali raskomadati kosti
kako bi se onemogućio svaki pokušaj identifikacije.

Unatoč ovim pokušajima skrivanja forenzičari su u grobnici otkrili
dragocjene dokaze poput ručnih satova i stare jugoslavenske putovnice
s imenom Ekrema Delića.

Samo ove godine na području Podrinja otrivene su tri masovne
grobice iz kojih su ekshumirani posmrtni ostaci 750 osoba.

Marina Vuković:

Za čavrljanje uz šalicu kave ili nešto drugo

Iako ima puno drugih zanimljivih tema nikano ne mogu preskočiti ovu najatraktivniju u posljednje vrijeme, onu u i oko Piranskog zaljeva ili Savudrijske vale, kako vam paše, koja govori puno o Slovencima (za koje već odavno znamo kakvi su i kakav narod, a posebice kao susjedi), ali i o

nama Hrvatima (htjeli mi to sami sebi priznati ili ne).

I tako iz jedne sasvim obične krađe nastaje međunarodni spor s kojim će čitava Europa imati posla, samo zato što oni koji to trebaju rješavati i koji su to trebali već odavno riješiti nisu obavili posao kako treba, nisu "izveli stvari na čistac", koji metu samo po sredini, a ostalo smeće ili ne diraju ili ga jednostavno gurnu pod tepih. A tepih se kad-tad mora podići.

Pustimo mi sad parafe, Račanove ili Dmovšekove, na stranu. Ne znam koliko ste upoznati, ali i Talijani se i prečesto zalijeću u naše vode, pa što Bog da, po onoj "ako prođe, prođe". Ako me uhvate dobro, ako ne još bolje. U takvim slučajevima nastaje prava utka talijanskih ribarskih brodova (ne baš malih) i naše obalne straže, pa tko je brži. Ako ne uspiju zbrisati privede ih naša policija, zaplijeni im i brod i ulov, a ribolovci završe u buksi, ili sa novčanom kaznom. Dalje je to stvar pravosuđa. Nikom pametnom tada na pada na pamet da našu topovnjaču "Petar Krešimir IV" izvuče na otvoreno more i usmjeri prema talijanskoj obali. Oni koji bi to danas htjeli napraviti u Savudrijskoj vali teško da razmišljaju dalje od nosa. A sigurno sam da ne vide sebe u prvim redovima dragovoljaca. I ne samo u prvim. Te kontinentalne pirane vode svoje ratove, paleći zapaljive kojima i tako malo treba. Čudim se samo onima koji su stradali u nedavnom ratu (poput pukovnika Čondića) koji znaju što je to bol i što je to žrtva, koji su svjesni svoje vlastite tragedije i koje se, na žalost, nikada neće moći riješiti, koja će ih pratiti dok su živi. Čudim se njemu i sličnima koji prijete i zveckaju oružjem kao da nam rata i ratnih strahota nije bilo dovoljno. Zar ono što su preživjeli žele svojim bližnjima? Suosjećala sam sa stotinama tisuća onih koje je rat zahvatio prije mene, slušala sam eksplozije u daljini, gledala na TV ekranima a tek onda kad je jedna pala u mojoj blizini na svega desetak metara shvatila sam što je to. Takve se stvari ne opisuju, one se samo mogu doživjeti, i tek tada razumjeti i strah i posljedice.

I bez obzira na to i sva ostala kasnija iskustva i meni često padne na pamet ono: pokažimo im, znamo i imamo čemu. Ne samo Slovencima. I onima na Šarengradskoj adi, i onim kod Prevlake. Ali to nije rješenje. Bolje je i godinu dana pregovarati nego jedan dan ratovati. A za to treba biti dobar političar. I ne samo dobar, već i lukav, snalažljiv, rekli bi "prefrigan i premazan svim mastima". Ja to osobno nikad ne bih mogla i zato se ne bavim politikom, jer sam na vrijeme shvatila da za to nema "želudac". Preporučila bih to svima

onima koji to danas rade, a da nisu na čistu sami sa sobom. Nažalost, njihovi osobni interesi i ciljevi su uvijek iznad općenarodnih pa iz sebi ljubljia, ali još više iz koristoljublja to nikad neće učiniti. Takvi "samozvani političari" (a Hrvatska ih je puna jer je dovoljan samo određeni broj potpisa da biste se negdje delegirali, počev od Mjesnog odbora pa na više, a sve je jednostavno izvedivo - samo angažirati nekoga od familije, prijatelja, poznanika koji će noseći u ruci papir preletjeti po svom susjedstvu, ulici, zgradi i brže bolje vam sakupiti traženi broj potpisa - koji će vas u konačnici dovesti i do Hrvatskog Sabora) zagorčavajući život sposobnima i dobrima da vode ovu zemlju i da je konačno izvedu na pravi put. Neki pak nesvjesni svoje vlastite gluposti više štete nego pomažu. Ima i onih koji su zalutali u politiku i tamo ostali. Ali to ih ipak ne opravdava jer se u svakom slučaju radi o punoljetnim osobama sa (barem pretpostavljam) zdravim rasuđivanjem.

Tako je primjerice jučer DC počeo s prikupljanjem potpisa potrebnih za raspisivanje referenduma kojim bi se odbacio Sporazum o granici sa Slovenijom, uz obrazloženje predsjednika stranke dr. Mate Granića da tako žele prisiliti Vladu da se javno odrekne tog sporazuma, koji šteti Hrvatskoj a bit će još štetniji ako dođe do međunarodne obligatome arbitraže. Dr. Mate Granić sigurno spada u red onih dobrih i poštenih političara, ali bi morao znati da će Hrvatskoj najviše štetiti Sporazum o malograničnom prometu koji je, čini mi se, on sam potpisao, još prije nekoliko godina, koji je i Sabor ratificirao 1997. godine, a koji će u potpunosti biti primjenjen kroz dva mjeseca. Tad će tek nastati pravo veselje za naše ribare. No o tom, potom.

Što se tiče DC-ovog pothvata skratit ću komentar na samo jednu rečenicu: "dokon pop i jariče krsti".

I tako se u domovini u kojoj se i dalje teško živi, u kojoj je standard za sve veći dio ljudi sve niži, a za ostale sve viši, u kojoj se je - prema međunarodnim istraživanjima - indeks stabilnosti srozao na onaj od pred dvije godine, tako se u toj domovini opet gubi vrijeme, nekako ne smijem i ne mogu reći, na nevažne stvari, ali sigurno ne na one od kojih će prosječni Hrvat bolje živjeti, od kojih će biti sretniji i koje će mu vratiti izgubljeni osmeh na licu i vratiti sjaj očima. To neće učiniti niti grobnice po sredini Piranskog zaljeva, niti ono malo lijevo ili malo desno.

Ili su u pravu oni koji kažu da u našoj domovini već počinje predizborna kampanja i da podizanje temperature u narodu, počevši od jadrnih ribara pa nadalje, služi pojedincima koji zagovaraju staru krilaticu: što gore, to bolje.

Netko će možda reći da dramtiziram. Ne. Nastojim samo razmišljati trijezno, jer mi je kao i ostalima dosta svih onih koji u domovini stvaraju, slučajeve, afere. Na račun drugih, znajući osjetljive točke tzv. Ahilovu petu tih drugih. A mi svi volimo našu domovinu i osjetljivi smo na svaki njezin pedalj. I to "oni" znaju.

Vaša,

Marina

Iz života naše zajednice

"HRVATSKA ISKRA" - Broj 111, 31. VIII 2002.

O rodbinskim nazivima

Pogledajmo malo hrvatske rodbinske nazive. Ključni nazivi kojima ovaj puta poklanjamo pažnju neka budu iz rodbine: stric, ujak i tetka, a iz svojte: strina, ujna i tetak. Vjerojatno ne bi trebalo posebno objašnjavati da je:

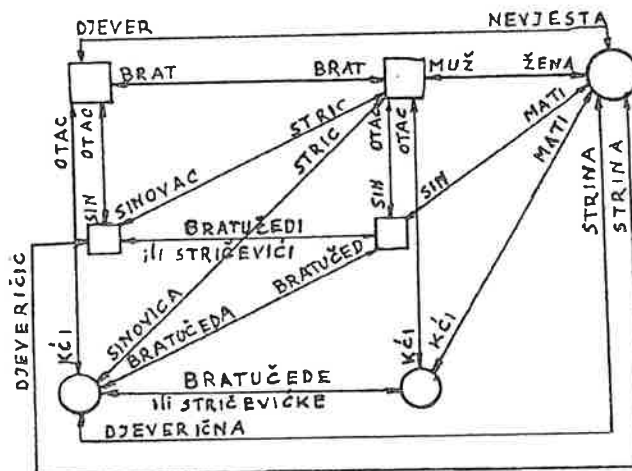
- STRIC brat moga oca
- UJAK brat moje majke
- TETKA sestra moga oca, ali i sestra moje majke
- STRINA, UJNA I TETAK njihovi bračni drugovi

Nijemci na pr. za ovih šest imena imaju samo dva "onkel" i "tante", ali se i u nekim našim krajevima počinju uvoditi samo dva naziva: stric i teta. Ne bismo se smjeli povoditi za nekom stranom modom, nego njegovati ono u čemu smo bogatiji od drugih.

Što su meni djeca moga brata, čiji sam ja stric? A što djeca moje sestre, čiji sam ja ujak? Što su meni djeca moga brata, a što djeca moje sestre, čija sam ja tetka? Što su pak moja djeca djeci moga brata i djeci moje sestre? Tu se susrećemo s preko dvadeset rodbinskih naziva. Zbog bolje preglednosti, izložit ćemo najprije rodbinu dvojice braće, pa dviju sestara i na kraju rodbinu brata i sestre.

Rodbina dvojice braće:

- SINOVAČ je sin moga brata, a ja njemu stric,
- SINOVIČA ili SINOVKA je kći moga brata, a ja njoj stric,
- BRATUČED, STRIČEVIĆ ili BRAT OD STRICA je sin moga strica,
- BRATUČEDA, STRIČIČNA ili SESTRA OD STRICA je kći moga strica,
- DJEVERČIČ je sin moda djevera (muževa brata), a ja njemu strina,
- DJEVERIČNA je kći moga djevera, a ja njoj strina.

Rodbina dvojice braće

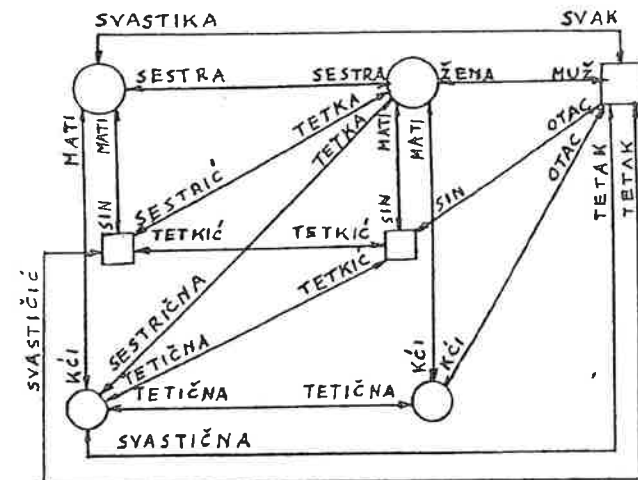
Rodbina dviju sestara:

- SESTRIČ ili SESTRIČIČ je sin moje sestre, a ja njemu tetka (po majci),
- SESTRIČNA je kći moje sestre, a ja njoj tetka (po majci),
- TETKIČ ili ROĐAK je sin moje tetke (majčine sestre),
- TETIČNA, ROĐAKINJA ILI RODICA je kći moje tetke (majčine sestre)
- SVASTIČIČ je sin moje svastike (ženine sestre), a ja njemu tetak,
- SVASTIČINA je kći moje svastike, a ja njoj tetak.

Rodbina brata i sestre:

- NEČAK je sin moje sestre, a ja njemu ujak,
- NEČAKA ili NEČAKINJA je kći moje sestre, a ja njoj ujak,
- BRATANAC, BRATANIĆ, ili BRATIĆ je sin moga brata, a ja njemu tetka,
- BRATANICA ili BRATIČNA je kći moga brata, a ja njoj tetka,
- UJČEVIĆ ili ROĐAK je sin moga ujaka, a ja njemu tetkić,
- UJČIČNA, ROĐAKINJA ili RODICA je kći moga ujaka, a ja njoj tetkić

"HRVATSKA ISKRA" - Broj 111, 31. VIII 2002

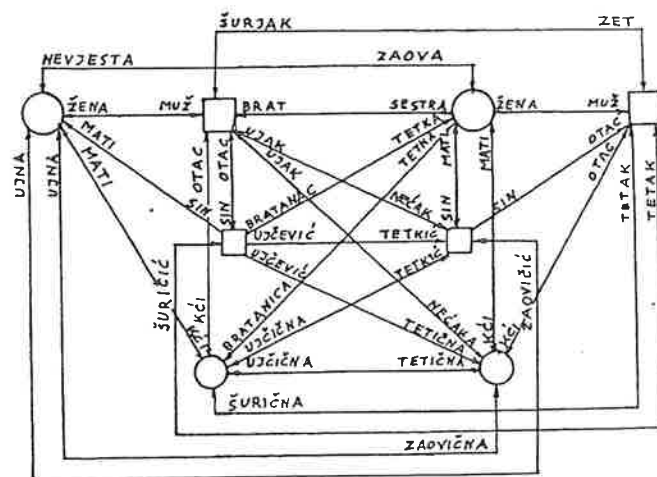

Rodbina dviju sestara

- TETKIČ ili ROĐAK je sin moje tetke (očeve sestre kao i majčine)
- TETIČNA, ROĐAKINJA ili RODICA je kći moje sestre, a ja njoj ujevčić,
- ZAOVIČIČ je sin moje zaove (muževe sestre) a ja njemu ujna,
- ZAOVIČINA je kći moje zaove, a ja njoj ujna,
- ŠURIČIČ je sin moga šurjaka (ženina brata), a ja njemu tetak,
- ŠURIČINA je kći moga šurjaka a ja njoj tetak.

Ovaj pregled rodbinskih naziva možda neće u potpunosti zadovoljiti niti one koji te još nazive rabe, kao niti one koji ih gledaju odviše znanstveno. U Slavoniji na pr. umjesto bratučed i bratučeda rabe se nazivi "bratić" i "sestrična". Istim nazivima se često zamjenjuju i tetkići i ujevčići. S druge strane Zakon o braku i porodičnim odnosima za ovdje navedene nećaka i nećakinju daje nazive "sestric" i "sestrična".

Smatramo da i ovako prikazani rodbinski nazivi mogu poslužiti u

Rodbina brata i sestre

više svrha na pr. kod uporabe Zakona o porodičnim odnosima, pri čitanju nekih književnih djela, ali i pri snalaženju u krajevima gdje su ti nazivi još u uporabi. Idealno bi bilo da ih i sve više uvodimo u naš svakodnevni saobraćaj, da ne napustimo to bogatstvo što su nam namrli naši djedovi. (Danica 1993)

Predstavljamo vam knjigu Don Mirka Barbarića:

"Pozdrav iz Knina"

Uz predstavljanje knjige "POZDRAV IZ KNINA 10.10.1991." velečasnog Mirka Barbarića, zaželih Vam ugodne trenutke, iako znam da će vam susret s ovom knjigom samo skiniti zavoje s još nezarađenih rana. Ali uz ovu knjigu dostojanstvenoga bola, ipak osjećamo izvjesnu radost jer je njen sadržaj već prošlost. Putujući danas iz Zadra prema Kninu, donedavno prostorom najbještijalnije ratne razularenosti, dijelom okrvavljene i zaprljane domovine, čudio sam se lakoći zaborava koju nam je Svevišnji darovao kao lijek za dušu. Da nije ovih knjiga, zapisa, slika, još živih svjedoka i uspomena koje blijede, izgledalo bi kao da se ništa ovdje nije dogodilo. Cijeli ovaj kraj već nekoliko godina, vrijeme, sunce, sezone, kiše i ljudi čiste i peru od žigova i ostataka rata. Sve ponovno raste i niče kao na opožarenom prostoru. Mir je sišao u ljude i među ljude, naziremo vrijeme bez prijetnje rata. Umorni od bezna još ne možemo čvrsto povjerovati u oslobodene putove, u izlaze iz krize koja nije uvijek ni prirodna ni ljudska. Knjige su zato da nas upozore, da nas pripreme za jedini istinski rat protiv rata, da nas upozore na učinke bezumlja i da nas spase od novih zabluda i zamki koje uvijek neko priprema. Bog je na strani pravednih, na našoj strani. Isus je prošao kroz nas i ostavio znakove koji ne blijede: prepoznamo te znakove u svakom časnom čovjeku, u svakom plemenitom poslu, u svakom pokretu ljudske ruke, u očima, u nama. Te znakove sam prepoznao i u knjizi vlč. Barbarića.

S predstavljanja knjige D. Borovčaka "Hello Toronto-ovdje Zagreb", u Kninu, uz razne goste i domaćine, autor knjige "Pozdrav iz Knina", don Mirko Barbarić, drugi s desna

Evo kratkog vrlo jednostavnog sadržaja njegov knjige. Dva salezijanca, svećenici Družbe Sv. Franje Saleškog, na početku Domovinskog rata, putuju iz Zagreba prema Zapadnoj Hercegovini, u Dragičinu, u općini Čitluk, u blizini Međugorja, rodnoj kući Mirka Barbarića. Putuju Likom preko Paškog mosta do Zelenog Hrata, u neposrednoj blizini Zadra. Tu njihova slobodna vožnja prestaje i počinje križni put. Upadaju u ruke četnicima, počinju ispitivanja, nekada gruba, nekada manje gruba, put u Benkovac, ponovno ispitivanja kao oblik zastrašivanja i iznuravanja, jer oni su već sve rekli na prvom saslušanju. Zračci nade u razmjenu brzo se gase, Knin, ponovno ispitivanja, samica, onda malo svijetla, pa malo više svijetla, život u zatvoru, rad, maltretiranja, susreti s ljudima zatvorenicima i sa onima koji strahuju slobodni i konačno oslobođeni nakon 33 dana. Pravidno jednostavna priča i kratak boravak u zatvoru.

Ali kad se u knjizi slijedi taj put onda je to zaista križni put dvojice svećenika, naviklih na sasvim drugačiji život, život molitve, službu Bogu, na drage susrete s vjernicima s potpunim povjerenjem..., put koji se preokreće u put kroz kraj izudaran ratom, susret s ljudima otrovanim mržnjom, njihove su riječi kao šibe, a pune osвете nad nevinima, osвете iz nekih izmišljenih razloga kojima su ih napunili drugi.

Taj put je ulazak u tunel, u mrak napravljen od najcrnijih osobina ljudskih spodobu koje ih okružuju i prate na svakom koraku. Na trenutke bljesne neka svjetlost, neko lice kao obećanje i nada. Ali to kratko traje. I dalje se vuku dani kroz neizrecivo neljudske uvjete u zatvoru. Zagađen je cijeli prostor dugim prisustvom krvavih i izpremlaćenih ljudi, gladnih, mučenih, ponižavanih, ljudi sličnim ranama, zagađen zrak dahom pijanaca

i smradom riječi i gnjusobom ponašanja. I u tom ludilu, u tom grotnu opaćine, u danteovskom paklu, u tom kaosu bezakonja i divljanja, u tom metežu izogavljenih spodoba, dva svećenika koji su do jučer dijelili prečiste hostije iz pozlaćenih kaleža vjernicima koji su mirisali na čistoću i dostojanstvo čovjeka. Tu sliku je nemoguće i zamisliti, a kamoli reći. Kako je u njoj bilo boraviti, to znaju samo oni koji su tamo bili.

Susreti sa čuvarima, sa isljednicima ne prestaju. A što nevin čovjek može navesti u obranu svoje nevinosti. Ništa, osim svojih riječi kojima neprijatelj ne vjeruje. Nedužan je čovjek tu nemoćan. Svećenik Mirko svakodnevno susreće te ljude, te zatvorenike, razgovara s njima koliko je dopušteno i moguće, vidi njihove patnje i boli, čuje odjeke udaraca, i mukla zapomaganja i sa svima pati. Autor je istodobno i zatvorenik: sudionik svih zbivanja u toj prokleti avliji, ali i vrlo osjetljiv i pažljiv promatrač. On vidi sve nijanse tuge u očima svojih supatnika, primjećuje tupu beznadežno gledanje u prazninu, sluti njihove brige o obiteljima o kojima ništa ne znaju, osjeća njihovu duhovnu i fizičku bol, tješi ih svojim prisustvom, svojom smirenošću, riječima i djelima. Uronjen u molitve, odakle crpi toliko potrebu snagu, čini mu se, i to priznaje, da mu je lakše nego drugima. Nema razloga da mu ne vjerujemo. U takvim se trenucima najviše pokazuje i dokazuje snaga molitve i trajnog približavanja Onomu koji sve razumije. Svećenik u svojim supatnicima vidi onu ljepšu ljudsku stranu, a u neprijatelja otkriva one zakržljale ostatke čovječnosti. To su svijetli i rijetki trenuci kada se u tim amorfnim spodobama pojavi čovječnost. Ona je u njima, ako je imaju, uglavnom prekrivena mržnjom koja uništava najviše onoga tko mrzi i pretvara ga u demona, u monstrum.

Knjiga "Pozdrav iz Knina 10.10.1991." zaslužuje iz više razloga da ju pročitamo. Radi se, najprije, o vrlo zanimljivom pristupu ratu, znatno drugačijem nego u mnogim drugim knjigama s tom tematikom. Ona nije samo knjiga o ratu, nego čma jama rata. Nije nevažno što je piše svećenik, čovjek, dakle, koji dolazi iz posebne atmosfere i sudara se s pojavnošću koja je drugima postala već normalnom. Svećenik u tom sudaru ostaje u nevjerici u sve što se dešava oko njega, ostaje zabezeknut, začuđen i zbunjen izvrćenim licima, zaraženim govorom, neljudskim ponašanjem. Svećenikova je reakcija zbog toga veća i ekspresivnija, jer je njemu sve to pravo čudo. Zbog toga je vlč. Barbarić uspio reći neke pojedinosti koje drugi zanemaruju, a koje su itekako važne kao dio bez koga je cijela slika pomalo kmja.

Knjiga je sveobuhvatna. Autor ne vodi računa kom književnom rodu pripada njegovo pričanje. U njoj ima i putopisa, pravih snimaka krajolika, ima i ogleđa i psihoanalize i drame i lirike, svih književnih vrsta i to sve u istoj službi, da se što ekspresivnije izrazi stanje i slika te zatrovane utrobe tadašnjega Knina. Knjiga ima toliko impresivnih slika da bi se u rukama sposobnoga scenariste mogla pretvoriti u pravi scenarij za film, za potresnu filmsku priču.

Autor don Mirko, to valja posebno istaknuti, u najtežim trenucima ne mrzi svoje neprijatelje, oni ih sažaljeva, kod njega nema ni sjene neke osvete ili zle primisli. Možda je namjerno prešutio neka njihova nedjela. Autor kao ponizan svećenik nije htio govoriti o sebi, ali iz posve smrdljive barušine, iz ovoga ustajaloga živog blata, on izlazi čist i čistan, skroman i dostojanstven, poučen jednim novim iskustvom.

Valja možda posebno naznačiti autorov ulazak u psihu zatvorenika, njegovo brzo i pravilno procjenjivanje ljudskih vrednota kao i onih loših strana. Svakako je najzanimljiviji njegov susret s g. Bobanovićem. U njemu je Barbarić smjestio uočio optimistu, čovjeka koji djeli čovječanstvo na ljude i na one koji to nisu, čovjeka koji posjeduje svoje ljudske principe duboko se sebi usađene da ih je vrlo teško promjeniti ili isčupati. On je spreman da se za njih žrtvuje, pa to i čini. Sve je u njemu moguće uništiti ali njegov duh ne. Takav, i nehtijući, pozitivno djeluje i svoju hrabrost makar djelomično prenosi na druge i njihov život u zatvoru čini podnošljivim. Ružno je reći, ali bez njega bi život u zatvoru bio mnogo teži.

Htio sam ući u Barbarićev način pisanja i njegov leksik, ali to nije za ovu prigodu. Mogu samo reći da autor njeguje lijepi hrvatski jezik, narodno pričanje što knjigu približava svakom čitatelju, Neka ova knjiga uđe u nas kao dio brane pred svakim zlom.

Autoru čestitam, a vama, cjenjeni slušatelji, hvala na kulturi slušanja. (Govor Prof. Miljenka Mandžića iz Zadra sa predstavljanja knjige don Mirka Barbarića POZDRAV IZ KNINA 10.10.1991. u Kninu 10.10.1999. u dvorištu "Stare bolnice" koja je u vrijeme Domovinskog rata bila Okružni zatvor.)

Čestitamo

Vijesti iz HNS kluba "CROATIA", Toronto

Club established 1956, Winner of

CONSOL'S CUP OF TORONTO AND DISTRICT 1959, TOURNAMENT OF CROATIAN NATIONAL SOCCER FEDERATION OF CANADA AND USA 1970, 1971, 1972, 1973, 1974, 1979, 1983, 1988, 1992, 1995, 2000; CHAMPION OF NATIONAL SOCCER LEAGUE OF ONTARIO 1970, 1971, 1972, 1973; PLAY-OFF NATIONAL SOCCER LEAGUE OF ONTARIO 1971; CHAMPIONS OF CANADA 1971, 1972, 1973; NATIONAL SOCCER LEAGUE CUP 1988, 1989, 1992, 1993; NORTH AMERICAN SOCCER LEAGUE CHAMPIONS 1976, CROATIAN CONSUL'S CUP 1995, 1999, 2000; CHAMPION OF PUNA INTERNATIONAL SOCCER LEAGUE 1995, 1996; PLAY-OFF CANADIAN PROFESSIONAL SOCCER LEAGUE OF ONTARIO 2000

Torontska "Croatia" ove godine slavi svoju 46. godišnjicu utemeljenja i postojanja. Prošle su mnoge burne godine, teške i bez novčanih sredstava. Nekada se počelo sa sakupljanjem u šeširu poslije utakmica, samo za pivo i hranu. No volja i igrača i navijača da izdrže do kraja bila je jača od dnevnih potreba. Mijenjale su se uprave i igrači, pa čak i navijači, ali nikada ime i ugled "Croatie" Toronto. Oni koji su bili i ostali uz "Croatu", zasigurno su žrtve, jer često se više žrtvovalo za "Croatu" nego za svoju obitelj.

Tijekom sedamdesetih godina stizala je nova emigracija, koja je ulila novu snagu, žar, finansijska sredstva u "Croatu" i to su najuspješnije godine "Croatie" Toronto i iza te liste uspjeha stoje igrači, pokrovitelji i navijači sa oko 10 miliona utrošenih dolara od 1956. do 2002. godine. Troškovi su bili ogromni, ali su bili i gigantski ili bolje rečeno, fantastični rezultati, tih igrača iz naše zajednice.

Prolivene su mnoge suze radosnice kada smo pobjeđivali srpski tim "Beli orlovi" iz Toronta koje je jedno vrijeme vodio sam Šekularac, sa cijelim timom dovedenim iz majčice Srbije, da bi se dokazalo da su "četnici" jači od "ustaša". Jeste, točno je to da se politiziralo i da je taj nacionalni naboj bio "gromovski jak", jer ni pedeset policajaca nije bilo dosta da se spriječi fizički sukob navijača "Croatie" i srpskih "Belih orlova". Bilo je tučnjava, razbijenih glava, krvavih noseva, i tragičnih scena kada su srpski navijači kukavičije poslije utakmice izboli predsjednika "Croatie" Vinka Šarića i člana Upravnog odbora Antu Nižića. To su bile krvave i teške godine. Timovi u Nacionalnoj ligi Ontarija su mijenjali imena i nestajali, ali "Croatia" je uz sve potrese i probleme visoko uzdignutog čela doživljavala svoju sinusoidu da bi dočekala i slobodnu hrvatsku državu 1990. godine.

Za ideale hrvatske države i hrvatsko ime u svijetu, radnici i poslovni ljudi su posezali u džepove i podmirivali budžet "Croatie" Toronto kako onaj od \$ 100.00, tako i onaj od nekoliko miliona dolara godišnje, kada je bila član North American League, pa i sam šampion slavne 1976. godine.

Nacionalna svijest vođena idealima hrvatske povijesti i kulture bila je okosnica cijelog vremena postojanja "Croatie" Toronto. Mi smo pobjeđivali na zelenom polju, u dušama smo "tukli" Jugoslaviju, tamnicu hrvatskog naroda. Kada se igra sa srcem i ponosom, znanje i umjetnost igre postaje dodatni faktor u svjetlu postignutog rezultata. Polovina igrališta i ona crta koja razgraničuje igralište na dvije polovice je prozvana "Drina", pa se iz igrališta čulo "Nedaj preko Drine!". To znači ne dozvoliti protivničkoj momčadi, a u prvom redu "Belim orlovima" da nam uđu u našu polovicu igrališta. Navijanje "Croatia - Croatia" paralo je zrak raznih stadiona i danas se isti navijački slogan čuje.

Eto malo sjećanja na prošlost, na one dane kada su hrvatski radnici u prvom redu branili čast hrvatskog športa, nacionalni ponos i razbijali laži jugo-propagande putem športa ili folklora. To je ponos hrvatskog iseljeničtva, ta čista borba za priznanje Hrvatu i hrvatske države, kako danas, tako će biti i sutra.

Značaj te borbe shvatio je pokojni predsjednik Dr. Franjo Tuđman, te je od milja htio da tu borbu nastavi i domovina koja je bila zatrovana jugo-nostalgijom, ali bez uspjeha.

Danas 2002. god. Croatia je član najelitnije kanadske lige "Canadian Professional Soccer League" i prvak zapadne skupine. Mi se nadamo da ćemo i ostati na prvom mjestu, ali opet uz pomoć vjernih navijača i poslovnih ljudi koji vole i cijene našu ljepoticu neka "damicu", a danas "Damu" u 46. godini postojanja.

Momčad je uglavnom sastavljena od najboljih talenata Hrvata, rođenih u Kanadi prosječne starosti 23 godine, i pravo je čudo da HNS nije našao za shodno da nam "ukrade" nekog talentiranog momka. Do sada je u ovoj sezoni "Croatia" odigrala 12 utakmica i ima slijedeće rezultate: 6 pobjeda, 4 neriješene utakmice i 2 poraza, sa ukupno 22 boda. Naš je problem ljetna sezona kada nam poneki bolji igrači odu u Hrvatsku na odmor. U Kanadi se i nogometu ne zarađuje novac, jer je nogomet, iako najbrojniji šport u Kanadi još praktično u povojima što se tiče posjetitelja na utakmicama i TV ili novina.

Naš ovogodišnji predsjednik gosp. Mario Škara (Škabrnjanin), ulaže napora da ostanemo lideri na tablici sa čim manje troška, i nadamo se da će se taj plan i ostvariti.

Svake godine Hrvatski nacionalni nogometni savez Canade i USA organizira turnir na kojem igra većina članova Saveza iz Istočnog i Srednjeg dijela USA i centralne i istočne Kanade. Savez broji ove godine 21 tim iz raznih gradova, a kako rekoš turnir se igra svake godine u gradu iz kojeg je domaćin, a domaćin je klub koji po redu učlanjivanja dolazi na vrh ljestvice reda po starosti. Domaćin turnira ove godine je "Croatia" iz Norvala, pa će i turnir biti na Hrvatskom Centru u Norvalu pored Toronta.

Igrat će se istovremeno na pet igrališta, timovi sa najviše bodova se plasiraju u daljnja razigravanja, dok se ne dođe do zadnja 4 tima, koji po izvlačenju i pobjedama ne završe u finalima za prvo i drugo, odnosno treće i četvrto mjesto. Da bi čitalac shvatio vrijednost tih turnira, morao bi znati malo više o tome kako je osnovan HNNS za USA i Kanadu, a o tome ćemo drugom prilikom.

Svim učesnicima turnira želimo sretan dolazak na turnir, športsku sreću i sretan povratak svojim domovima, a "Croatiji" Toronto još mnogo uspjeha i slave u budućnosti.

Ing. Ivo Jolić
Tajnik HNN Saveza za SAD i Kanadu,
tajnik "Croatia"-e Toronto

Preporučujemo Vam:
Krešimir Jewellers Inc.

- specijalna izrada nakita sa hrvatskim grbom i motivima
- vjenčano i zaručno prstenje
- muške i ženske narukvice u 10K, 14K, 18K zlatu
- nudimo Vam brzi i stručni servis popravaka
- radimo procjenu nakita za osiguranja

**3045 SOUTHCREEK RD. UNIT #2
MISS. ON L4X 2X4 (905) 629 8415**

**Pretplatite se na
HRVATSKU ISKRU**

APEL ZA KNIN - APEL ZA KNIN - APEL ZA KNIN

NE SMIJEMO STATI ! - NE SMIJEMO STATI ! - NE SMIJEMO STATI ! - NE SMIJEMO STATI !

Damir Borovčak :

NE SMIJEMO STATI !

O aktivnostima Caritasa u Kninu

Bio sam nedavno ponovno u Kninu. Zbrinjavanje stalno proganjanih i istjerivanih Hrvata iz Drvara i drugih mjesta BiH, kao i pomoć preostalim siromašnim obiteljima u Kninu, iziskuje svakodnevne napore vrlo male, ali uporne ekipe Caritasa u Kninu. Caritas Knin djeluje i radi poticajem Franjevačkog samostana Sv. Ante u Kninu i pod vodstvom gvardijana fra Petra Klarića.

Postoji više djelotvornih programa pomoći Hrvatima koje organizira i provodi Caritas u Kninu:

* *Caritasova kuhinja u Kninu, otvorena 21. ožujka 2001.g., dnevno izdaje 130 obroka za najpotrebnije osobe bez obzira na nacionalnost. Osim toga tjedno se dijeli pomoć hrvatskim obiteljima koje su upisane kao župljani župe Sv. Ante u Kninu ili okolnih župa i to u vidu obiteljskih paketa. Paketi sadrže osnovne prehrambene namjernice, higijensko toaletni pribor i pelene. Mjesečno se tako snabdijeva 2308 obitelji ili to iznosi oko 10.000 hrvatskih duša. Do sada je podijeljeno ukupno oko 17.000 obiteljskih paketa.*

* *Ujedno radi pojeftinjenja stalnog zbrinjavanja gladnih Hrvata u Kninu, vodstvo Caritasa sada radi i na programu otvaranja pekare. Taj plan se ukazao potrebnim kako bi se smanjili stalni novčani izdaci za kupnju najosnovnije životne namjernice - kruha. Sama činjenica o potrebi otvaranja Caritasove pekare u Kninu, definitivno ukazuje na teško stanje bijede i siromaštva mnogih hrvatskih obitelji u Kninu i neefikasnost vlasti u Zagrebu, koja je Caritasove aktivnosti proglasila nepotrebnim, prenapuhanim i političkim.*

* *Caritas pomaže i pri plaćanju režija, posebno električne energije, onim obiteljima koje su mnogočlane i najsitimašnije*

Takav program i pogon zahtijeva neprekidnu pomoć u novcu, hrani, toaletnim i higijenskim sredstvima !!!

Prije dvije godine u Kninu je bilo totalno beznađe. Mnoge su hrvatske obitelji počele seliti u treće zemlje, nagovorom stranih takozvanih 'humanitarnih organizacija'. Te su organizacije pomagale pri brzom ishođenju potrebnih iseljeničkih dokumenata, te davale novac za zrakovne karte. Pri tom, oni koji su se služili takvim 'uslugama' morali su potpisivati obvezu kako se u roku od pet godina neće vratiti u Hrvatsku. U stvarnosti to znači kako će se teško ikada trajno vratiti u Hrvatsku! Bilo je to ultimativno iseljavanje Hrvata. No, zahvaljujući aktivnostima Caritasa nada je ipak vraćena među Hrvate u Kninu. Nada u opstanak i ostanak vratila se u Knin i zato ne smijemo stati !

* *Prošlih godina mnogi Hrvati bili su smješteni u objektima Srba iz kojih moraju sada iseliti i napustiti ih. Zato je osmišljen i uveden program trajnog zbrinjavanja za obitelji najsitimašnijih Hrvata u Kninu. Program trajnog zbrinjavanja predviđa ugovorni otkup nekretnina koje su slobodne na tržištu. Ovo je najljepša inicijativa koja je do sada trajno udomila preko 40-tak hrvatskih obitelji u Kninu. Međutim, ta je aktivnost financijski i najzahtjevnija. Ipak napreduje zahvaljujući skromnim dobročiniteljima iz domovine i svijeta, a hrvatske obitelji koje su tako zbrinute vezane su ugovorom da stečeni krov nad glavom ne mogu dalje prodati ili otuđiti. Pri tom svaki darovatelj novca za taj program daje pismenu izjavu o posebnoj namjeni svog novčanog dara, te također za tu namjenu dobiva i zahvalnicu. Tako oni koji dobivaju svoj krov nad glavom ostaju i tijekom i dušom u Hrvatskoj, a oni koji daruju ostaju dušom i sjećanjem trajno vezani za Knin.*

* *Također uskoro se uvodi i novi program u vidu kumstva djece iz siromašnih hrvatskih obitelji, koji bi već na ranije provjerenom modelu zbrinjavanja djece palih branitelja u Domovinskom ratu, obnovio ideju i nastavio skrbiti o najmlađim Hrvatima u Kninu. To je prilika da darovatelji kao kumovi još emotivnije budu povezani s Kninom.*

Za sve ove Caritasove programe i detaljnije informacije odnosno za dostavu pomoći potrebno je kontaktirati:

Caritas Knin, VII. gardijske brigade br. 9, 22300 Knin

Tel. ++ 385 22 661 770 Fax/tel. ++385 22 664846 e-mail: caritas_knin@inet.hr

Kunski račun: 2330003-1100065850 Splitska banka - Knin

Devizni račun: 2330003-1100000013-07-7030-1524003 Splitska banka - Knin

Međutim ne treba pri tom zaboraviti kako bez duhovnosti i ispunjenja nacionalnog zavjeta propadaju svi programi !

Hrvati, ne samo u Kninu, imaju mnogo svog vjerskog dostojanstva i ufanja. Zato je potrebno skrbiti i o zavjetu koji je iskazan odmah nakon oslobođenja Knina. Pokrenuta je akcija za gradnju svehrvatskog zavjetnog svetišta - crkve, Gospe Velikog Hrvatskog Zavjeta u Kninu. Godine 1997. papa Ivan Pavao II. poslao je kamen s groba Sv. Petra za ugradnju u zavjetnu crkvu. Iste je godine pribavljeno zemljište za izgradnju zavjetne crkve, a šibenski biskup mons. Ante Ivas blagoslovio je kamen temeljac.

Premalo se, međutim, zna o tome u javnosti. Prioritetna briga za golo preživljavanje Hrvata u Kninu, odgodila je planove gradnje. Može li i smije li to biti opravdanje? Može li i smije li to biti briga samo kninskih franjevaca? Potrebno je imati na umu kako se Hrvati u Kninu, kao niti u cijeloj Hrvatskoj, niti danas niti sutra, ne mogu održati bez katoličke duhovnosti i hrvatskog ponosa! Smijemo li kao katolički narod dozvoliti da padne u zaborav i ne ispunji se svehrvatski Veliki zavjet?

* Hrvati u Kninu su postom i odricanjem za ovogodišnje Uskrsne blagdane prikupili čak 58.000 kuna za namjenu ispunjenja Velikog svehrvatskog zavjeta! To je veliki iznos za uvjete siromaštva koje vlada Kninom.

Planira se da će na zidovima kapele buduće crkve ovog zavjetnog svetišta biti uklesana imena svih (!) dobročinitelja koji će dati prilog za izgradnju. Tako će nove generacije Hrvata moći ovdje tražiti, čitati i moliti za svoje pretke koji su tom značajnom i velikom nacionalnom projektu doprinijeli svojim darom i odricanjem.

Do sada je ukupno prikupljeno 250.000 kuna za izgradnju crkve Gospe Velikog Hrvatskog Zavjeta u Kninu !

Dar za crkvu Gospe Velikog Hrvatskog Zavjeta možete poslati na:

Franjevački samostan sv. Ante, Zvonimirova 46, 22300 Knin

Tel. ++ 385 22 662 065 e-mail: franjevacki-samostan-knin@si.hinet.hr

Kunski žiro račun: 2330003-1100119071, Splitska banka - Knin,
poziv na broj 99 + JMBG, s naznakom za crkvu

Devizni žiro račun: 2330003-1000000013-7030-1310631
SWIFT SPLHR2X, Splitska banka - Knin

dvorjanicima kada su bili u Kninu.

Na drugom povišenom platou brda Spas, južno od utvrde Tnen, kasnije je izgrađeno i drugo manje utvrđenje - kaštel Lab "castro Lab, labwar" (u izvorima se spominje od druge polovice XIV. St.) u kojem je bilo sjedište vicebana (podbana).

Povijesno mjesto na kninskoj tvrđavi

Naknadno, moguće u XV. st. u vrijeme sve veće opasnosti od Turaka, gradnjom ogradnog obrambenog zida, na kojem su i danas glavna ulazna vrata u tvrđavu, oba su ova utvrđenja, kaštela, povezana u jedinstveni tvrđavski kompleks. Međutim, zbog rasta kako administrativno-upravnog značaja grada (banski sudbeni stol; kninski kaptol postaje "locus središtilis"-mjesto vjerodostojnosti, gdje se sastavljaju, izdaju, prepisuju i ovjeravaju sve važnije javne i druge isprave, tako i gospodarskog značaja (razvoj obrta, trgovine, održavanje sajмова), od druge polovice XIV. st. , kninska gradska aglomeracija se sve više širi. Stoga je moguće da je još tada postojao i neograničen dio civilnog naselja podgrađa, koji se spuštao do samog podnožja brda Spas.

Najstariji, do sada poznat, grafički prikaz Knina zabilježen je na karti sjeverne Dalmacije i Like mletačkog kartografa Matea Paganija, oko 1525. godine. Premda prilično shematiziran, pokazuje tadašnja utvrđenja: stari kaštel Tnen, manji kaštel Lab, kninsko podgrađe Borgo de Tina, a nešto podalje kninski Kaptol Capitulino, opasan zidinama.

U sklopu kninske tvrđave bilo je više predjela opasnih zidina: Gornji kaštel ili Ićizar, zatim donji južni dio tvrđave koji se zove Garišta. S istočne i zapadne strane je opasan zidinama, na južnoj strani hridinama, a na sjevernoj se spaja s kaštelom Ićizar. Na najvišem položaju ovog drugog dijela tvrđave nalazio se manji kaštel Lab, okružen zidinama bez kruništa. U kaštel Lab se ulazilo iz pravca Ićizara s donjeg nižeg nivoa. Ispod Ićizara sa istočne strane se nalazi

Gosp. Damir Borovčak, dopisnik HRVATSKE ISKRE i urednica na kninskoj tvrđavi.

okrugla kula s platom za topove - Topana. Blizu okrugle kule Topane "HRVATSKA ISKRA" - Broj 111, 31. VIII 2002.

počinje i zidina Podgrađa koja vodi do Gornjih varta, odnosno Vrata od Skradina (danas Loredanova vrata). Odatle se dalje ukoso spušta do rijeke Krke, do drugih gradskih vrata kroz koja se ulazilo u Podgrađe, a kuda je vodio i puta za Bosnu (Strada di Bosnia), po tome naziv Vrata od Bosne, kasnije "porta di Comara" (Kornarova vrata). Dalje prema jugu do mosta na Krki, odnosno vrata od Drniša (nazvana po putu koji je od tih vratiju preko kamenog mosta s lukovima, na Krki, vodio u pravcu Drniša) nije bilo zidina. Na tom dijelu gradski prostor, odnosno kninsko Podgrađe, bilo je ogradieno drvenim palisadama.

Početkom XVIII. St. na platomu nedaleko od ulaza u tvrđavu, izgrađena je crkva, kasnije posvećena Sv. Barbari, zaštitnici topništva. Južno od crkve nalazila se zgrada zapovjedništva oružja.

Mnogo više moglo bi se reći o kninskoj tvrđavi, no to ćemo prepustiti vama, dragi čitatelji, jer mjesta više zaista nema: posjetite kninsku tvrđavu, tražite objašnjenja, pročitajte o tom mjestu Hrvatske, koje su u jedno doba povijesti Mlečani nazivali "vratima Dalmacije i ključem Hrvatske".

No, iza svake ovakove posjete postoji i realnost. Uzbudljivo je stajati negdje na vrhu kninske tvrđave, negdje kraj hrvatske zastave, ali možda baš to vraća vas u stvarnost, koja uopće nije dobra. Danas, kad razmišljam o drugoj ili sad već trećoj posjeti Kninu, srce mi je gotovo žalosno. Rijetko tko svraća u Knin, tamo sada susrećete vrlo malo turista, a oni koji dolaze, rijetko kada odlaze na tvrđavu. Sjednu, popiju kavu u restoranima koji samuju na glavnim ulicama Knina, nema one hrvatske pjesme, nema smijeha, nema barjaka koji su tako ponosno bili istaknuti pred samo koju godinu. Zavladao je beznađe u tom gradu za koji su mnogi život dali.

U ovom zadnjem opet prekratkom posjetu Kninu srela sam ljude, ovaj puta izbjeglice iz Bosne, kojih ima sve više i više. Srela sam ljude koji su sretni što žive na području Hrvatske, ali to nije život kakav oni poznaju. I iako sam se veselila prošetati ulicama Knina, još jednom popeti se na tvrđavu, gledati Dinaru i uživati u pogledu na dolinu oko grada, rijeku Krku, stare kuće, drveće - nekako tog osjećaja euforije pred koju godinu prije nestalo je. Možda zbog srama što smo dozvolili da nam Knin propada, jer nismo pomogli kad je trebalo, ne znam.

Ovdje riječi nisu potrebne....

No bilo kako bilo, šetnja gradom nije me više tako veselila kao prije, i moram priznati da sam se tada pitala kako je to moguće da smo zaboravili svoje obećanje dato Kninu, no tko sam ja da vas podsjećam na naša obećanja. Danas je u Kninu gotovo glad, nezaposlenost je velika, žalost i siromaštvo strašno. Tamo u Kninu postoje mnogobrojne međunarodne udruge, tzv. "humanitarci", koji je natječu u pomoći jednim srpskim izbjeglicama, koji iako nemaju izvanredan život, puno, puno bolje žive od prosječnog Hrvata u tim predjelima - a nemojmo zaboraviti tko je bio tko za vrijeme Domovinskog rata! No, kako reko, pravo nam i budi, jer smo mi to sami dozvolili svojom šutnjom, nebrigom i dozvolom da se nekakvi ljudi izživljavaju nad Hrvatima koje život tuče i tuče. Preteško mi je pisati o ugaslim očima, o Caritasovoj kuhinji, o prepunoj crkvi sv. Ante ljudi koji čekaju da ih se netko sjeti, a sjeća ih se za sada izgleda samo Crkva. Rijetko tko drugi. Zaboravili smo ih i mi.

Obično članci u ovoj rubrici odišu srećom i zadovoljstvom. Ovaj našalost, nije takav, iako je sam grad prekrasan, tvrđava nešto posebno, makar je u ruševinama, no grad i tvrđava nisu sve. Grad čine ljudi, Kninjani, koji našalost, ne vide puno dobrog u budućnosti. Ne vidim puno dobrog niti ja, ako se nešto hitno ne učini.

DESET GODINA OD UNIŠTENJA NACIONALNE KNJIŽNICE BIH

Deseta obljetnica napada u kojemu je teško stradala zgrada glasovite Vijećnice, zdanja u kojemu je bila smještena Narodna i sveučilišna knjižnica Bosne i Hercegovine, obilježena je u Sarajevu. Više desetaka bosanskohercegovačkih dužnosnika te predstavnika međunarodne zajednice i diplomatskog zbora okupilo se u predvorju stogodišnje zgrade da bi se prisjetili kolovoza 1992. godine kada je u jednom od topničkih napada na okupirano Sarajevo uništeno gotovo 95 posto pisane građe koja je bila čuvana u Vijećnici. Stara zgrada gradske vijećnice napadnuta je zapaljivim projektilima u noći između 25. i 26. kolovoza 1992. godine, a srpski su snajperisti zatim satima ciljali vatrogasce kako bi im onemogućili gašenje požara što je potom izbio. Do večernjih sati 26. kolovoza u plamenu je nestalo gotovo dva milijuna knjiga i rukopisa, a spašeno je samo oko 200 tisuća naslova. (Hina)

POEZIJA JE PONOVO MODERNA!

Je li doista poezija postala ponovno moderna? Organizatori Sedmog međunarodnog književnog festivala "Pontes", koji se tradicionalno održava na Krku krajem kolovoza, tvrde da jest. Naravno, riječ je prvenstveno o slam poeziji koja će na Krku imati i pravi festival u festivalu.

Cilj je "Pontesa" komunikacija europskih mladih pisaca, kritičara, teoretičara, nakladnika. Do sada je Krk već ugostio pisce iz dvadeset i tri europske zemlje, a ove će godine na taj književni festival koji je država potpomogla sa simboličnih 40.000 kuna doći i ljudi iz Tajvana.

Festival počinje već 24. kolovoza kada će biti predstavljene čakavske zbirke Ljerke Car Matutinović i Aleksandra Sindika. Svjetska će književnost na Krku, u galeriji "Stanić", stanovati od 29. kolovoza. Te će večeri o nakladništvu i prevoditeljstvu na Tajvanu govoriti Sophie Tai, dok će Wehwalt Koslovsky govoriti o književnom životu Njemačke.

Već sljedećeg dana na okruglom stolu "Pontesa" sudjelovat će Martina Aničić, Milena Benini, Samir Fazlić, Zoran Filipović, Slobodan Drakulić, Dejan Ilić, Valerij Jurešić, Katarina Mažuran Jurešić, Aleksandra Milošević, Sibila Petlevski, Hella Rothenberg, Davor Šišović, Farah Tahirbegović... Tog će se dana prikazivati i filmovi Edgara Bealsa "Neva Nevičica", Al Keddija "Šuma Striborova", Nathana Jureviciusa "Potjeh" te Dejana Petrovića "San jednog dleta".

Na večeri slam poezije, međunarodnom natjecanju slam poezije na trgu Kamplin na Krku zadnjeg dana kolovoza, nastupit će brojni pjesnici iz Njemačke, Srbije, Hrvatske i Bosne i Hercegovine. O slam poeziji uvodno će predavati i dr. Rudolf Bartsch iz zagrebačkoga Goetheova instituta.

U ponedjeljak 2. rujna pontesovci sele u Zagreb, gdje će u Art Net klubu također biti riječi o slam poeziji, i to uz sudjelovanje pjesnika poput Nenada Veličkovića, Sibile Petlevski, Krešimira Bagića, Silvestra Vrljića, Dorte Jagić, Sime Mraovića, Marija Kovača... (Večernji list)

OBNOVA KAPELE BL. IVANA TROGIRSKOG

Raskošno renesansno arhitektonsko i skulpturalno ruho kapele sv. Ivana Trogirskog u katedrali bl. Lovre u Trogiru u subotu 11. 8. je bljesnulo novim sjajem i jedinstvenom ljepotom, koja je još prije pet godina uvrštena na UNESCO-ovu listu svjetske baštine. Više od dvije i pol godine stručna ekipa glasovitog venecijanskog restauratora Bergama Rossija, uz nadzor splitskih konzervatora Vanje Kovačić, Radoslava Bužančića i Joška Belamarića temeljito je restaurirala više od 150 reljefa neprocjenjive vrijednosti, 15 skulptura svetaca u prirodnoj veličini i arhitektonskoj dekoraciji.

Kapela, čiji je ugovor o gradnji iz 1468. godine i u kojoj restauratorske ruke nisu bile na djelu od 1644., obnovljena je zahvaljujući pomoći od 400.000 USD, koju je dala ugledna američka zaklada Venetian Heritage Co. iz New Yorka.

Na blagdan bl. Lovre obnovljenu drevnu kapelu blagoslovio je mons. Marin Barišić, splitsko-makarski nadbiskup, a na svečanoj sve-toj misi bio je Lawrence Lovett, voditelj Zaklade, zahvaljujući kojemu su osigurana sredstva za novo ruho kapele. Prije no što su vraćene u Trogir, umjetnine su bile izložene u Veneciji na izložbi "Umjetničko blago iz Hrvatske, Trogir 1200. - 1600.", koja je bila izvanredno dočekana u međunarodnoj stručnoj javnosti.

Obnova kapele u Trogiru najveći je restauratorski projekt dosad ostvaren u Hrvatskoj, a njezino je značenje još veće jer su stručnjaci intervenirali u prostoru jednog od desetak nezaobilaznih, antologijskih djela u svjetskoj povijesti umjetnosti. Petnaest skulptura u prirodnoj veličini i brojne reljefe toga veličanstvenog djela izradili su najveći majstori renesansnog doba - Nikola Firentinac, Andrija Aleši i Ivan Duknović, a autorom kapele smatra se i renesansni humanist Koriolan Cipiko. Joško Belamarić, voditelj konzervatorskog odjela u Splitu, najavio je nastavak opsežne skrbi za trogirski katedralni sklop i nove zahvate u splitskoj katedrali sv. Dujma. (Večernji list)

PREMA ŠENOI "KNEZOWI POSEDARSKI"

Prema motivima romana Augusta Šenoe "Čuvaj se senjske ruke" Hrvatsko amatersko kazalište iz Posedarja pripremilo je predstavu koju je izvelo pred Senjanima. Na senjskom Trgu Mala vrata izvedena je predstava "Knezovi posedarski, Anno Domini 1590-1601. godine." Redatelj je Boris Magaš, a predstavu je izveo ansambl od 22 glumca.

"OTHELLO" U KAMENOLOMU

Za prostor izvedbe Shakespeareova "Othella" u programu 53. dubrovačkih ljetnih igara, glasoviti litvanski redatelj, danas jedan od najcjenjenijih svjetskih kazališnih umjetnika Eimuntas Nekrošius odabrao je kamenolom u Dubcu. Osamdesetih je godina na tom mjestu redatelj Marin Carić uprizorio prvi dio Eshilove "Orestije". Impresivan prostor kamenoloma u petak i subotu na večer (24. i 25. 8.) bit će prizorište slavne tragedije o ljubomori. Za tu priliku izgrađena je pozornica i gledalište za 500 gledatelja. Uprava Dubrovačkih ljetnih igara planira Dubac promovirati u atraktivan scenski prostor za spektakularne dramske i koncertne izvedbe. (Vjesnik)

OKAMINE IZ PANONSKOG MORA

U Muzeju brodskega Posavlja otvorena je izložba "Okamine", kojom brodski muzej predstavlja djelić bogate zbirke okamina iz geološke prošlosti mjerene milijunima godina. Izložba je još jedan pokušaj traganja za davno iščezlim morem iz geološke prošlosti Zemlje. Prije 17 milijuna godina more je prekrivalo današnju Panonsku nizinu, pa i prostor brodske Posavine. Nađene okamine u stijenama obližnje Dilj gore potvrđuju da su u moru na tome području živjeli školjkaši, oštrige, češljaši i ježinci; bujni morski život dokazuju nalazi fosilnih zubi morskih pasa, otisci srđela, kralježaka kita, i dr. Autor "Okamina" je geolog Dinko Kozak, a izložba je otvorena do kraja rujna. (Več. list)

ZAVRŠILO 48. SPLITSKO LJETO

U Splitu je 15. 8. na večer na kazališnom trgu ispred zgrade HNK zatvoreno 48. splitsko ljeto na kojem su tijekom mjesec dana prikazane 54 dramske, glazbene i baletne izvedbe. Splitsko je ljeto zatvoreno nakon izvedbi predstava "Roberto Zucco" u zgradi HNK. Nakon zvuka fanfara dodijeljene su ovogodišnje nagrade - nagradu Judita za najbolja ostvarenja u glazbenom dijelu Splitskog ljeta dobio je pijanist Vardan Mamikonian, dok je Judita za najbolju predstavu u cjelini pripala izvedbi Slovenskoga mladinskoga gledališta iz Ljubljane "Ime ruže" u režiji Matjaža Bergera. Nagradu Judita tradicionalno dodjeljuje Slobodna Dalmacija.

Nagradu Peristil što je dodjeljuje Jutarnji list za najuspješnije umjetničko dostignuće mladih, u glazbenom programu dobio je Talich, komorni orkestar iz Češke, dok je za dramski dio programa nagrada pripala Vesni Režić za scenografiju u predstavi "Roberto Zucco".

Nagrada generalnog pokrovitelja festivala, Hrvatskog telekoma, za najbolje umjetničko ostvarenje na 48. splitskom ljetu pripala je Ivanu Popovskom za režiju predstave "Roberto Zucco". (Večernji list)

We are recommending...

PETER DONKO & ASSOCIATES, OPTOMETRIST

EYE EXAMINATIONS
DESIGNER GLASSES & CONTACTS
LASER VISION CONSULTATION
NEW PATIENTS & WALK-INS WELCOME
OPEN EVENINGS & SATURDAYS

EYE
HEALTH
IS IMPORTANT

Located in the Medical Centre, Woodbine Mall
500 Rexdale Bl., Tel (416) 674 1165

"landing" was quite graceful.

After a few days of rain last week, which culminated in the heavy downpour mixed with ice pellets, during the night on Saturday and continued into Sunday afternoon, yesterday and today are absolutely perfect days... air is crisp and breathing it feels like drinking icy spring water while the sea is crystal clear under the shimmering surface. Complete silence is interrupted with gentle gurgling sound of the sea entering the holes and crevices in the ancient grottoes in the same manner as it did when I was a little girl fascinated by the same sounds.

Moss covered rocks are again exposed due to a low tide and their color blends in with the lush greenery of Mediterranean vegetation along the Lungomare. Every leaf seems to be polished and alive after the abundant and nurturing rain. Even the dark cypresses seem to be darker green today.

Only here in Opatija's "Lungomare" (12 km long walkway along the sea) one can experience the gentleness of warm sunshine alternating every few steps with the refreshing cool shade.

I take a break while sitting on one of the comfortable benches located in the alcoves of the stone retaining walls or in the lookout points, found

View of Opatija

The Croatian National Theatre

When the curtain rises quit will suddenly descend of the sumptuous interior of the Croatian National Theatre in expectation of the coming performance. One world - the real world - is about to give way to another, to the imagined world and movement of the actors. The words, the heroes and heroines of the stage, the music will work on your emotions and transport you to unknown places. And this magic of the theatre, this alternation of worlds has been going on here ever since 1895. when the Emperor of Austria Francis Joseph II. gave a sign that the performance might begin.

And when the curtain falls and the theatre becomes quit another more silent life flows on, the uninterrupted current of life as presented on the ceremonial curtain showing "The Croatian National Revival" of 1895, by Vlaho Bukovac. The theatre is always alive....

If the city has its symbols - and it has - then one of the main ones is the National Theatre. Without it Croatian cultural life and the city itself, would be poorer.

May the performance go on!

the 20th century is a clear signal of historical maturity of Croatian people; of its understanding of the significance of the moment, and of its desire to, rightly, perpetuate it by using the time-proven procedure of art. Kuzma Kovacic who reminds one of both Ghiberti in his refined treatment of surface, and of Donatello in the power of sculpted form is probably the greatest communicator in the long line of Croatian sculptors-communicators - Marija Ujevic, Ljubo Dekarina, Sime Vulas... As opposed to state-ordered "kitsch" which mars the great majority of

Neda Petresevic-Pajović:

Opatija is located in the Kvarner region of the Adriatic coast, 13 km south-west of Rijeka. It was the fashionable seaside resort of the Austro-Hungarian empire until the WW1. The grand residences of the wealthy are now hotels that offer a healthy dose of the elegance and sophistication of a bygone age. The facades are painted in fresh pastels and the interiors offer spacious halls and crystal chandeliers. The stunning coastline can be appreciated from a waterfront promenade that stretches for 12km along the gulf of Kvarner. West of Opatija rises Mt Ucka (1396m), the highest point on the Istrian Peninsula.

The town sprung up around St Jacob's church, which was built on

Opatija does not lose its splendour ever!

the foundations of a Benedictine abbey. (The word "abbey" translates as "opatiya" in Croatian.) Until the 1844 the town was a humble fishing village with 35 houses and a church, but the arrival of wealthy Ignio Scarpa from Rijeka turned the town around. He built the villa Angiolina (named after his wife) on the shore and surrounded it with species of exotic plants from Japan, China, South America and Australia. The villa hosted some of European aristocracy's finest, including the Austrian queen Maria Anna, wife of Ferdinand. The town's reputation as a retreat for the elite was born.

Opatija's development was also assisted by the construction of a rail link on the Vienna-Trieste line from Pivka in Slovenia to Rijeka in 1873. Construction of Opatija's first hotel, the Quamero (today the Hotel Kvarner), began and wealthy visitors arrived en masse. Between 1884 and 1895, they tried to outdo each other in building elaborate mansions, hiring the finest architects they could afford. Doctors were quick to proclaim the climate healthy, thus providing a perfect excuse for a long vacation for those, who could afford it.

("Croatia" a travel guidebook by Jeanne Oliver.)

My Opatija

On the first day after my 59th birthday, I am sitting on our tiny balcony, overlooking the bay of Kvarner in the Adriatic Sea. This second floor room is, according to Aldo the best one in the whole hotel "Belvedere", which in itself is a grand neoclassical structure from the 19th century. My view encompasses the sea as if I were floating above it.

On my left are centuries old Mediterranean trees shading the famous walkway along the edge of the sea, fringed with flower boxes overflowing with pink petunias. Both the terrace and the hotel rooms are shaded

Second World War monuments in the former Yugoslavia, the new Croatian public sculpture is deeply in tune with its time and national predicament, and thus could be seen as avant-garde in the best sense of the word as used by the great American art critic, Clement Greenberg. It has been, as Mr. Zidic has noted "a symbol of linkage, a symbol of unity of will Croatia arrived at through her suffering." And it remains, as a sign in our both physical and spiritual landscape - lest we should forget!

OPATIJA

by the ancient pine trees that guarded this splendid location since Austro-Hungarian times. I am enveloped in the complete silence and the hazy fog of the early morning sunrise. This dreamlike setting is activated by the silent flight of the sea swallows that are circling around me like the souls of some unknown guests of this room, who fell in love with this elegant setting a long time before me. Surface of the sea is a motionless reflective sheet, waiting for the hand of Creator to inscribe on it the story of Life. Could it be the story of the rest of my life?

A dove has silently landed on the balustrade of our balcony, a few feet to the left of me. He is looking at me curiously, wondering who is invading his lookout and why. After a few seconds he silently descends and disappears. I notice two "resident" seagulls, dreaming on the roof of the dining room under the balcony. They are the ones who dominate the air in the afternoon, gurgling and arguing among themselves.

This morning, on the third day of our visit here, I got reacquainted with my beloved Adriatic Sea.

I was actually swimming in it since we arrived here, but this morning was different. I came to it alone, before anybody else and was listening to its gentle murmur while inhaling its familiar fragrance. This gave me the sense of belonging and safety which I could not find in any other place in the world.

Sights, familiar to me since early childhood and caused by the low tide brought smile to my lips. Algae covered rocks on which baby mussels grow in tightly knit families were visited occasionally by a curious crab.

While lying on the beach chair, I complimented the beach attendant on his choice of music, which radiated gently from his office. He responded by playing the next tape especially for me!

And while I was being kissed by the warm sunshine, feasting my eyes on the dark greenery of pine trees and cypresses interspersed with yellow painted villas, my soul was nurtured with melodies that I used to sing as a child, ever so gentle and melodious.

Lured by the clear water of the sea, I finally got up, almost in a trance and immersed myself into the suddenly warm water and started swimming but never too far from the source of music. And then, my eyes caught the sight of a beautifully restored villa, where I used to visit my childhood friend. This view from the sea, revealed its creamy colored splendor and coaxed me to swim a bit further in order to see it from a different angle. Thus I found myself in the little bay "Lipovica" where I finally exited from the sea.

Unlike the Aphrodite, who emerged from the foam of the sea effortlessly, I had to maneuver my bare feet through the algae covered pebbles while trying not to slip. To my surprise, skills learned in childhood came in handy and my

Zanimljivosti

TRI DANA SAMA NA JADRANSKIM VALOVIMA

Ančica Komljenović, zagrebačka studentica Kineziološkog fakulteta, ostvarila je pothvat na kojem bi joj pozavidjeli i mnogi vrhunski sportaši. Tri dana - sama na pučini - krotila je jadranske valove i, hrabro pobijedivši (ne)vrijeme, preveslala je u kajaku 90 kilometara od Šibenika do Brača! Doduše, na dug put s Ančicom je, u susjednom kajaku, krenuo i prijatelj Šime. No, već nekoliko kilometara nakon starta, Šime se u lomećim valovima Ančici izgubio iz vida.

- Nije mi bilo svejedno kada sam shvatila da sam izgubila Šimu. Uplašila sam se. Zamijetila sam pijavicu, sivi oblaci nisu mirisali na dobro. A ja sama usred mora. No odlučila sam ići do kraja - hrabro kaže Ančica, svestrana sportašica koja je prije tri godine biciklom obišla svijet.

Više od sivih oblaka i samoće, Ančicu je uplašila spoznaja da morem luta bez nautičke karte, koja je ostala kod Šime. Bilo je trenuta kada nije znala u kojem smjeru krenuti.

- Veslala sam bez cilja kad sam na horizontu ugledala malenu hrid. Odahnula sam kad se preda mnom pojavila kućica s otvorenim škurama. Nisam sama, pomislila sam. I ugledala barbu kako čisti ribu - simpatično se smješka mlada pustolovka. Od barbe je posudila kartu i na komadić papira ucrtala točkice koje su predstavljale otoke i uvale. Svoju originalnu nautičku kartu stavila je pod ruku i nastavila dalje.

- U kajaku usred mora nisam mogla noćiti. A spremala se i kiša. Na sreću, pokraj Drvenika naletjela sam na austrijskog nautičara. U njegovoj sam jedrilici prespavala. Htio me odbaciti do Brača, što sam bez razmišljanja odbila. U zoru sam se ponovno latila vesla i nastavila dalje svoj put - priča Ančica.

U međuvremenu je nazvala i Šimu. No, na Šimin se mobitel javila pomorska policija koja je mladića odbacila natrag do Šibenika. A Ančica je, nakon tri dana i 15 sati veslanja stigla na Brač. Još je pod dojmom napornoga, ali, kako kaže, zanimljiva putovanja. Dobro se zagrijala za najveću hrvatsku pustolovnu utrku "Croatia 2002. - Terra Incognita", koja 25. kolovoza starta na Velebitu. Ančicu i njezinu ekipu "Rexona" čeka oštra konkurencija i 350 kilometara kajakarenja, trčanja i penjanja po stijenama po divljim predjelima Dalmacije, Like i Gorskoga kotara. (Tanja Kraljić, Večernji list, 16. kolovoza)

16. KARLOVAČKI DANI PIVA

Ispijanjem krigle s velikim meštro piva, histrionom Zlatkom Vitežom i sudionicima 5. međunarodnog festivala folklor, karlovački gradonačelnik mr. Božo Joha uz veličanstven je vatromet u Sportsko-rekreacijskom centru Korana otvorio 16. Karlovačke dane piva.

Sve do 1. rujna, u gradu pod šatorima odvijat će se društveni život, uza sadržajnu zabavnu ponudu brojnih kulturno-umjetničkih društava, glazbenika, plesnih i sportskih udruga. Tu je, dakako, i bogata ugostiteljska ponuda u kojoj su uz čak 15-ak vrsta piva i druge gastronomske poslastice i - neizostavni veliki pereci. Gospodarski dio najveće godišnje karlovačke priredbe uz ugostitelje i trgovce čini obrtnička izložba i prezentacija više auto kuća. (Večernji list)

ASTEROID PROLETIO PORED ZEMLJE

Na udaljenosti od oko 530.000 kilometara od Zemlje proletio je jučer (18. 8.) ujutro 800-metarski ovalni asteroid 2002 NY40. Za tu se svemirsku hrid već dugo znalo da će promašiti Zemlju na otprilike 1,3 Mjesečeve udaljenosti od Zemlje, pa znanstveničke nedoumice nisu izazvale veliko uzbuđenje u široj javnosti.

Ni Mjesec nije bio ugrožen jer je u trenutku prolaska asteroida bio na suprotnoj strani. Prošle noći i pred jutro asteroid se mogao vidjeti i dalekozorom kako klizi sjevernim nebom kroz zvijezde Vega. Najsloženiji projekt promatranja asteroida odvijao se u portorikanskim planinama na radioteleskopu Arecibu. Tu su snimili najdetaljniju trodimenzionalnu topografsku sliku tog objekta. (Vjesnik)

VINO I SVECI

Klepeću od jučer klopoci po vinogradima, tjeraju čvorke i druge napasnike koji bi se sladili već dozrelim bobicama i grozdovima. Sveti je Bartol označio početak dozrijevanja grožđa, a u goricama je sjeverozapadne Hrvatske drevni običaj da se uza taj svetak postave

klopoci. Taj simpatični drveni uređaj što počne bučiti na svaki nalet vjetrića ide doduše na živce ponekim susjednim vikendašima, ali vriednim vinogradarima najavljuje približavanje jeseni i berbe.

Zašto je baš sv. Bartol izabran za zaštitnika tog razdoblja zbivanja u trsju, ne znam, no u te dane doista počinje tehnološka zrelost loze. Običaj je da se uza kljeti u vinogradima tog nadneva okupi pajdašija, veselo društvo prijatelja i znanaca domaćina koji mu pomažu postaviti klopoteć, a i prazniti vinske posude za dolazeće mlado vino...

Bartolovo, 24. kolovoza, samo je jedan, prvi, u nizu vinskih svetaka koji prate sve procese nastanka plemenite kapljice. Svaka etapa, od nicanja prvih pupova do prijelaza mošta u vino, obilježena je i nekim značajnim spomen-danom, a sveci zapravo i nemaju izravnu vezu s poslom uza koji su vezani; no poželjan je to odraz duge i duboke pučke tradicije i obreda što su, sva sreća, uspjeli preživjeti do današnjih dana. Tako slijede Miholje, pa omiljeno Martinje, Vincekovo, Sv. Urban, Jurjevo, Ivanje...

U takvim se obredima ogleda i kultura nekog naroda, njegove uljudbene tečevine, duhovno ozračje; dobrodošao je međutim i sam povod za radost druženja, za dobro raspoloženje. Poznata su i kroz povijest i bližu prošlost mnoga ugledna društva i družbe nastali i oko takvih svetkovina, oko odavanja počasti vrlinama Bakhusova nektara (kojim se treba znati opajati, a ne opijati). Danas Istrani imaju Kalavojnu, Medimurci Hortus Croatiae, oko Zagreba je Klub prijatelja dobrog vina, Ivanićgrada Brenta, Zagorci imaju Pajdaše, Peharček, Moslavci "Luju Miklaužića", itd.

I u svijetu su uobičajena takva društva ljudi raznih profesija povezanih zajedničkom ljubavi, koja mogu biti i te kako utjecajna i u drugim sferama javnog života. Družba Lupiac, po imenu mjesta prevodi se doslovce kao - Vukovi, iz Francuske je stigla čak do Jereza de la Frontere u Andaluziji, na jugu Španjolske. S nezaamislivo odličnim vinima, strogim kriterijima ureduju svoje članstvo i djelatnosti, a posebnom su ceremonijom u tradicionalnim viteškim odorama među sebi ravnopravne primili gradonačelnika Pedra Pacheca, domaćina velike svjetske smotre posebnih, elitnih vina Vinoble. (Večernji list)

GLAZBENI DOGAĐAJ U SPLITU

Na travnjaku Hajdukova stadiona u Poljudu predstavljen je "najveći glazbeni događaj od nastanka samostalne hrvatske države" - koncert Marka Perkovića Thompsona, pod nazivom "E, moj narode!", koji će se na "poljudskoj ljepotici" održati 15. rujna.

Izvrсни producent tog glazbenog megaspektakla, Ivica Bubalo iz agencije "Marjan Media", koji je za poznati koncert Miše Kovača na istom mjestu prodao 41 tisuću ulaznica, najavio je da će Thompsonov koncert nadmašiti sve što je do danas organizirano na hrvatskoj estradi. Kazao je kako će događaj u cijelosti snimati i emitirati HTV i Hrvatski radio. Ulaznice će se prodavati u 23 grada u Hrvatskoj, zatim u Frankfurtu, Muenchenu, Stuttgartu i Berlinu, a iz svih tih gradova organiziran je prijevoz autobusima za Split.

Konferenciji za novinare bili su nazočni su i drugi sudionici u organizaciji Tompsonova nastupa. Predsjednik uprave Croatia Recordsa Miroslav Lilić rekao je da je Marko Perković "dragulj CR-a", te kako će ta nakladnička kuća učiniti sve za potpuni uspjeh događaja na Poljudu. Direkcija koncerta "E, moj narode!" pregovara s Hajdukom da dopusti pristup publike i travnjaku stadiona. (Glas Slavonije)

Emil Simunovic
Graphic Designer

Tel/Fax: (416) 532 6106
Cell: (416) 858 6231

esimunovic@yahoo.com
www.cherry.nicewebs.com

Radim: brošure, prospekte, kalendare, pozivnice za vjenčanje web stranice, naljepnice, te kompletnu pripremu za tisak.

Why Labour Union in Croatian Credit Union?

In this edition of the HRVATSKA ISKRA we are bringing you the interesting conversation I had with Mr. Ron Diotte, the Labour Union representative, who is representing the employees of our Croatian Credit Union (CCU). Since we read and heard quite a few derogatory words about the employees from the CCU and about their effort to unionise, which is their right, they felt that our community needed to hear their side of the story. I was invited to have a short interview with their union representative, and here is what he had to say about the situation at hand.

Q. In your opinion, why was there a need to implement a Labour Union in the Croatian Credit Union (CCU)?

A. The workers in the CCU contacted the Labour union because they were being harassed by their manager. All kinds of different things were happening, in the CCU. The workers were having problems from their manager, Mr. Vinski, and therefore somehow their organizing is done through the Labour Union, and this National office. They got hold of us, they talked to us - it was their cry for help. They needed some kind of body to speak for them, because there was nothing they could say. They were just like machines, they were not people any more, and they were not treated like people. They wanted to be treated like they should be treated, and that was just a call for some respect. Still today the situation in the CCU is the same.

Q. Recently there has been a lot of opposition by some members of the CCU towards the presence of the labour Union. Many believe that the employees implemented a Labour Union in order for them to acquire personal gain. In your opinion, how much truth is there in that statement?

There is no truth in this statement however this is not about increasing pay, but about getting paid for the hours that are worked. We discussed that thoroughly - this is definitely not about the money. This is not going to cost CCU anything at all in terms of outside members. Our members want a little bit of dignity and some respect, which in Canada they have a right to.

Q. How are the negotiations with the CCU going? Are they following so called "the rules of the game"?

Not really. The law in Ontario says that CCU is not supposed to change any practices, until the negotiation about the collective agreement with the Labour Union is in place, which is the "freeze". That freeze means that everything that happened before stays the same. One of the things he's (the manager) done immediately after he realized that the Labour union was contacted was to demote everybody and hire new people. He is changing the rules constantly. Once they (the employees) joined the Labour Union people were transferred (to other branches), just to try to keep them apart. That was the only reason for transfer, we know that. When it was known that they joined the Union, they were harassed every day, threatened by Mr. Vinski individually, and as a group. I was told this by my people. They are members, and I believe the stories they are telling me. I work on their behalf. I interviewed people individually and as a group, and there has been all kinds of intimidation, trying to get them to quit. He (the manager) did manage to get some ladies to quit at the beginning. He harassed them to the point that some people chose to walk away rather than fight. And the fight is not about the money, as I said in the beginning. It has nothing to do with the money, but with respect and a little bit of courtesy in the work place, which these people and the rest of us are entitled to, under the laws of this country. Mr. Vinski basically said that well, we had charges at the Labour board, he's been down there, and he's basically said, you go to these meetings, you agree to everything they tell you, but then you go back to the working place and you do whatever you want anyway. So this is his philosophy, and he still works under this premise today. He has not at all sat down and talked to us in a normal fashion. He is still trying to fight any kind of representation for these employees.

Q. Will there be any extra cost to the members of the CCU because of the Labour Union representing the employees?

There would be nothing, no extra cost, nothing that would change in my view for the members of the body of the CCU.

Q. As of now, how many Union Stewards do the employees of the CCU have?

There are no stewards at the moment. We are not entitled to the stew-

ards until we have the collective agreement in place. At this time we have committee, which is elected by people, but this Committee is not in force per se in the work force. Once we have the Collective agreement whatever the number of stewards that is being agreed to by both sides, they are elected by their own peers to represent them in their work place.

Q. During the negotiations the labour Union and the CCU management, some employees are required to attend these meetings in order to fulfill employee representation. Can you tell us when these employees attend these meetings and who covers their expenses?

As you know the CCU is closed on Mondays. We meet with our members on Mondays so there has never been any cost to the CCU. We pay Nadia (Tonković) for her time spent there. The CCU has no liabilities so far, except Mr. Vinski spending all these time fighting us, when he should be working with us, which is the crux of the whole thing. I cannot say how much his lawyers are charging him for the negotiations with the Labour Union, but the longer it takes, the more money is being charged. These lawyers are not cheap, there is a lot of research they need to do, and that's how they charge. They do not charge just for the negotiations, but also for other things, and yet Mr. Vinski is fighting us to no end.

Q. In your personal opinion, if he listened to the grievances of the employees, to the requests and needs of the employees, it would cost much less money than it is costing now?

If he listened to us and his employees, it would have been done long time ago, and everything would be flowing as it did before in CCU, probably much better because they would have a collective agreement for both sides. This is not agreement for the people who work in the CCU only, it is also the agreement for the CCU, and the management. Both sides would understand what the guidelines are. There are going to be things in the collective agreement for both sides, this is what the collective agreement is all about: finding the middle ground by which both sides can live. We do not interfere with the workings of the management of the CCU. We just stipulate what the people get paid for by doing certain job, which is the value of their job and how is their job defined.

Q. Is it common for financial institutions to belong to any Labour Unions?

We have unionized CCU in Kapuskasing, three in B.C. Basically the CCU-s are getting unionized for the same reason that others were unionized: people are looking for little bit of respect, some dignity in the work place. People have the right in Canada and Ontario to go to work and go back home in the same mental and physical state that you went to work with. That is not the case with the Croatian Credit Union. People were getting stressed out, they were threatened to get fired if they do not do things a certain way. That is the problem. If there is a policy in place, there is a language in place stating this is how things should be done. Then, there is no problem. But without that, and whatever happened in CCU, it changes every day. One day they do one job, another day they do another job, depending how the manager feels. That is not right. You have right to go to work and return home without being stressed because of your work, being stressed because of threatening, or harassment of any kind.

Q. In conclusion, can you briefly comment on the current negotiations that have taken place?

We are not happy with the way the current negotiations are going. The CCU is definitely delaying things as much as they can. For which reason, I don't know. There is no purpose to do that, except if you are trying to aggravate people as much as you can so they would quit, or whatever. I understand that he's hired people on the contract basis since then. That will all be dealt with when the collective agreement is in place. All these tactics, including harassment and threats, are to, I repeat, to make people quit, so that the majority of the people that are left are not the Labour union members, so he can do whatever he wants. Once we have collective agreement in place, all this will have to stop. We have a meeting in a few weeks, and we are getting down to real work. A lot has been settled. We are probably getting to final phase, but it took a long time, unfortunately.

Valentina Krcmar

Vladimir P. Goss: A Master of Public communication

On August 14th, 2002, I had both a pleasure and honor of being present at a truly rare event: an inauguration of a bronze door for a church which is at the same time a lighthouse. The tiny chapel-lighthouse of Our Lady Star of the Sea and St. Nicholas the Navigator stands on a barren rock, Kljestac, closing off the narrow gulf of Klek-Neum which Croatia shares with the Republic of Bosnia and Herzegovina.

The author of the bronze door dedicated to Our Lady and St. Nicholas is one of Croatia's top contemporary sculptors, Kuzma Kovacic of Hvar. After the inauguration ceremony which involved during a fairly strong evening "maestral" in a number of small craft, a retrospective of Kuzma Kovacic was opened at Klek's Stecak Gallery operated by the "Neretvanska riznica umjetnina i njih vrijednosti" (The Neretva Treasury of Art and Other Valuables), from Podgradina in the delta of the Neretva.

What I was immediately struck by was the number of people to appear at the inauguration and their genuine interest. They came from as far as Capljina in Herzegovina. It is particularly striking as the coast between the Neretva and the Pelješac peninsula is sparsely populated and rather inhospitable. And by getting the doors by Kuzma Kovacic the Klek area now has a monument worthy of listing in a Boedecker; thanks to the "Neretvanska riznica" and the Croatian Cultural Foundation of Zagreb, chaired by Mr. Stjepan Čelčelj, a well-known Croatian writer and publicist, thanks to such dedicated people as Darko Popic, Srećko Ilic, to name just a few who went out of their way to make our stay and the event truly memorable.

The inauguration and the retrospective were accompanied by a handsome Catalogue featuring texts by the best among contemporary Croatian art critics, Ms. Lilijana Domic, and Mr. Igor Zidic, who just became the President of the "Matica hrvatska." Ms. Domic, who also delivered an inspired inauguration speech, entitled her contribution "A Need for Light," which superbly defines Kuzma's sculpture - a search for light, both physical and spiritual and incorporating it, again both physically and spiritually, in a work of art. Ms. Domic also wrote that "Kuzma Kovacic is an author of great responsibility and ease when it comes to dealing with a commission," which is, as we are going to see in a moment, very relevant for our task. One such commission, Kuzma's monument to President Franjo Tudman in Skabrnja, is discussed at length in the Catalogue by Mr. Zidic. Kuzma's "Living Tudman" was, Zidic says "created following one of the traditional postulates of sculptural monuments, i.e., to be erected at a place...which is a spring of powerful emotions..." Briefly, what both Ms. Domic and Mr. Zidic have lucidly indicated, is that Kovacic is a public sculptor, a master of public sculpture par excellence, a mediator between an event or a patron and the public: a communicator. An impressive list of Kuzma's public works in the Catalogue (22 in 22 years - 1980-2002, including such well-known and highly acclaimed works as the doors of Hvar Cathedral, the Altar of the Fatherland at Medvedgrad, the doors of the parish church at Rama-Scit, and a representation of the Last Supper in the meadow next to the building) is an eloquent witness to the skill of Kuzma Kovacic, the communicator.

Kovacic is not alone among Croatian artists to have practiced the art of public sculpture during the last twenty years or so. I would single out as another example of Croatian public sculpture the bronze doors for Rijeka Cathedral by Ljubo Dekarina from the nineties.

Historically speaking, public art is a means of communication, public sculpture in particular. It makes its first spectacular appearance on the facades of Greek temples in the Late Archaic and Early Classical period (6th - 5th ct. B.C.), culminating with the Parthenon in Athens (ca. 480, by Phidias and his workshop), where the facade programs clearly state the superiority of Gods over Giants, Greeks over Barbarians (the Greeks just saved Europe from the Persians), and the Athenians over the rest of the Greeks.

After an almost total absence for nearly 1,000 years following the demise of the Ancient culture, the facade sculpture erupts in a most stupendous fashion in Western Europe around the year 1100, the

moment when Europe reasserts itself economically, culturally, and politically. A number of scholars, myself included, have demonstrated over last fifty years how the marvels of Romanesque and Early Gothic sculpture represent a "public medium" advertising such crucial events of western history as the Investiture Struggle, the Crusades, and combating dualist heresy. I have myself analyzed in those terms the greatest Croatian medieval sculptors - Andrija Buvina and Master Radovan.

After succumbing to the picturesque in the Late Gothic, monumental public sculpture comes back in the Early Renaissance, in Florence, in 1403, with the competition for the second bronze doors for the Baptistery, won by Lorenzo Ghiberti; an event celebrating Florentine victory over forces of reaction in Italy which had tried to strangle the young Florentine democracy. At the same time the great Donatello and his companions have adorned the Or San Michele (the Guild Hall of Florence) with monumental statues of guilds' protectors. As we see, the monumental, public sculpture appears in times of tension and clash, in heroic times of change - when it serves to disseminate the key ideas of the time.

The period of the Liberation War and the creation of the democratic, sovereign Republic of Croatia has been the most heroic moment of Croatian history. The Croatian people have grasped that, and, among other things, spoke through the medium of public sculpture creating monuments to their leaders or other important figures (Kovacic's President Tudman, or his Pope John Paul II in Selca on Brac), or by rendering publicly their hopes, dreams, and symbols. Or leaving "signs in the landscape", if I am allowed to once more borrow the words of Ms. Domic. The outburst of public sculpture in Croatia at the end of

The bronze door, dedicated to Our Lady and St. Nicholas, donation by the artist Kuzma Kovacic